

72
P. CORNEILLE

ΕΠΙ Δ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΤΡΑΓΩΔΙΩΝ

ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΕΝΤΕ

Ο

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ

Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑ

3499

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

1899

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

COR

Γε

P. CORNEILLE

Ο ΣΙΔ

ΤΡΑΓΩΔΙΑ
ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΕΝΤΕ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

1899

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΤΩ,
ΔΑΙΜΟΝΙΩ, ΤΗΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ ΙΕΡΟΦΑΝΤΗ,

Mounet-Sully

ΕΠΙ ΤΗ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙ ΑΥΤΟΥ ΕΝΘ' ΑΝΕΠΑΥΘΗ

Ο ΦΙΛΗΘΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

τοῦ γαλλοῦ Δισκίλου

τὸ ἐξελληνισθὲν ἀριστοτέχνημα

ΑΦΙΕΡΟΙ

Ο ΜΕΤΑΦΡΑΣΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Π. ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ

Ο ΣΙΔ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΕΝΤΕ

ΠΡΟΣΩΠΑ :

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ, πρῶτος βασιλεὺς τῆς Κα-
στιλλίας

ΔΟΝΑ ΟΥΡΡΑΚΑ, ἰνφάντη (βασιλόπαις) τῆς
Καстиλλίας

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ, πατὴρ τοῦ δὸν Ροδρίγου

ΔΟΝ ΓΟΜΕΣ, κόμης Γόρμας, πατὴρ τῆς Χιμένης

ΧΙΜΕΝΗ, θυγάτηρ τοῦ δὸν Γομὲς

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ, ἐραστὴς τῆς Χιμένης

ΔΟΝ ΣΑΓΧΟΣ, ἀρτεραστὴς τοῦ δὸν Ροδρίγου

ΔΟΝ ΑΡΙΑΣ

ΔΟΝ ΑΛΟΝΣΟΣ } καστιλλιανὸς εὐπατρίδαι

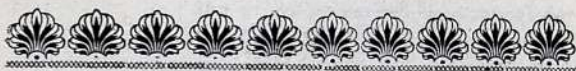
ΕΛΕΟΝΩΡΑ, παιδαγωγὸς τῆς ἰνφάντης

ΕΛΒΙΡΑ, παιδαγωγὸς τῆς Χιμένης

Εἰς **ΑΚΟΛΟΥΘΟΣ** τῆς ἰνφάντης

Ἡ σκηνὴ ὑπόκειται ἐν Σεβίλλῃ

τῷ 1060 μ. Χρ.

ΣΙΔ

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Χιμένη, Ἑλβίρα

XIMENE

Εὐλεκρινῶς μοὶ λέγεις τὴν ἀλήθειαν,
Ἑλβίρα, καὶ τῶν λόγων τοῦ πατρός οὐδὲν
μοὶ ἀποκρύπτεις;

ELBIRA

Ἦδοντὴν ἀνεκφραστον
αἰσθάνομαι εἰσέτι. Τόσον ἐκτιμᾶ
ὁ κόμης τὸν Ροδρίγον, ὅσον καὶ ὁμῆεις
τὸν ἀγαπᾶτε. Ἄν θ' ἐμάντευσα καλῶς,
αὐτὸς θὰ διατάξῃ τὴν Χιμένην του
τοῦ δὸν Ροδρίγου νὰ δεχθῆ τὸν ἔρωτα.

XIMENE

Καὶ πόθεν τάχα κρίνεις ὅτι ὁ πατήρ
τὴν ἐκλογὴν μου εὐμενῶς θ' ἀποδεχθῆ;
Τί γὰ ἐλπίσω; λέγε· ἡ καρδία μου
τοὺς λόγους σου ἀπλήστως ἀπεκδέχεται.
Πιστεύεις ὅτι εἶναι δυνατόν ποτε
ὑπερηφάνως, ἐλευθέρως, φανερώς.

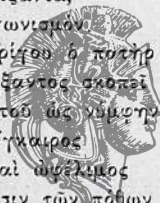
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

τοῦ ἔρωτός μας νὰποκαλυφθῆ τὸ πῶρ ;
Σὲ ἐπηρώτα περὶ θεῶν παρὰ σοὶ
ὁ δὼν Ροδρίγος καὶ δὼν Σάγχος μυστικῶς
διενεργούσι ; Μὴ τῷ ἀπεκάλυψας
τὸ ἄνισον τοῦ φίλτρου τῆς καρδίας μου,
οὐδ' ἕνεκ' ἀποκλίνει πρὸς τὸν ἕτερον
τῶν δύο ἔραστῶν μου ;

ΕΛΒΙΡΑ

Ἄπαγε· οὐχί.

Τῷ εἶπον μόνον ὅτι, ἀδιάφορος
πρὸς ἀμφοτέρους, εἰς οὐδένα ἐξ αὐτῶν
ἐλπίδας οὐτ' ἀρνεῖσθε, οὔτε δίδετε
καὶ οὐτ' ἐρωτοτρόπως, οὔτε ἀσστηρῶς
πρὸς τούτους φερομένη, ἀποκδέχεσαι
νὰ σοὶ ὄριση ὁ πατήρ τὴν ἐκλογὴν
τοῦ μέλλοντος συζύγου Τὸν κατέθελεξε
τὸ σέβας τοῦτο, ὡς μοὶ ἀπεδεικνύον
τὰ μειδιῶντα χεῖλη του. Καὶ ἐπειδὴ
τὰ πάντα θεῶν νὰ ἀφηγήσω, ἰδοὺ
εἰ περὶ τούτων εἶπε καὶ περὶ ὑμῶν·
„ Ἀὐτὸ βεβαίως ἦτο τὸ καθήκον τῆς.
„ Ἐξ ἐπισήμου γενεᾶς ἀμφοτέροι,
„ πιστῆς, ἀνδρείας, εἶναι μὲν νεώτατοι,
„ ἀλλ' εἰς τὰ ὄμματα των ἀκτινοβολεῖ
„ ἡ θεσπεσία ἀρετὴ τοῦ γένους των.
„ Τοῦ δὼν Ροδρίγου μάλιστα τὸ πρόσωπον
„ ἱπποτισμοῦ τελείου εἶναι πρότυπον.
„ Τοσοῦτον εἶναι γόνιμον τὸ γένος του.
„ ἡρώων, ὥστε τρέφονται διὰ δαφνῶν
„ ἐκ γενετῆς οἱ παῖδες. Τοῦ πατρὸς αὐτοῦ,
„ ἐφόσον ἦτο νέος, ἀπαράμιλλος
„ θεωρεῖτο ἡ ἡρωϊκὴ ὁρμή·
„ καὶ αἱ ρυτίδες ἐπὶ τοῦ μετώπου του,
„ τοὺς περιδόξους ἄθλους του χαράξασαι,
„ ἀγγέλλουσιν εἰς πάντας ποῖος ἄλλοτε

„ὄπῃρξεν. Ὅτι εἶδον παρὰ τοῦ πατρὸς
„ἐγγύησις μοι εἶναι περὶ τοῦ υἱοῦ.
„Θὰ εδῆρέστει τέλος τὸν πατέρα της
„ἐκλέγουσα ἐκείνον ἢ θυγάτηρ μου».
Νὰ παρεδρεύση σπεύδων εἰς συμβούλιον,
οὐ ἤγγιζεν ἡ ὥρα, δὲν ἐπρόλαβε
νὰ συμπληρώσῃ ὅσα λέγων ἤρχισεν
ἐκ τῶν ὀλίγων ὅμως τούτων λέξεων
τολμῶ νὰ συμπεράνω ὅτι μεταξύ
τῶν δύο ἐραστῶν σας ἡ καρδία του
οὐδόλως ἐνδοιάζει. Προκειμένου δὲ
τῆς τοῦ υἱοῦ του ἀγωγῆς διευθυντὴν
ὁ ἄναξ νὰ ἐκλέξῃ, τῆς τιμῆς αὐτῆς
τίς τοῦ πατρὸς σας εἶναι ἀξιώτερος ;
Τῷ ἀνδραγαθήματά του, ἢ ἀνδρεία του,
ὑπέροχον ἐκείνον ἀναδείξαντα,
ἀποσοβοῦσι πάντα συναγωνισμῶν.

Καὶ ἐπειδὴ τοῦ δὸν Ροδρίγου ὁ πατήρ
τοῦ συμβουλίου ἅμα λήξαντος σκοπεῖ
νὰ σας ἐγγύησῃ παρ' αὐτοῦ ὡς νύμφη του,
κατανοεῖτε πόσον εἶναι ἔγκαιρος
ἡ πρότασις του αὐτῆ καὶ ἀφέλιμος
εἰς τὴν ταχεῖαν πλήρωσιν τῶν πόθων σας.

XIMENH

Βεβαρημένη ὅμως ἡ καρδία μου
ἀντὶ νὰ χαίρῃ θλίβεται. Τὸ πρόσωπον
τῆς τύχης νὰ ἀλλάξῃ μί' ἀρκεῖ στιγμή,
Φοβοῦμαι μήπως ἡ μεγάλη μου χαρὰ
εἰς ὀλεθρίαν συμφορὰν μετατραπῇ.

ELBIRA

Οἱ φόβοι σας ταχέως θὰ ἐκλείψωσι.

XIMENH

Προσμείνωμεν τὸ τέλος ὅπωςδὴποτε
Ἐπάγωμεν.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Ἡ Ἰρφάντη, Ἐλεονώρα, εἷς ἀκόλουθος.

Ἡ ἸΝΦΑΝΤΗ

Ἀκόλουθέ μου, ὕπαγε
πρὸς τὴν Χιμένην καὶ εἶπέ τη παρ' ἐμοῦ
ὅτι βραδύνει σήμερον παρά πολὺ
νὰ ἔλθῃ πρὸς με, ὅτι δ' ἡ ἀγάπη μου
βαρέως φέρει τὴν ἀμέλειαν αὐτῆς.

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

Ἡ Ἰρφάντη, Ἐλεονώρα

ΕΛΕΟΝΩΡΑ

Σὰς βλέπω, δεσποινά μου, ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ
κατεχομένην πόθου, καὶ ἐκαστὴν δὲ
ζητοῦσαν γὰρ ἀνεύρητ' ἐν ταῖς λόγοις της
εἰς τί σημεῖον ἔφθασεν ὁ ἔρωσ των.

Ἡ ἸΝΦΑΝΤΗ

Καὶ ἔχω λόγους. Τὴν ἐπίστασιν σχεδὸν
νὰ ὑποκύψ' εἰς τὸν ζυγὸν τοῦ ἔρωτος·
ἐκ τῆς χειρὸς μου τὸν Ροδρίγον ἔλαβε,
καὶ δι' ἐμοῦ καὶ μόνης κατενίκησεν
ἐκεῖνος τῆς Χιμένης τὴν ἀπάθειαν.
Ἄφοῦ λοιπὸν εἶν' ἔργον μου ὁ ἔρωσ των,
τί σὲ ἐκπλήττει ἂν ἐνδιαφέρωμαι
νὰ ἴδω τὰ θεινά των καταπαύοντα;

ΕΛΕΟΝΩΡΑ

Καὶ ὅμως, ὅταν φαίνεται ὑπὲρ αὐτῶν
ἡ τύχη τρεπομένη, βλίψιν ἄμετρον
ἡ ὄψις σας προδίδει. Μὴ τὸ ἄγαλμα
τοῦ ἔρωτός των πλήττει τὴν καρδίαν σας
καὶ δυστυχῆ σὰς καθιστᾷ τὸ θέαμα

τῆς εὐτυχίας, ὑπὲρ ἧς φροντίζετε ;
'Ἄλλὰ παρεξεστράπηγ' ἀκριτομυθῶ.

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Συγκρατουμέν' ἡ θλιψίς μου δξύνεται.
'Ἄλλ' ἐπὶ τέλους ἄκουσον, ναί, ἄκουσον,
καὶ τὴν ἀδυναμίαν μου οἰκτείρουσα
τὴν ἀρετὴν μου θαύμασον Ἀμείλικτος
ὁ ἔρωσ εἶναι τύρανος. Τὸν νεαρὸν
ἰππότην τοῦτον, τὸν ὠραῖον ἔραστήν,
δν ἐκχωρῶ εἰς ἄλλην, φεῦ ! τὸν ἀγαπῶ.

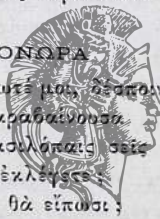
ΕΛΕΟΝΩΡΑ

Τὸν ἀγαπάτε ;

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

'Ἐπὶ τῆς καρδίας μου
τὴν χεῖρα θές καὶ ἴδε' πῶς ταράττεται
εἰς τὸνομά του ;

ΕΛΕΟΝΩΡΑ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Σύγγνωτέ μοι, δεσπόνα,
ἀν' σεβασμοῦ καθήκον παραβαίνουσα,
τὸν ἔρωτά σας ψέγω. Βασιλοπούς σεῖς
ἀπλοῦν ἰππότην ἔραστήν ἐκλέγεις ;
'Ο ἄναξ, ἡ Καστίλλη τί θὰ εἰπῶσι ;
Τοσοῦτον ἡ Ἰνφάντη ἐλησημόνησε
καὶ ἑαυτὴν καὶ τίνος εἶναι γενεᾶς !

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Οὐχί· τὸ ἐνθυμοῦμαι, καὶ τὸ αἰμά μου
θὰ ἔχυνον προθύμως πρὶν ἢ ἐμαυτὴν
καὶ γένος διαψεύσω. Ἠδυναμένη, ναί,
γὰ σοὶ ἀντεῖπω ὅτι μόν' ἡ ἀρετὴ
ν' ἀνάπτυ δικαιῶται φλόγα ἔρωτος
εἰς εὐγενεῖς καρδίας. Ἄν τὸ πάθος μου
προφάσεις ἐπεζήτει, παραδείγματα
θὰ εὕρισκον μυρία δικαιῶντα με.
Τοιαῦτα ὅμως δὲν ζητῶ ἐκθέτοντα

τὴν φήμην μου. Ἐὰν βαθὺς ὁ ἔρωσ μου,
βαθύτερον τὸ τῆς τιμῆς μου αἴσθημα.

Γινώσκω ὅτι βασιλέως θυγατρὸς
οὐδεὶς ἐκτὸς μονάρχου εἶναι ἄξιος

Ἰδοῦσα ὅτι ἠδυνάτει νάντιστῆ
ἢ τάλαινα καρδία μου, ἐγὼ αὐτῆ
ὄ,τι νὰ λάβω δὲν ἐτόλμων ἔδωκα,
καὶ τὴν Χιμένην ἀντ' ἐμοῦ ὑπέβαλον
εἰς τὸν ζυγὸν τοῦ πρὸς ἐκείνον ἔρωτος.

Τὴν φλόγα των ἀνῆψα πρὸς ἀπόσθεσιν
τῆς ἰδικῆς μου. Μὴ λοιπὸν ἐκπλήττεσαι
ἐὰν ἀγωνιώσα ἢ καρδία μου
τὸν εὐτοχῆ των ἀναμέν' ὀμέναιον.

Ἐκ τούτου μόνου ἢ γαλήνη τοῦ λοιποῦ
τῆς ἀτυχοῦς καρδίας μου ἐξήρτηται.

Τοῦ ἔρωτος ἂν ἦναι ἢ ἐλπίς ζωῆ,
ἐκλείπει ὅμως τὴν ἐλπίδ' ἀποβαλὼν.

Χωρὶς τροφῆς ἢ φλόξ του ἀποσβέννυται.

Ὅσον ἂν ἦναι θλιβερά ἢ μοῖρά μου,
ἂν ἢ Χιμένη τὸν Ροδρίγον νομφευθῆ,
θνήσκ' ἢ ἐλπίς, τὸ πνεῦμα θεραπεύεται.

Καὶ ὅμως πάσχω φοβερὸν μαρτύριον·
ὁ δὲν Ροδρίγος μέχρις οὗτο νομφευθῆ
ἐπέραστός μοι εἶναι. Ἀγωνίζομαι
νὰ ἀπολέσω τοῦτον ἀνεπιστρεπτί,
καὶ μὲ σπαράττει ἢ ἀπώλεια αὐτοῦ.

Αἰσχύνομαι διότι θῦμα ἔρωτος
στενάζω δι' ἐκείνον, ὃν ἀπαξιῶ.

Σαλεύει ἢ ψυχὴ μου· ἂν τὸ θάρρος μου
ἀκμαῖον παραμένῃ, τὴν καρδίαν μου
τὸ πῦρ καταδιβρώσκει. Τὸν ὀλέθριον
ὀμέναιόν των καὶ πτοοῦμαι κ' εὐχομαι·
χαρὰν καὶ λύπην ἀναμένω ἐξ αὐτοῦ·

Ἐρωσ καὶ δόξα τόσα ἔχουν θέληγητρα

ἐνώπιόν μου, ὥστε, κἄν τε τελεσθῆ
ὁ γάμος οὗτος, ἀποθνήσκω, κἄν τε μή.

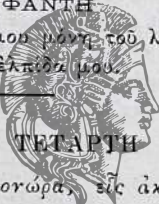
ΕΛΕΟΝΩΡΑ

Κατόπιν τούτων ἄλλο, δέσποινα οὐδὲν
νά εἶπω ἔχω ἢ νά κλαύσω μεθ' ὁμῶν.
Σᾶς ἐμεμφόμην τέως, σᾶς οἰκτείρω νῦν.
Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ ἀρετὴ σας πολεμεῖ
ἰσχὸν καὶ φίλτρον νόσου τόσον γλυκερᾶς
καὶ τόσον ἐπωδόνου, ἀποκρούουσα
καὶ τὰς ἐφόδους καὶ τὸ δέλεαρ αὐτῆς,
θα ἀποδώσῃ πάντως εἰς τὸ πνεῦμά σας
τὴν ἡρεμίαν. Εἰς αὐτὴν ἐλπίζετε
καὶ εἰς τὸν χρόνον. Ὁ Θεὸς ὁ δίκαιος
μακρᾶς βασιάνου δὲν θαφῆσῃ ἔρμαιον
τὴν ἀρετὴν.

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Ἐλπίς μου μόνη τοῦ λοιποῦ
τὸ νὰ ποθᾶλω εἶναι τὴν ἐλπίδα μου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

Ἡ Ἰνφάντη, Ἡ Ελεονώρα, εἰς ἀκόλουθος

Ο ΑΚΟΛΟΥΘΟΣ

Ἡ ἐντολή σας ἐτελέσθη, δέσποινα,
καὶ ἡ Χιμένη ἔρχεται.

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

(πρὸς τὴν Ἡλεονώραν)

Σὺ μετ' αὐτῆς

νά ὁμιλήσῃς ὄπαγε.

ΕΛΕΟΝΩΡΑ

Εἰς ρεμβασμοὺς
βεβυθισμένη θέλετε νά μείνητε;

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Οὐχί· θά ἔλθω, ἀλλὰ θέλω πρότερον,
τὴν τεθλιμμένην ὄψιν μου φαιδρύνουσα,
ὀλίγον νὰ συνέλθω.

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Δίκαιε Θεέ,

ἔξ οὗ τὴν θεραπείαν ἀπεκδέχομαι,
εἰς τὰ δεινά μου τέρμα θές· ἀπόδος μοι
τὴν ἡρεμίαν, τὴν τιμὴν μου στήριξον.
Ἐν ξένη εὐτυχία φάρμακον ζητῶ.
Τὸν γάμον, ὅστις ἔσται εὐεργετικὸς
εἰς τρία ὄντα, ἧ ἐπίσπευσον, Θεέ,
ἧ τὴν ψυχὴν μου φθίνουσαν ἐνίσχυσον.
Αὐτὸς συντρίβων τὰ δεσμά μου δύναται
βασάνων νὰ μὲ σώσῃ. . . Ἀλλ' ἐβράδυνα·
πρὸς τὴν Χιμένην ἄγωμεν· τὴν θλιψίην μου,
συνφιλοῦσα μετ' ἐκείνης, πιθανόν
νάνακουφίσω.

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ

Ὁ κόμης, Δὸν Διέγος

Ο ΚΟΜΗΣ

Θριαμβεύετε λοιπόν·
τοῦ βασιλέως ἡ μεγάλη εὐνοία
βαθμὸν σᾶς ἀπονέμει, ὅστις εἰς ἐμὲ
ἀνῆκε μόνον· καὶ ἰδοὺ τοῦ πρίγκηπος
τῆς Καστιλλίας εἰσθε νῦν παιδαγωγός.

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Ὁ ἀναξ, ἀπονέμων ταύτην τὴν τιμὴν,
τὴν ἀληθῶς μεγάλην, εἰς τὸν οἶκόν μου,

ἀποδεικνύει ὅτι εἶναι δίκαιος
καὶ ὅτι ἐπαξίαν δίδει ἀμοιβήν
εἰς παρελθούσας ἐκδουλεύσεις.

Ο ΚΟΜΗΣ

Ὅμοιοι

πρὸς τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους καὶ οἱ βασιλεῖς,
παρὰ τὸ ὕψος καὶ τὸ μεγαλειόν των,
ἐξαπατῶντ' ἐνίοτε· ἀπόδειξις
ἢ ἐκλογὴ σας ὅτι δὲν ἀμείβουσι
τὰς ἐνεστώσας ἐκδουλεύσεις.

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Ἐπειδὴ

ἢ ἐκλογὴ μου τόσον σὰς δυσαρεστεῖ.
ἄς παύσῃ πᾶσα δι' αὐτὴν συζήτησις.
Εἴτ' ἐξ εὐνοίας, εἴτ' ἐκ τῆς ἀξίας μου
τοῦ ἀνακτος προήλθεν ἢ ἀπόφασις,
ἀφοῦ ἐκεῖνος οὕτως ἐπηρυδάκησεν,
οὐδόλως ἐπιτρέπει ἢ πρὸς τὰς ἀρχὰς
τὰς τεταγμένους ἐκ Θεοῦ εὐλαβείας
να διαμψισθῶμεν τὰς βουλὰς αὐτῶν.
Εἰς τὴν τιμὴν ἐκείνην τὴν βασιλικὴν
θελήσατε καὶ ἄλλην να προσθήσῃτε
τοὺς ἡμετέρους οἴκους ἄς συνδέσωμεν
διὰ δεσμοῦ ἀγίου. Τὴν ἐρατεινὴν
Χιμένην ὁ Ροδρίγος ἀγαπῶν ἀγνῶς
να ἴδῃ ταύτην σύζυγόν του εὔχεται.
Τὴν πατρικὴν σας δότε συγκατάθεσιν
καὶ ὡς γαμβρόν σας τὸν υἱόν μου δέχθητε.

Ο ΚΟΜΗΣ

Εἰς ἄλλας τόχας ὁ Ροδρίγος χρεωστεῖ
να ἔχῃ ἀξιώσεις τοῦ βαθμοῦ ὑμῶν
ἢ νέα αἴγλη δέον τὴν καρδίαν του
διὰ φιλοδοξίας ἄλλης να πληροῖ.
Ἄσκησατε τὸ νέον σας ἀξίωμα
παιδαγωγῶν τὸν τῆς Καστίλλης πρίγκηπα.

διδάξατε ἐκεῖνον πῶς διέπονται
αἱ ἐπαρχίαι, πῶς ὑπὸ τοὺς νόμους του
τὰ ἔθνη θεόν πανταχοῦ νὰ τρέμωσι
καὶ οἱ χρηστοὶ μὲν ἄνδρες νάντομείβωνται,
νὰ τιμωρῶνται δ' αὐστηρῶς οἱ πονηροί.
Ἄλλὰ πρὸ πάντων ἀναδείξατε αὐτὸν
τῆς ἐπιστήμης τοῦ πολέμου κάτοχον.
Διδάξατέ τον νὰ κοιμᾶται πάνοπλος,
νὰ μένη νύκτα καὶ ἡμέραν ἐφιππος,
νὰ ἦναι εἰς τοὺς πόνους ἀκατάβλητος
καὶ νὰ σκληραγωγῆται, τείχη, φρούρια
νὰ ἐκθιάξῃ, μόνον δὲ εἰς ἑαυτὸν
τὰς νίκας νὰ ὀφείλῃ καὶ τὰ τρόπαια.
Μὴ λησμονεῖτε ὅτι πάντων κράτιστον
τῶν διδαγμάτων εἶναι τὸ παράδειγμα
καὶ ὅτι θεόν νὰ σᾶς βλέπῃ πράττοντα
τοὺς ἄθλους ὅσους λόγῳ τὸν διδάσκετε.

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Τοῦ βίου μου ἡ ἱστορία πρότυπον,
παρὰ τὸν φθόνον, τῷ παρέγει ἀριστον.
Ἄναγινώσκων τὴν σειράν τῶν ἄθλων μου
θὰ μάθῃ πῶς τὰ ἔθνη καταβάλλονται,
τὰ φρούρια, τὰ τείχη πῶς ἀλίσκονται,
πῶς ὀδηγοῦνται εἰς τὴν νίκην οἱ στρατοὶ
καὶ τέλος πῶς ἡ δόξα ἐφ' ἡρωϊκῶν
οἰκοδομεῖται ἄθλων.

Ο ΚΟΜΗΣ

Ἴσχυρότερον

τὰ ζῶντα συντελοῦσι παραδείγματα.
Ἐν τοῖς βιβλίοις ἀτελῶς μανθάνουσι
οἱ τῆς πορφύρας γόνοι τὸ καθήκον των.
Ἄλλ' ἐπὶ τέλους τῶν ἐτῶν σας ἡ πληθὺς
τί μείζον, τί ὑπέρτερον διέπραξεν
ἐνὸς ἡμερησίου μόνον ἄθλου μου;
Ἄν ποτ' ἀνδρείος ἦσθε, εἶμαι νῦν ἐγώ.

Ἡ χεὶρ μου αὐτὴ εἶναι τὸ στερρότερον
τοῦ βασιλείου ἔρρεισμα, ὁπότεν δὲ
τὸ ξίφος τοῦτο ἔλκω ἐκ τοῦ κολεοῦ,
ἢ Ἀραγῶν καὶ ἢ Γρενάδα τρέμουσι.
Τὸ ὄνομά μου εἶναι τὸ προπύργιον
τῆς Καστιλλίας πάσης, καὶ χωρὶς ἐμοῦ
ταχέως ξένον θὰ ὑφίστασθε ζυγὸν
καὶ τοὺς ἐχθρούς σας βασιλεῖς θὰ εἴχετε.
Πρὸς ἕξαρσιν τῆς δόξης καὶ τοῦ κλέους μου
ἐκάστη τῆς ἡμέρας ὦρα, πᾶν λεπτὸν
ἐπισωρεύει δάφνας ἐπὶ τῶν δαφνῶν.
Πλησίον μου ὁ πρίγκηψ ἢ ἐμάνθανεν,
ὕπὸ τὴν σκέπην τοῦ ἐμοῦ βραχίονος,
τ' ἀνδραγαθήματά μου βλέπων νὰ νικᾷ
καὶ μέγαν θὰ ἐμόρφου χαρακτῆρα, ἄν...

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Τὰς πρὸς τὸν βασιλέα ἐκδουλεύσεις σας
δὲν ἀγνοῶ. Σᾶς εἶδον καὶ μαχόμενον
καὶ στρατηγοῦντα ὑπ' ἐμὲ τὴν θῆσιν μου
κατέλαβ' ἐπαξίως ἢ ἀνδρεία σας
ὅτε τὸ γῆρας ἔβλεξε τὰ νεῦρά μου.
Ναί, εἴσθε τώρα ὅ,τι ἤμην ἀλλοστῆ.
Ἐν τούτοις κατὰ ταύτην τὴν περίστασιν
ὁ βασιλεὺς ἀπέκλινεν ὑπὲρ ἐμοῦ.

Ο ΚΟΜΗΣ

Τὸ εἰς ἐμὲ ἀνήκον ἀφηρηπάτατε.

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Ἐδόθη τοῦτο εἰς τὸν ἀξιώτερον.

Ο ΚΟΜΗΣ

Τὰ ἔργα μόνα τὴν ἀξίαν κρίνουσιν.

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Ἡ ἤττα ὅμως δὲν τὴν ἐπιβεβαιοῖ.

Ο ΚΟΜΗΣ

Ἐνίκησαν οἱ δόλοι ἀυλοχόλακος.

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Ἐνίκησεν ἡ αἴγλη τῶν ἀγώνων μου.

Ο ΚΟΜΗΣ

Τὸ γῆρας μᾶλλον ὀφκτεῖρεν ὁ βασιλεὺς

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Εἰς τὴν ἀνδρείαν μᾶλλον γέρας ἔδωκεν.

Ο ΚΟΜΗΣ

Ἀνῆκον ἐπομένως μόνον εἰς ἐμέ.

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Ο μὴ λαβὼν δὲν ἦτο ἄξιος αὐτοῦ.

Ο ΚΟΜΗΣ

Ἐγὼ δὲν ἦμην ἄξιος ; Ἐγὼ ;

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Ἦμεῖς.

Ο ΚΟΜΗΣ

Τῆς ἀθαδείας, γέρον ἀναιδέσαστε,
τὴν τιμωρίαν λάβε τὴν προσήκουσαν.

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Ἐμπρὸς τὴν ὕβριν, ἧς εἰς τὸ γέρας μου
προσάπτει πρώτη στίγμα καὶ ἐρύθημα,
συντέλεσον καὶ λάβε τὴν ζωὴν μου.

Ο ΚΟΜΗΣ

Τί

τὸ γῆρας σου νὰ πράξῃ δύνатаι ;

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Θεε !

πῶς με προδίδει ἡ τριβεῖσα ρώμη μου !

Ο ΚΟΜΗΣ

Τὸ ξίφος σου δὲν θέλω ὑπερήφανος

θὰ ἦσαι λίαν ἂν τὸ ἐπονείδιστον

ἐλάμβανεν ἡ χεὶρ μου τοῦτο τρόπαιον.

Καὶ ἤδη, χαῖρε· εἰς τὸν πρίγκηπα δὲ δός,

παρὰ τὸν φθόνον, πρὸς διδασκαλίαν του

νά μελετήσῃ τὴν βιογραφίαν σου.
Τῆς ἀθθαδείας ἢ δικαία ἀμοιβὴ
λαμπρὸν θὰ ᾔῃαι δι' ἐκεῖνον δίδαγμα.

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

ὦ λύσσα! Γῆρας ὀλοόν! Ἀπόγνωσις!
Λοιπὸν τοῦ γήρωσ ὑπερέβην τὸν οὐδὸν
δπως ἐσχάτην ἀτιμίαν ὑποστῶ!
καὶ ἐλευκάνθη εἰς ἀγῶνας Ἄρεως
διὰ νὰ ἴδω τόσας δάφνας ἐν μιᾷ
ἡμέρᾳ μαρανθείσας! Ὁ βραχίον μου,
ὄν μετὰ τόσου σεβασμοῦ ἐθαύματεν
ἢ Ἰσπανία πᾶσα, ὁ βραχίον μου,
ὁ μυριάκις σώσας τὸ βασίλειον,
τοσάκις δὲ στηρίζας τῶν ἀνάκτων μας
τὸν θρόνον, μόνον περὶ τῆς ἰδίας μου
τιμῆς ὁπότεν πρόκειται ἀνίσχυρος
μ' ἐγκαταλείπει! ὦ σκληρὰ ἀνάμνησις
τῆς παρελθούσης καὶ σεσθεύσης βύξης μου!
ὦ ἔργον τόσων ἡμερῶν ἐξαλειφθὲν
ἐντὸς μιᾶς καὶ μόνης! ὦ ἀξίωμα
κατερειποῦν τὴν πάλαι εὐτοχίαν μου!
ἰλιγγιώδης βράχος, ὑψικόρυφος,
ἐξ οὗ πεσοῦσα ἡ τιμὴ μου θραύεται!
Τὸν κόμηπα νὰ βλέπω εἶναι δυνατόν
διὰ τὰ θρύμματά της θριαμβεύοντα
καὶ ν' ἀποθάνω ἄνευ ἐκδικήσεως
ἢ στίγμα φέρων ἀνεξίτηλον νὰ ζῶ;
Ναί, κόμη, ἔσο τοῦ λοιποῦ παιδαγωγὸς
τοῦ πρίγκηπος ἢ θέσις αὐτῆ ἀνθρωπον
ἀποβαλόντα τὴν τιμὴν δὲν δέχεται.
Τῆς ζηλοτύπου ὑπερηφανίας σου
ἢ δεινότητι καὶ καιρία προσβολή

τοῦ βασιλέως ἀκυροῖ τὴν ἐκλογὴν,
 ἀνάξιόν με ταύτης καταστήσασα.
 Καὶ σύ, ὦ ξίφος, ὄργανον περιδοξῶν
 τῶν παλαιῶν μου ἀθλῶν, ἀλλ' ἀνωφελὲς
 σαρκίου πεπηγότος ἐγκαλλώπισμα,
 σύ, τὸ τοσοῦτον ἄλλοτε ἐπίφοβον,
 ἀλλ' ἐν τῇ ὕβρει ταύτῃ χρησιμεῦσάν μοι
 πρὸς κόσμον μόνον καὶ οὐχὶ πρὸς ἄμυναν,
 τοῦ τελευταίου τῶν ἀνθρώπων τοῦ λοιποῦ
 τὸν ρόπον φύγε καὶ ἐκδίκους τῆς τιμῆς
 ἀτιμασθέντος ἀδυνάτου γέροντος
 σιθαρωτέρας χεῖρας ἀναζήτησον.

ΣΚΗΝΗ ΟΓΔΩΗ

Δὸν Διέγος, Δὸν Ροδρίγος.

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Καρδίαν ἔχεις, ὦ Ροδρίγε:

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Πλὴν ὄμων

πᾶς ἄλλος πείραν θά ἐλάμβανεν εὐθύς.

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Ὁργὴ γλυκεῖα, εὐγενής. εὐάρεστος
 καὶ ἀνταξία τῆς μεγάλης λύπης μου!
 Ἄναγνωρίζω ἐν αὐτῇ τὸ αἷμά μου
 καὶ ἀναζῆ ἐν ταύτῃ ἡ νεότης μου.
 Ἐλθέ, τῆς γενεᾶς μου γνήσιε βλαστέ,
 τό αἶσχος ν' ἀποπλύνῃς τοῦ γενήτορος.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Τὸ ποῖον;

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Ὅδριν, ἥτις τραῦμα καίριον
 εἰς ἀμφοτέρων τὴν τιμὴν κατήνεγκε.

Φεῦ! ἐρραπίσθην. Ὁ αὐθάδης ὕβριστῆς
θ' ἀπέτινε τὴν ὕβριν διὰ τῆς ζωῆς,
ἀλλὰ τὸ γῆρας τὴν γενναίαν μου ὀρμὴν
προέδωκε. Τὸ ξίφος, ὅπερ νὰ κρατῶ
εἰς τὰς ἀτόνους χεῖρας μου δὲν δύναιμαι,
εἰς σὲ τὸ παραδίδω. Τὴν ἀνδρείαν σου
νὰ δοκιμάσῃς ὕπαγε καθ' ὕβριστοῦ
καὶ φόνευσον ἐκεῖνον ἢ ἀπόθανε.
'Αντίπαλον σοὶ δίδω ἀπροσμάχητον.
Εἶδον τὸν ἄνδρα ἐν τῷ μέσῳ τῶν μαχῶν
τὸν εἶδον νὰ ἐγείρῃ αἱματοσταγῆς
ἀπὸ πτωμάτων ἐχθρικῶν προπύργιον.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Τὸ ὄνομά του; Μὴ εἰς λόγους περιττοῦς
χρονοτριβῶμεν.

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Περιπλέον κρατερός
πολεμιστῆς καὶ στρατηλάτης μέγιστος...

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Τὸ ὄνομά του;

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Τῆς Χιμένης ὁ πατήρ.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ὅ....

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Πρὶν μοι ἀπαντήσῃς σκέψθητι καλῶς.
Τὸν ἐνθερμόν σου ἔρωτα δὲν ἀγνοῶ
ἀλλ' ὅστις μετ' ὀνειδούς δέχεται νὰ ζῆ
ἀνάξιος, Ροδρίγε, εἶναι τοῦ φωτός
καθόσον δ' ὁ ὕβριστας προσφιλέστερος
τοσοῦτον δεινότερα καὶ ἢ προσβολῆ.
Τὴν ἔθριν νῦν γινώσκεις· εἰς τὰς χεῖράς σου
ἢ τιμωρία ταύτης ἐναπόκειται.
Ὅδδὲν σοὶ λέγω πλέον· ἐκδικήθητι

ἐκδίκησόν με· σέαυτὸν ἐκδίκησον.
Πατὴρ τοιοῦτου ἄξιός φανοῦ υἱός.
Ἐπὶ τὸ βάρος ὑποκύπτων συμφορᾶς,
εἰς ἣν ἡ μοῖρα ἀπηνῶς μ' ἐκρήμνισεν,
ὕπάρχω νὰ θρηνηήσω. Σὺ δὲ ἄπελθε,
καὶ σπεῦσον τὴν τιμὴν μας νὰ ἐκδικηθῆς.

ΣΚΗΝΗ ΕΝΑΤΗ

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ἐποκάρδιον φέρων πληγῆν,
ἀπροόπτου σκληρότητος θῶμα,
ἐν δικαίῳ ἀγῶνι τιμῆς
τιμωρὸς ἀτυχῆς καὶ παντλήμων,
ἐννεὸς καὶ ἀκίνητος μένω.

Εἰς τὴν φόνιον ταύτην πληγῆν
ἡ δειλή μου φυγὴ ὑποκύπτει.

Καθ' ἣν ὥραν προσεδόκων
ἀμοιβὴν τοῦ ἔρωτός μου,
πόθεν ὁ αἰωνίδιος
οὗτος κεραυνός;

Ἐν τῇ ὕβρει τῆ δεινῆ
ὁ πατήρ μου διατί
ὄδρισθεὶς νὰ ἦναι
τῆς Χιμένης δ' ὁ πατήρ
διατί ὁ ὄδριστής;

Φοβερός τὴν ψυχὴν μου σπαράττει ἀγῶν·
τὴν τιμὴν μου ὁ ἔρως δεινῶς πολεμεῖ.

Τὸν πατέρα μου ἂν ἐκδικήσω,
θ' ἀπόλεσω πιστὴν ἐρωμένην.

Ὁ πατήρ μου ὀπλίζει τὴν χεῖρα·
ἐμποδίζει αὐτὴν ἡ Χιμένη.

Ὅϊον δὶλλημμα φρικῶδες!

Πρόκειταί μοι ἐκλογὴ
ἢ τὸ φίλτρον νὰ προδώσω

ἤ. ὡς ἄτιμος νὰ ζήσω.

Ὅ,τι καὶ ἂν προτιμήσω,
ἀποτρόπαιον, δεινόν!

Τὸν πατέρα τῆς Χιμένης
ἄρά γε νὰ τιμωρήσω;
ἢ τὴν ὕδριν νὰ ἀφήσω
ἄνευ ἐκδικήσεως;

Ὁ πατήρ καὶ ἡ φίλη,
ἡ τιμὴ καὶ ὁ ἔρωσ,
ἀπηνῆς πλὴν γενναία ἀνάγκη,
ἀγαστὴ τυραννία.

Ἀποθνήσκει τοῦ βίου μου πᾶσα τρυφή,
ἢ τὴν δόξαν μου σκότος καλύπτει.

Ἄν τὸ πρῶτον προτιμήσω,
ἀποβαίνω δυστυχῆς,
ἂν τὸ δεύτερον ἐκλέξω,
τοῦ φωτός ἀνάξιος.

Ὁ σκληρὰ καὶ γλυκεία ἐλπίς
κρατερᾶς, ἀλλ' ἐρώσεως καρδίας!

Σύ, τῆς εὐτυχίας μου
ἄξιε πολέμει,
σύ, τὸ τῆς ὀδύνης μου
ὄργανον ἀμείλικτον,
ὦ πιστόν μου ξίφος,

μοὶ ἐδόθησ τιμωρὸν τῆς πατρίδας μου τιμῆς;
μοὶ ἐδόθησ ὡς κοπτὴρ τοῦ ἀγνοῦ μου ἔρωτος;

Προτιμῶ, προτιμῶ νὰποθάνω,
εἰς τὸν Ἄδην εὐθὺς νὰ κατέλθω.

Τῷ πατρὶ σεβασμὸν ἂν ὀφείλω,
τὴν καρδίαν μου ἔχει ἐκείνη.

Ἐκδικούμενος φεῦ! ἐπισπῶμαι

τὴν ὀργὴν καὶ τὸ μῖσος τῆς φίλης Χιμένης·
τὴν ἐκδίκησιν ἂν παραιτήσω,

τὴν δικαίαν αὐτῆς περιφρόνησιν ὀρέπω·
 ἂν τὸ πρῶτον ἐκλέξω,
ἀπιστῶ πρὸς τὴν μόνην γλυκεῖαν ἐλπίδα·
 ἂν τὸ δεύτερον στέρξω,
ἀποβαίνω ἀνάξιος πάσης ἐλπίδος.

Τὴν ποινήν μου τὰ πάντα δεινοῦσι·
θεραπείαν ζητῶν ἐπαυξάνω τὸ πάθος.

Ἦ καρδία μου, θάρρος, ἐμπρός,
καὶ ἀφοῦ νὰποθάνω ἀνάγκη
ἄς με λάβῃ ὁ θάνατος πρὶν
τὴν γλυκεῖαν λυπήσω Χιμένην.

Πῶς! τί εἶπον; Νὰποθάνω
πρὶν τὸ αἶσχος ἀποπλύνω!
Νὰ ζητήσω θάνατον
φονικὸν τῆς δόξης μου!

Νὰνεχθῶ ἢ Ἰσπανία εἰς τὴν μνήμην μου μομφὴν
· νὰ ἐκφέρῃ ὅτι ἤμην τῆς τοῦ αἵκου μου τιμῆς
ΑΚΑΔΗΜΙΑ λιποτάκτης ἄνθρωπος! ΑΘΗΝΩΝ
Θῦμα ἔρωτος νὰ πέσω, τοῦ ὀπίου προφανῆ
βλέπω τὴν ἀπώλειαν!

Ἄφες με, ἄφες με, φύγε μακρὰν μου,
τὴν καρδίαν μου παῦσον πλανῶσα,
τὴν ὀδύνην μου τρέφουσα παῦσον,
ὦ ἰδέα μωρὰ καὶ κενή.

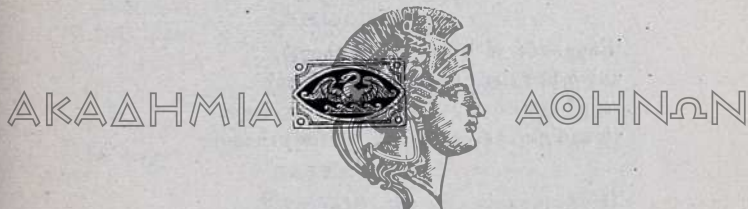
Ἦ πιστέ μου βραχίων, ἐγείρου,
τὴν τιμὴν μου τοῦλάχιστον σῶσον,
τὴν φιλτάτην Χιμένην ἀφοῦ
νὰπολέσω κελεύει ἡ μοῖρα.

Ποῦ ὁ νοῦς μου ἐπλανήθη;
Τὴν καρδίαν μου πρὶν δώσω εἰς τὴν ἐρωμένην μου,
ἄφειλον εἰς τὸν πατέρα τὴν ζωὴν, τὴν ὑπαρξιν.
Εἶτε μὲ φανεύσ' ἢ θλίψις, εἴτ' ἐν μάχῃ φονευθεὶς
καθαρὸν τὸ αἵμά μου,

οἶον τὸ παρέλαβον,
θέλω νάποδώσω.

Τὴν πολλήν μου ραθυμίαν ἤδη ἡ καρδία μου
αὐστηρῶς ἐπιτιμᾷ
καὶ αἰσχύνομαι διότι μέχρι τοῦδ' ἐδίστασα.
Τρέχω πρὸς ἐκδίκησιν.

Παύσατε, ἀμφιβολίαι, ἔρρετε, ἐνδοιασμοί!
Ἐὰν ὁ ὕβριστας ἦναι τῆς Χιμένης ὁ πατήρ,
ἀλλὰ καὶ πατήρ μου εἶναι ὁ τὴν ὕβριν ὑποστάς.

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Ὁ κόμης, Δὸν Ἀρίας

Ο ΚΟΜΗΣ

Ἐκόχλαζε τὸ αἷμα, τὸ ὀμολογῶ,
καὶ ὁ βραχίον ἔσπευσε παραπολὺ
νὰ μ' ἐκδικήσῃ. Ἀλλ' αὐτοῦ ἐγένετο
τὸ πρᾶγμα, εἶναι πλέον ἀθεράπευτον.

ΔΟΝ ΑΡΙΑΣ

Ἡ ὑπερηφανία εἰς τὴν θέλησιν
τοῦ βασιλέως δέον νὰ ὑποταχθῇ.
Συνεταράχθη, καὶ ἐν τῇ ὀργῇ αὐτοῦ
θα ἐνεργήσῃ αὐτοβούλως καθ' ὁμῶν.
Στερεῖσθε ἄλλως λόγων εὐλογοφανῶν.
Τοῦ ὑβρισθέντος ὁ βαθμὸς, τὸ μέγεθος
τῆς ὕβρεως βαρέα ἐπιβάλλουσι
καὶ τῆς συνήθους ἱκανοποιήσεως
ὑπέρτερα καθήκοντα.

Ο ΚΟΜΗΣ

Ὁ βασιλεὺς
νὰ διαθέσῃ τὴν ζωὴν μου δύναται
ὡς θέλει.

ΔΟΝ ΑΡΙΑΣ

Ἡ πολλή σας αὐτῆ ἔξαψις
τὸ σφάλμα σας βαρύνει. Ἀγαπᾶ ὑμᾶς
ὁ βασιλεὺς εἰσέτι, καὶ τὴν μῆνιν του
καιρὸς ἀκόμη νὰ ἐξιλεώσητε.
„Τὸ θέλω“ εἶπε· σεῖς θὰ παρακούσητε;

Ο ΚΟΜΗΣ

Τὸ παρακούειν δὲν εἶν' ἔγκλημα βαρὺ
περὶ τιμῆς καὶ δόξης ὅταν πρόκηται.
Ἄλλὰ καὶ μέγα ἔτι ἂν ὑποτεθῆ,
ὑπεραρκοῦσι πρὸς ἐξάλειψιν αὐτοῦ
οἱ ἐδκλεεῖς ὑπὲρ τοῦ θρόνου ἄθλοί μου.

ΔΟΝ ΑΡΙΑΣ

Ὅ,τι κἂν μέγα πράξῃ ὁ ὑπήκοος,
ὁ βασιλεὺς δὲν τῷ ὀφείλει χάριτας.
Κεναὶ ἰδέαι μὴ σας βαυκαλιζοῦσι
τὸν βασιλέα ὁ πιστῶς ὑπηρέτων
οὐδὲν τι πλέον πράττει τοῦ καθήκοντος.
Ἡ δοξασία αὐτῆ εἰς ἀπώλειαν
σᾶς φέρει.

Ο ΚΟΜΗΣ

Θὰ πιστεύσω εἰς τοὺς λόγους σας
ὁπόταν πεῖραν λάθω.

ΔΟΝ ΑΡΙΑΣ

Τὴν βασιλικὴν
ῥαχὺν μὴ ἀψηφάτε.

Ο ΚΟΜΗΣ

Ἐν μιᾷ στιγμῇ
οἱ ὅμοιοί μου δὲν ἐξολοθρεύονται.
Εἴαν ποτ' ἐναντίον μου ἐξοπλισθῆ
τὸ μεγαλεῖον ἅπαν τὸ βασιλικόν,
τὸ κράτος σύμπαν μετ' ἐμοῦ ἀπόλλυται.

ΔΟΝ ΑΡΙΑΣ

Τὸ σκῆπτρον δὲν φοβεῖσθε;

Ο ΚΟΜΗΣ

Εἰς τὰς χεῖράς του
χωρὶς ἐμοῦ τὸ σκῆπτρον δὲν θὰ ἔφερε.
Τῷ εἶναι ἡ ζωὴ μου ἀπαραίτητος.
Ἡ κεφαλὴ μου θὰ ἀφήρει πίπτουσα
ἀπὸ τῆς κεφαλῆς του τὸ διάδημα.

ΔΟΝ ΑΡΙΑΣ

Συνέλθετε, ὦ κόμη, σκέφθητε καλῶς.

Ο ΚΟΜΗΣ

Ἐσκέφθη ἤδη, ἔλαβον ἀπόφασιν.

ΔΟΝ ΑΡΙΑΣ

Τὴν ἐξουσίαν ἐννοεῖ ἀπόλυτον
ἡ βασιλεία.

Ο ΚΟΜΗΣ

Συζητοῦντες παύσωμεν
ὁ κύβος ἀνερρίφθη.

ΔΟΝ ΑΡΙΑΣ

Χαίρετε λοιπὸν,
ἀφρο-ματαίως γὰρ σὰς πείσω προσπαθῶ.
Καὶ τῶν δαφνοστολιστῶν ὅπως κεφαλῶν
ὁ κεραυνὸς ἐνίστε δὲν φείδεται.

Ο ΚΟΜΗΣ

Ἄφόβως τὸν προσμένω.

ΔΟΝ ΑΡΙΑΣ

Ἄκινδόνως πληγὴν
οὐχί.

Ο ΚΟΜΗΣ

Ὁ δὲν Διέγρος ἄνωθεν λοιπὸν
ζητεῖ νὰ τύχη ἱκανοποιήσεως.
Ἄλλὰ δὲν τρέμει ἀπειλὰς ὁ ἀψηφῶν
τὸν θάνατον. Τῶν ὑψηλῶν δυσμενειῶν
ὑψηλοτέρα εἶναι ἡ καρδιά μου.
Νὰ μ' ἀφαιρέσῃ δύναται ὁ βασιλεὺς
τὴν εὐτυχίαν, ἀλλὰ τὴν τιμὴν ποτέ.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Ὁ κόμης, δὸν Ροδρίγο

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ὁλίγας λέξεις, κόμη.

Ο ΚΟΜΗΣ

Λέγε.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ἐρωτῶ

τὸν δὸν Διέγον ἂν καλῶς γνωρίζῃς.

Ο ΚΟΜΗΣ

Ναί.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Σιγά. Γνωρίζεις ὅτι τῶν συγχρόνων του
ὁ γέρον οὗτος ἦτο τύπος ἀρετῆς
καὶ τῆς ἀνδρείας καὶ τιμῆς ὑπόδειγμα;
Γνωρίζεις τοῦτο;

Ο ΚΟΜΗΣ

Ἴσως.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ἦν βλέπεις εἰς τὸ ὄμμα μου, εἰς αἷμά του
γνωρίζεις;

Ο ΚΟΜΗΣ

Τί μοι μέλει;

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ἄς ἀπέλθωμεν.

Θά σοι τὸ εἶπω.

Ο ΚΟΜΗΣ

Νέε ἀθναδέστατε.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ὅμιλει ἀταράχως. Εἶμαι νέος, ναί.
ἀλλ' ἡ ἀνδρεία εἰς τὰς εὐγενεῖς ψυχὰς
δὲν περιμένει τῶν ἐτῶν τὴν πάροdon.

Ο ΚΟΜΗΣ

Σὺ ἀνταγωνιστὴς μου, ὃν οὐδέποτε
ὀπλομαχοῦντα μέχρι τοῦδε εἶδομεν;
Τὴν τόλμην ταύτην ποῖος σοὶ ἐνέπνευσεν;

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ἄμα τῇ ἐμφανίσει των γνωρίζονται
οἱ ὅμοιοί μου καὶ νὰ δοκιμάσωσι
κατ' ἀριστέων θέλουσι τὸ ξίφος των.

Ο ΚΟΜΗΣ

Γνωρίζεις ποῖος εἶμαι;

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ναί. Ἐκτὸς ἐμοῦ

εἰς πάντα ἄλλον τρόπον θὰ ἐνέπνευε
τὸ ὄνομά σου. Αἶ κατακαλύπτουσαι
τὴν κεφαλὴν σου δάφναι τοῦ θανάτου μου
τὴν μαύρην μοῖραν γεγραμμένην φέρουσι.
Μετὰ μεγίστης προκαλῶ θρασυτήτος
βραχίονα τῆς νίκης κυριεύοντα
ἀλλὰ τὸ περισσεῦον τῆς καρδίας μου
τὴν ἑλλιπῆ β' ἀναπληρώσῃ ῥώμην μου.
Εἰς τέκνον τὸν πατέρα ἐκδικούμενον
οὐδὲν ὑπάρχει τὸ ἀδύνατον, οὐδὲν.
Ἄνικητος δὲν εἶναι ὁ βραχίων σου
ἂν καὶ δὲν ἐνικήθῃ.

Ο ΚΟΜΗΣ

Τὴν μεγάλην σου
καρδίαν ταύτην, ἣν ἀποκαλύπτουσιν
οἱ λόγοι, οὓς ἀκούω, εἰς τὸ ὄμμα σου
ζωγραφουμένην ἔβλεπον ἀπὸ πολλοῦ
καὶ ἡ ψυχὴ μου, προμαντεύουσα ἐν σοὶ
τῆς Καστιλλίας καύχημα, τὴν κόρην μου
ἐκθύμως σοὶ προώριζε. Δὲν ἀγνοῶ
τὸ ἔρωτά σου, βλέπω δὲ μετὰ χαρᾶς
εἰς τὸ καθήκον διὰ τὰς ὁρμὰς αὐτοῦ

καθυποβάλλεις, ὅτι δὲν ἐκλόνησαν
τὴν ἀρετὴν σου, ὅτι εἶσαι ἄξιος
τῆς περὶ σοῦ πολλῆς μου ὑπολήψεως
καὶ ὅτι ὡς γαμβρόν μου ἀληθῆ ζητῶν
καὶ τέλειον ἱππότην καὶ ἐκλέξας σε
οὐδόλως ἠπατώμην. Ἄλλ' αἰσθάνομαι
βαθέως θιγομένην τὴν καρδίαν μου.
Τὸ θάρρος σου θαυμάζων τὴν ἀκμαίαν σου
νεότητά οἰκτείρω. Τῶν ἀγῶνων σου
μὴ ἐπεζήτει ὀλεθρίαν ἀπαρχήν.
Μὴ μὲ ἐκθέτης εἰς ἀγῶνα ἄνισον.
Τοιαύτη νίκη ἤκιστα θὰ μὲ τιμᾷ.
Ἄπόνου νίκης ἄδοξος ὁ θρίαμβος.
Ὁ κόσμος ὅλος ἠττηθέντ' ἀμαχητεὶ
θὰ σὲ νομίζῃ, καὶ ἐγὼ θὰ καρπωθῶ
τὴν θλίψιν μόνον ἐπὶ τῷ θανάτῳ σου.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ἐπιπροσθέτεις εἰς τὸ μέγα ἔρασός σου
τὸν οἶκον τοῦτον τὸν ἐξευτελιστικόν!
Ὁ τὴν τιμὴν μου ἀφαιρέσας ἴταρμῆς
φοβεῖται μὴ μου ἀφαιρέσῃ τὴν ζωὴν!

Ο ΚΟΜΗΣ

Μὴ μὲ βιάζῃς.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ἀκολούθει μοι χωρὶς
ματαίων λόγων.

Ο ΚΟΜΗΣ

Ἐβαρύνθης τὴν ζωὴν;

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Τὸν θάνατον φοβεῖσαι;

Ο ΚΟΜΗΣ

Πρόσελθε λοιπόν·

τὸ υἱικὸν καθήκον ἐπιτέλεσον.

Ἐκφυλὸς εἶναι καὶ ἀνάξιος υἱὸς

ἐκεῖνος ὅστις συναινεῖ νὰ ἐπιζῇ
μὴ ἐκδικήσας τοῦ πατρὸς του τὴν τιμὴν.

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

Ἡ Ἰνφάντη, Χιμένη,
Ἐλεοώρα, Ἐλβίρα.

Ἡ ΙΝΦΑΝΤΗ

Κατεύνασον τὴν θλιψιν, ὦ Χιμένη μου,
καὶ εἰς τῆς τύχης τὴν δυσμένειαν αὐτὴν
ἀντίταξον τὸ θάρρος, τὴν εὐστάθειαν.
Κατόπιν τῆς θυέλλης ταύτης τῆς μικρᾶς
θὰ ἐπανίδῃς τὴν εὐδίαν· ἐλαφρὸν
καλύπτει νέφος τὴν εὐδαιμονίαν σου·
μικρὸν ἂν ἀνεβλήθῃ, δὲν θάπολεσθῇ.

ΧΙΜΕΝΗ

Ἡ ἀθυμία τὴν καρδίαν μου πληροῖ,
καὶ νὰ ἐλπίσω δὲν τολμῶ. Ἡ θύελλα
ἢ τὸσον ἀπρόοπτως ἐπιτάχυσεν
μοὶ προαγγέλλει βεβαίον ναυάγιον.
Ἄμφιβολία δὲν μοὶ ὑπολείπεται·
ἐν μέσω τῷ λιμένι, φεῦ! ἀπόλλυμαι.
Ἠγάπων, ἠγαπώμενη, οἱ γονεῖς ἡμῶν
ἀπὸ κοινοῦ τὸν γάμον ἀπεφάσιζον,
καὶ τὸ φαιδρὸν σᾶς ἀφηγούμενη κήρυγμα,
ὅποτε ἀνεφύη ἡ ἐπάρατος
ἐκείνη ἔρις, ἧς τὸ μαῦρον ἄγγελμα
τὴν γλυκυτάτην οἴμοι! προσδοκίαν μου
κατέστρεψ' αἰφνηδίως. Ἀποτρόπαιος
φιλοδοξία καὶ μανία στουγερά,
τὴν τυραννίαν τῆς ὁποίας καὶ αὐτοὶ
οἱ τῶν ἀνθρώπων ἄριστοι ὑφίστανται!
Τιμὴ ἀνελετήμων, ἢ φονεύουσα

τὰς ἡδονὰς τοῦ βίου, πόσα δάκρυα
θὰ μοὶ στοιχίσῃς.

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Ἐκ τῆς ρήξεως αὐτῶν
τί ἔχεις νὰ φοβῆσαι; Ἐν μιᾷ στιγμῇ,
ὡς ἐγενήθη, οὕτω καὶ θάποσθεσθῇ.
Ἄρκοῦντα ἤδη κρότον ἐπροξένησεν
ἡ ἔρις, ὥστε θὰ συμβιβασθῇ, ἀφοῦ
ὁ βασιλεὺς τὸ θέλει. Ἄφ' ἑτέρου δὲ
καλῶς γνωρίζεις ὅτι ἡ καρδία μου,
τῆς θλίψεώς σου συμπαθῶς μετέχουσα,
θὰ πράξῃ ὅ,τι ἀνθρωπίνως δυνατὸν
πρὸς ἄρσιν τοῦ αἰτίου.

ΧΙΜΕΝΗ

Εἰς ζητήματα
τοιούτου εἶδους δὲν χωρεῖ συμβιβασμός.
Ἡ ὄβρις δὲν ἐπανορθοῦται τῆς τιμῆς,
εἰς μάτην θάποθῶσι τῆς συνέσεως
καὶ τῆς ἰσχύος πᾶσαι αἱ προσπάθειαι·
ἡ θεραπεία τοῦ κακοῦ ἀδύνατος
δὲν κατορθοῦται ἢ κατ' ἐπιφάνειαν.
Τοῦ μίσους, ὅπερ ἡ ψυχὴ βυσσοδομεῖ,
τὸ πῦρ ὑπὸ τὴν τέφραν συνδαυλίζεται,
ἀλλ' εἶναι διὰ τοῦτο φλογερώτερον.

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Θὰ διαλύσῃ τῶν ἐχθρῶν πατέρων σας
τὸ μῖσος ὁ ἐνώσων ἅγιος δεσμός
Χιμένην καὶ Ροδρῆγον· καὶ θὰ ἴδωμεν
τὸν ἔρωτά σας πάλιν κατισχύοντα
καὶ τὴν δειλαίαν ρῆξιν καταπνίγοντα
δι' ὀμεναίου εὐτοχοῦς.

ΧΙΜΕΝΗ

Τὸ εὐχομαι,
ἀλλὰ δὲν τὸ ἐλπίζω. Τὸν πατέρα μου

καλῶς γνωρίζω καὶ τὸν ὑπερήφανον
τοῦ δὸν Διέγου χαρακτήρα. Ρέουσι
τὰ δάκρυά μου. καὶ ματαίως προσπαθῶ,
νὰ συγκρατήσω ἐμαυτήν. Τὸ παρελθὸν
μὲ κατατήκει καὶ τὸ μέλλον μὲ πτοεῖ.

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Τίς σε φοβίζει; Ἄσθενές γερόντιον;

ΧΙΜΕΝΗ

Καὶ ὁ Ροδρίγος;

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Εἶναι ἄγαν νεαρός.

ΧΙΜΕΝΗ

Ὁ φύσει ἤρωσ εἶναι ἤρωσ κἄν τε παῖς.

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Δὲν πρέπει δὲ νὰ τὸν φοβῆσαι καὶ πολὺ.

Σφοδρῶς ἐρῶν σου εἶναι δυνατόν ποτε

νὰ σὲ δυσαρρεστήσῃ; Μία λέξις σου

ἄρκει νὰ καταστῆλῃ τὴν ἔρῃν αὐτοῦ.

ΧΙΜΕΝΗ

Ἄν δὲν μὲ ὑπακούσῃ, ποῦ ἀπόγνωσις!

Καὶ ἂν μὲ ὑπακούσῃ τί θὰ εἴπωσι

περὶ αὐτοῦ οἱ πάντες; Πεννηθεὶς αὐτὸς

ὁποῖος ἐγενήθη, πῶς θὰ ἀνεχθῆ

τοιαύτην ὕβριν; Κἄν τε ἄρα ἀντιστῆ.

κἄν ὑποκύψῃ εἰς τὸν πρὸς με ἔρωτα,

ὀδύνη μὲν καὶ θλίψις μ' ἀναμένουσιν

ἐὰν δικαίαν ἀντιτάξῃ ἄρνησιν,

τὸ αἰσχος δὲ ἂν ἄγαν εὐπειθήσ φανῆ

εἰς τῆς ἐρώσεως τὴν θερμὴν παράκλησιν.

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Γενναία εἶναι ἢ Χιμένη, καίπερ δὲ

ἐνδιαφερομένη, δὲν ἀνέχεται

τὴν ἀνανδρον λιποταξίαν τῆς τιμῆς.

Ἄλλ' ἂν ἕως τῆς ὥρας τοῦ συμβιβασμοῦ

τὸν ἐραστὴν κρατήσω ὡς δεσμώτην μου
καὶ ἐμποδίσω ὄβτω τῆς ἀνδρείας του
τὴν ἔξαψιν, θὰ ἔχῃς πάλιν δισταγμούς ;

ΧΙΜΕΝΗ

ὦ! ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, δέσποινα,
ἐκλείπουσιν οἱ φόβοι καὶ οἱ δισταγμοί.

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

Οἱ αὐτοί, εἷς ἀκόλουθος

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Τὸν δὸν Ροδρίγον ζήτησον, ἀκόλουθε,
καὶ φέρε τον.

ΑΚΟΛΟΥΘΟΣ

Ὁ κόμης Γόρμας καὶ αὐτός . . .

ΧΙΜΕΝΗ

Θεέ μου! τρέμω.

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Λέγε.

ΑΚΟΛΟΥΘΟΣ

Συνεξήρχοντο

τῶν ἀνακτόρων τούτων.

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Μόνοι ;

ΑΚΟΛΟΥΘΟΣ

Μόνοι, ναί.

Καί μοι ἐφάνη ὅτι ἤριζον σφοδρῶς.

ΧΙΜΕΝΗ

Ἄναμφιβόλως ἤδη συνεπλάκησαν
ὀπάγω· τὴν σπουδὴν μου συγχωρήσατε.

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

Ἡ Ἰνφάντη, Ἐλεονώρα

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

ὦ! ποία με κατέχει σύγχυσις φρενῶν!
Τὴν συμφορὰν τῆς κλαίω, καὶ ὁ ἔραστὴς
αὐτῆς με γοητεύει. Ἡ γαλήνη μου
μ' ἐγκαταλείπει καὶ ἀναρριπίζεται
ἢ φλόξ τοῦ ἔρωτός μου. Ὅ,τι διασπᾶ
Ροδρίγον καὶ Χιμένην τὴν ἐλπίδα μου
ἀναγεννᾷ συγχρόνως καὶ τὸ ἄλγος μου.
Ὁ χωρισμός των με λυπεῖ, ἀλλ' ἠδονὴν
μουχίαν σπείρει εἰς τὴν μαγευθεϊσάν μου
καρδίαν.

ΕΛΕΟΝΩΡΑ

Τῆς ψυχῆς σας τὸ μεράθυμον
τόσον ταχέως παραδίδεται εἰς πῦρ
ἀνάνδρου φίλτρου;

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Μὴ τὸ λέγῃς ἀνάνδρον,

ὅποταν ἄρχον ἐν ἐμοὶ θριαμβικῶς
μοὶ ἐπιβάλλῃ νόμον· εὐλαδῆθητε
αὐτό, ἀφοῦ μοὶ εἶναι τόσον προσφιλές.
Ἡ ἀρετὴ μου μάχεται, ἀνθίσταται·
ἀλλ' ἄκουσα ἐλπίζω, καὶ εἰς τὴν μωρὰν
αὐτὴν ἐλπίδα ἢ ψυχὴ μου νάντιστῇ
μὴ δυναμένη πρὸς τὸν ἔραστὴν πετᾶ,
ὃν ἢ Χιμένη σήμερον ἀπώλεσεν.

ΕΛΕΟΝΩΡΑ

Τὸ ἀγαστόν σας θάρρος ἐπιτρέπετε
νὰ καταπέσῃ τόσον, καὶ τὸ λογικόν
δὲν ἔχει οὐδεμίαν ἐφ' ὁμῶν ἰσχύν;

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

ὦ! πόσον εἶναι ἀσθενές τὸ λογικόν,
ὅποταν φίλτρου δηλητηρίου, γλυκὸ

μαγεύῃ τὴν καρδίαν, ὅταν ἀγαπῶν
τὸ πάθος του ὁ πάσχων νὰ θεραπευθῇ
δὲν στέργγῃ!

ΕΛΕΟΝΩΡΑ

Ἔστω, σὰς μαγεύει ἡ ἐλπίς,
σὰς φαίνεται γλυκεῖα ἡ ἀσθένεια.
Ἄλλ' ἐπὶ τέλους ὁ Ροδρίγος ἄξιος
ὁμῶν δὲν εἶναι.

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Τὸ γνωρίζω· ἀλλ' ἐὰν
ἡ ἀρετὴ μου ὑπακούῃ, ἄκουσον
πῶς τὴν καρδίαν, ἣν κατεκυρίευσεν,
ὁ ἔρωσ βαυκαλίζει. Ἄν ἀναδειχθῇ
ἐκ τοῦ ἀγῶνος νικητῆς, ἀν τὸν δεινὸν
ἀντίπαλόν του καταβάλῃ, δύναμαι
νὰ τὸν τιμῶ δικαίως, νὰ τὸν ἀγαπῶ
ἀνεπαισχύντως. Νικητῆς τοῦ κόμητος
νὰ κατορθώσῃ πόσα ἄλλα δύναται;
Ἄθλοῦντα ἀπὸ τοῦδε τὸν φαντάζομαι
καὶ βασιλείας ἔλας ὑποτάσσοντα.
Μὲ παραπείθει πλάνος ἔρωσ, ἤδη δὲ
τὸν βλέπω ἐν θριάμβῳ ἀνερχόμενον
τὸν θρόνον τῆς Γρενάδας· τρόμου ἔμπλεσι
οἱ ἡττημένοι Μαῦροι ὑποκλίονται·
ἐνθουσιώδης τὸν ἠδῶντα νικητῆν
τῆς Ἀραγῶνος δεξιούται ὁ λαός·
ἡ τῆς Πορτογαλίας χώρα προσκυνεῖ·
οἱ εὐγενεῖς του ἄθλοι· πέραν φέρουσι
τῶν θαλασσῶν τὰς τύχας καὶ τὴν φήμην του
καὶ δι' αἱμάτων ραίνουσι ἀφρικανῶν
τὰς δάφνας του. Πάνθ' ὅσα τέλος λέγονται
περὶ τῶν μᾶλλον διασῆμων στρατηγῶν
ὅτι θὰ πράξῃ ὁ Ροδρίγος προσδοκῶ
μετὰ τὴν νίκην ταύτην, καύχημά μου δὲ
τὸν ἔρωτά μου πρὸς αὐτὸν θὰ θεωρῶ.

ΕΛΕΟΝΩΡΑ

Πλὴν ποῦ ἡ φαντασία σας τὸν ὀδηγεῖ
κατόπιν μάχης διαθρυληθείσης μὲν,
ἀλλ' ἦτις ἴσως εἶναι ἀνυπόστατος :

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Ἐδρίσθη ὁ Ροδρίγος, ὑδριστής του δὲ
ὁ κόμης εἶναι· συνεξήληον· τί λοιπὸν
προσapakεῖται ἄλλο :

ΕΛΕΟΝΩΡΑ

Ἔστω δέχομαι
τὴν μάχην ὡς βεβαίαν. Δὲν νομίζετε
ἐν τούτοις ὅτι τῆς χειρὸς τοῦ νικητοῦ
τὸ πνεῦμά σας προτρέχει :

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Ἔχεις δίκαιον.

ᾠ! ναί, ἐξέστην τῶν φρενῶν, παραληρῶ.

Ἐξ ὧν ὁ ἔρωσ ὅμως με ἐπαπειλεῖ
δεινῶν δὲν εἶναι τούτο τὸ χειρότερον.

Ἐλθέ εἰς τὸ γραφεῖον παρηγορεῖ με
μη με ἀφήσης μόνην εἰς τὴν θλίψιν μου.

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ

Δὸν Φερνάνδος, δὸν Ἄριας,
δὸν Σάργχος, δὸν Ἀλόσος.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Λοιπὸν ὁ κόμης τόσο ματαιοφρονεῖ
καὶ τόσο εἶναι πείσμων καὶ παράλογος ;
Τολμᾷ εἰσέτι νὰ νομίζῃ συγγνωστὸν
τὸ ἐγκλημά του ;

ΔΟΝ ΑΡΙΑΣ

Ἐξ ὀνόματος ὁμῶν
πολλὰ τῷ εἶπον, βασιλεῦ, καὶ ἔπραξα
πᾶν ὅ,τι ἠδυνάμην, ἀλλ' ἀπέτυχον.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Θεε! Τοσαύτην ἀνευλάβειαν λοιπόν
δεικνύει πρὸς με ἀπειθής ὑπήκοος,
τὴν θέλησιν μου παραβαίνων ἰταμῶς!
Τὸν δὸν Διέγον προσβαλὼν περιφρονεῖ
τὸν ἀνακτά του! Ἐπιβάλλει θέλησιν
ἐν μέσῳ τῆς ἀδλῆς μου! Κἂν πολεμιστῆς
ἀνδρείος ἦναι, κἂν τε μέγας στρατηγός,
θὰ καταβάλω τὴν ἀγερωχίαν του·
θὰ μάθῃ τί σημαίνει ἡ παρακοή
κἂν ἔτι ἦναι του πολέμου ὁ Θεός.
Ἦθέλησα τὸ πρῶτον νὰ προσενεχθῶ
ἠπίως, καίτοι ἀσστηρᾶς ποινῆς
ἡ ὕβρις του ἀξία ἦτο. Ἄλλ' ἀφοῦ
τὴν ἐπιεικειάν μου καταχρώμενος
παραγνωρίζει, δὸν Ἄλόνσε, ὕπαγε
καὶ σύλλαβέ τον ἀνθιστάμενον ἡμῶν.

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ

Δὸν Φερνάνδος, δὸν Σάγχε, δὸν Ἀρτιάς

ΔΟΝ ΣΑΓΧΟΣ

Ἐάν ἐμεσολάβει χρόνος, καὶ εὐθὺς
μετὰ τὴν ρῆξιν δὲν κατελαμβάνετο
ἐνῷ εἰσέτι ἔπνεε τὰ μένεα,
θὰ ἦτο ἴσως ἦττον σκληροτράχηλος.
Ἄνῆρ γενναῖος ἐν τῇ πρώτῃ του ὀρμῇ
ὀποχωρεῖ δυσκόλως. Συναισθάνεται
τὸ ἄδικόν του, ἀλλ' ἡ ὑπερήφανος
καρδία του δὲν στέργει τόσον γρήγορα
νὰ τὸ ὁμολογήσῃ.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Σιωπήσατε,

δὸν Σάγχε ὅστις τὴν συνηγορίαν του
ἀναλαμβάνει, ἀποβαίνει ἔνοχος.

ΔΟΝ ΣΑΓΧΟΣ

Σας ὑπακούω, βασιλεῦ, καὶ σιωπῶ.
Ἐν τούτοις δύο λέξεις ἐπιτρέψατε
εἰσέτι νὰ προσθέσω.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Καὶ τί δύνασθε

νὰ εἴπητε ἀκόμη;

ΔΟΝ ΣΑΓΧΟΣ

Ὅτι, βασιλεῦ
ἀνὴρ μεγαλοπράγμων δὲν κατέρχεται
εἰς αἵτησιν συγγνώμης, ὅτι θεωρεῖ
πᾶσαν τοιαύτην αἰσχος περιάπτουσαν.
Τῆς ἀντιστάσεώς του μόνον αἴτια
ἡ λέξις αὐτὴ εἶναι τῆς διαγωγῆς.
Ἦν τὸ καθήκον τῆς τιμῆς ἐπέβαλλε,
τοιαύτην τιμωρίαν κρίνει ἀστηράν.
Τὴν ἀθλοφόρον χεῖρά του προστάξατε
διὰ τῶν ὅπλων νάποτισε, βασιλεῦ,
τὴν ὕβριν ταύτην, καὶ ἐκανοποιήσιν
θὰ σπεύσῃ νὰ παράσῃ. Ὁ βουλούμενος
ἐλθέτω τότε· ἀμὰ εἰδοποιηθεῖς
θεόντως θάπαντήσῃ.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Τὴν ἐδλάθειαν,
δὸν Σάγχε, λησμονεῖτε· ἀλλὰ συγχωρῶ
εἰς τὴν ἀνδρείαν καὶ εἰς τὴν νεότητά
τὰς ἀπρεπεῖς ἐκφράσεις σας. Οἱ βασιλεῖς,
οὐδὲν περισπῶσι μέριμνα σοφώτεραι,
τῶν πολιτῶν τὸ αἷμα τόσον ἀφειδῶς
δὲν κατασπαταλῶσιν. Ἄγρουνοι φρουροὶ
τῶν ὑπηκόων, περιέπουσιν αὐτούς,
ὡς περιέπει τὰ ὑπηρετοῦντ' αὐτὴν
τοῦ σώματός μας ὄργανα ἢ κεφαλὴ.
Τὴν λογικὴν σας λογικὴν δὲν θεωρῶ
ὡς στρατιώτης ὀμιλεῖτε, ἀλλ' ἐγὼ

ὡς βασιλεὺς νὰ ἐνεργήσω χρεωστῶ
Παρὰ τοὺς λόγους καὶ παρὰ τὰς κρίσεις σας
ὁ κόμης ὑπακούων εἰς τὸν ἀνακτα
δὲν ταπεινοῦται, δὲν ἐξευτελίζεται.
Ἡ ὕβρις αὐτῆ ἄλλως θίγει καὶ ἐμέ·
ἠτίμασεν ἐκεῖνον, ὃν ἐξέλεξα
παιδαγωγὸν εἰς τὸν υἱόν μου· προσβαλὼν
τὴν ἐκλογὴν, τὸν ἐκλογέα ὕβρισε,
κατὰ τῆς ἀνωτάτης κακουργῶν ἀρχῆς.
Ἄλλὰ τὸν περὶ τούτου λόγον παύσωμεν.
Τῶν Μαύρων δέκα πλοῖα ἐθεάθησαν,
τῶν πολεμίων τὰς σημαίας φέροντα,
κατέπλευσαν δὲ ἤδη πρὸς τὸ στόμιον
τοῦ ποταμοῦ.

ΔΟΝ ΣΑΓΧΟΣ

Ἐκ πείρας, βασιλεῦ, πικρᾶς
τὴν δυνάμιν σας οἱ ἐχθροὶ γινώσκουσι
καὶ δὲν τολμῶσι πρὸς τὸν μέγαν νικητὴν
νάντιταχθῶσι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ ΑΘΗΝΩΝ

Δὲν θὰ παύσω ποτε
μετὰ τινος ζηλοτυπίας βλέποντες
τὸ σκῆπτρόν μου διέπον ἀκουσίως τῶν
τὴν ἐξαισίαν τῆς Ἀνδαλουσίας γῆν,
ἣν κατασχόντες ἐπὶ ἔτη πάμπολλα
ἐπιζητοῦσι τὴν ἀνάκτησιν αὐτῆς.
Καὶ διὰ τοῦτο, ὅπως ἐκ τοῦ σύνεγγου
τὰ σχέδιά των βλέπω καὶ ταχύτερον
τὰ ἀνατρέπω, ἐν Σεβίλλῃ ἔστησα
ἀπὸ δεκαετίας τὸν πολῦτιμον
τῆς Καστιλλίας θρόνον

ΔΟΝ ΣΑΓΧΟΣ

Ἐδιδάχθησαν
ἐκ τῆς πανωλεθρίας, ἣν ὑπέστησαν,
πόσον ἐξασφαλίζ᾽ ἡ παρουσία σας

τὰς ἐπαρχίας ὅσας κατεκτήσατε.
Οὐδεὶς ὑπάρχει φόβος.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Ἄλλὰ καὶ οὐδὲν

τὸ παραμελητέον. Ἡ ὑπέρμετρος
ἐμπιστοσύνη εἶναι ἐπικίνδυνος.

Πολλάκις ὁ ἀρτίως ἠττηθεὶς ἐχθρὸς,
ἐὰν γνωρίζῃ νὰ ἐκλέξῃ τὸν καιρὸν,
δεινῶς ἀντεκδικεῖται. Ὅπωςδὴποτε,
ἐφ' ὅσον ἔτι βέβαιοι δὲν εἴμεθα
οὐδόλως εἶναι φρόνιμον τὸν πανικὸν
εἰς τὰς ψυχὰς τοῦ πλήθους νὰ ἐνσπείρωμεν.

Τὸ πρόωρον περὶ κινδύνου ἄγγελμα
τὴν πόλιν ὑπερμέτρως θὰ ἐτάραττε
κατὰ τὴν νύκτα, ἥτις μᾶς ἐπέρχεται.

Ἐν τῷ λιμένι, εἰς τὰ τείχη, τὰς φρουράς
νὰ διπλασιασθῶσι διατάξατε.

Ἄρκει διὰ τὴν νύκτα τούτην.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΣΚΗΝΗ ΟΓΔΟΗ

Δὸν Φερνάνδος, δὸν Σάγχοσ,

Δὸν Ἄριασ, δὸν Ἀλόγσοσ.

ΔΟΝ ΑΛΟΝΣΟΣ

Βασιλεῦ,

ἀπέθανεν ὁ κόμησ. Ἐξεδίκησεν
ὁ δὸν Διέγοσ διὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ
τὴν ὕβριν.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Ἄμα ἔμαθον τὴν προσβολὴν
προεῖδον ταυτοχρόνως τὴν ἐκδίκησιν
καὶ νὰ προλάβω ἔσπευσα τὴν συμφορὰν.

ΔΟΝ ΑΛΟΝΕΣΣΕ

Τὴν θλίψιν ἢ Χιμένη εἰς τοὺς πόδας σας
κομίζουσα μετὰ δακρύων ἔρχεται
δικαιοσύνην νὰ ζητήσῃ παρ' ὑμῶν.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Εἰς τὴν βαρεῖαν συμπαθῶ ὀδύνην της,
ἀλλ' ἄξια νομίζω ὅτι ἔπαθεν
ὧν ἔπραξεν ὁ κόμης. Καίτοι τὴν ποινὴν
δικαίαν οὕτω κρίνω, ὅμως μὲ λυπεῖ
τοιούτου στρατηλάτου ἢ ἀπώλεια.
Κατόπιν τόσων ὑπηρεσιῶν αὐτοῦ,
ἀφοῦ τοσάκις ἔχουσε τὸ αἷμά του
ὕπερ τοῦ θρόνου καὶ ὕπερ τοῦ κράτους μου,
ὅσον κἄν ἤμην ὠργισμένος κατ' αὐτοῦ
ὁ θάνατός του εἶναι δυνατόν ποτε
νὰ μὴ μου θλίβῃ τὴν καρδίαν ;

ΣΚΗΝΗ ΕΝΑΤΗ

Δὸν Φερνάνδος, Δὸν Διέγος, Διαιρέτη, Δὸν Σάιχως
Δὸν Ἄρριαν, Δὸν Ἀλόνσο,

XIMENH

Βασιλεῦ,

δικαιοσύνην.

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Βασιλεῦ, ἀκούσατε.

XIMENH

Γονικλιτὴς προσπίπτω.

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Εἰς τοὺς πόδας σας

προσκύπτω.

XIMENH

Ἔστε δίκαιος.

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Ἄκούσατε

τὸν ὄβρισθέντα.

ΧΙΜΕΝΗ

Αἷμα ὀπηκόου σας

ζητεῖ δικαιοσύνην.

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Ἄντεκδίκησις

δὲν τιμωρεῖται νόμιμος.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Ἐγέρθητε

ἀμφότεροι· ἡρέμα ὁμιλήσατε.

Τὸ ἄλγος σας, Χιμένη, συμμερίζομαι,
καὶ ἴση θλίψις τὴν καρδίαν μου πληροῖ.

Σεῖς, δὸν Διέγε, μὴ τὴν διακόπτετε·

θὰ σὰς ἀκούσω ἔπειτα.

ΧΙΜΕΝΗ

Ἄπέθανεν

ὁ ἀτυχὴς πατήρ μου, καὶ τὸ αἷμά του
οἱ ὀφθαλμοὶ μου εἶδον ῥεῖν κρουνηδὸν
ἐκ τῶν γεναίων στέρνων του· τὸ αἷμά του,
ὅπερ τσάκις ἔσωζε τὰ τεῖχη μας,
τὸ αἷμα, ὅπερ νίκας σὰς ἐκέρδιζε,
τὸ αἷμα, ὅπερ καὶ χυθὲν, ὦ βασιλεῦ,
ἀχνίζον ἔτι ἐξ ὀργῆς βοᾶ, καθὼς
ἐκρεῦσαν χάριν ἄλλων καὶ οὐχὶ ὁμῶν.
Τὸ αἷμα τοῦτο, οὐτινος ἐφείσθησαν
αἱ τοῦ πολέμου τύχαι, ἀπειτόλμησε
νὰ χύσῃ ὁ Ροδρίγος, βάψας δι' αὐτοῦ
τοῦ βασιλέως τὴν αὐλήν. Πρὸς ἀπαρχὴν
τῶν τρισαθλίων ἄθλων του, ἀποστερεῖ
τὴν βασιλείαν ἰσχυροῦ ἐρείσματος,
κλονεῖ τὸ θάρρος τοῦ στρατοῦ σου ἅπαντος,
ἀναπτερώνει τὰς ἐλπίδας τῶν ἐχθρῶν.

Ἀπαγνωσμένη ἐπὶ τόπου ἔδραμον
καὶ εἶδρον τὸν πατέρα ἄπνον κείμενον.
Τὴν θλίψιν σύγγνωτέ μου. Φεῦ! δὲν δύναμαι
νὰ συνεχίσω τὴν σκληρὰν ἀφήγησιν.
Ἐκλείπει ἡ φωνή μου· κάλλιον ἐμοῦ
τὴν συμφορὰν μου ἀφηγοῦνται, βασιλεῦ,
τὰ δάκρυά μου ταῦτα.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Θάρσει, θύγατερ

ὁ βασιλεὺς σου ἀντ' ἐκείνου σήμερον
θὰ ἦναι ὁ πατήρ σου.

ΧΙΜΕΝΗ

Ἵπερβάλλουσαν

τιμὴν εἰς τὴν βαρεῖαν δυστυχίαν μου
περιποιεῖτε Εἶδρον τὸν πατέρα μου
νεκρὸν, ὡς εἶπον· τραῦμα ἔφερε βαθὺ
ἐπὶ τῶν στέρνων, καὶ τὸ ρέον αἷμα του
διὰ λυγρῶν στιγμάτων τὸ καθήκον μου
ἐχάραττεν, ἢ μᾶλλον ἢ ἀνδρεία του
ἐκλείπουσα ὡμίλει διὰ τῆς πληγῆς,
κελεύουσα με νὰ ζητήσω ἐν σπουδῇ
τὴν τιμωρίαν· ὅπως δὲ εἰσακουσθῆ
ὕπὸ ἐκείνου, ὅστις δικαιοτάτος
τῶν βασιλέων εἶναι, τὸ αἰμοσταγὲς
τοῦ τραύματός του στόμα ἐδανείζετο
τὴν θλιθεράν μου καὶ οἰμώζουσαν φωνήν.

Μὴ ἀνεχθῆτε, βασιλεῦ, τὸ κράτος σας
φρικτὴ ἀκολασία νὰ λυμαίνηται,
νὰ ἦν' ἐκτεθειμένοι ἀτιμωρητεῖ
εἰς τοῦ τυχόντος τολμητοῦ τὰς πληγὰς
οἱ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ στρατοῦ σας ἀριστεῖς,
ἀθάδης νέος νὰ πατῆ τὴν δόξαν των,
εἰς τὸ γενναῖον αἷμά των νὰ λούηται,
νὰ κατορχῆται τῆς ἐντίμου μνήμης των.
Πολεμιστὴς ἀνδρεῖος, οἷος ὁ θανῶν,

μαραίνει ἀποθνήσκων ἀνεκδίκητος
 τὸν ζῆλον πάντων τῶν ὑπηρετούντων σας.
 Φεῦ! ἐφονεύθη ὁ ἀνδρείος μου πατήρ·
 τοῦ αἵματός του τὴν ἐκδίκησιν ζητῶ
 πρὸς τὸ συμφέρον μᾶλλον τὸ ὑμέτερον
 παρὰ πρὸς θεραπείαν τῆς δδύνης μου.
 Ἄνδρὸς τοιούτου, βασιλεῦ, ὁ θάνατος
 μεγίστη εἶναι δι' ὑμᾶς ἀπώλεια.
 Ἄντι θανάτου θάνατον ἀπόδοτε,
 δι' αἵματος τὸ αἶμα ἀποπλύνετε.
 Ἐὖ θράσος, ὅπερ καύχημά του θεωρεῖ
 τὴν κακουργίαν ταύτην, θυσιάσατε
 οὐχὶ εἰς τῆς Χιμένης τὴν ἐκδίκησιν
 ἀλλ' εἰς τὸ στέμμα, εἰς τὸ μεγαλειόν σας,
 εἰς τὸ σεπτόν σας ἄτομον, ἐπ' ἀγαθῶ
 τοῦ θρόνου καὶ τοῦ κράτους εἶπον, βασιλεῦ.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Καὶ ἤδη, δὸν Διέγε, ἀπαντήσατε.

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Εὐδαίμων ὅστις τῶν νεανικῶν ἐτῶν
 τὸ σφρίγγος ἀπολέσας συναπώλεσε
 καὶ τὴν ζωὴν. Φεῦ! ποίαν μοῖραν θλιβεράν
 τὸ γῆρας ἐπικλώθει εἰς τοὺς ἰσχυροὺς
 κατὰ τὸ τέρμα τοῦ σταδίου των! Ἐγώ,
 ὁ δι' ἀγώνων κατακτήσας διαρκῶν
 τσοαύτην δόξαν, ὁ τὴν νίκην ἄλλοτε
 πιστὴν μου δορυφόρον ἔχων πανταχοῦ,
 ὑπὲρ τὸ δέον ζήσας, εἶδον ἑμαυτὸν
 καθυβρισθέντα καὶ ὑπὸ τοῦ ὕδριστοῦ
 νενικημένον Ὅτι δὲ οὐδέποτε
 πολιορκίαι καὶ ἐνέδραι φοβεραὶ
 καὶ πεισματώδεις μάχαι καὶ ἡ Ἄραγων
 καὶ ἡ Γρενάδα καὶ δεινοὶ πολέμιοι
 καὶ πάντες οἱ φθονοῦντές με κατώρθωσαν,
 ἐν τῇ ἀδλῆ σας καὶ σχεδὸν ὑπ' ὄψιν σας

ἐτόλμησεν ὁ κόμης καὶ διέπραξε
ζηλοτυπῶν, διότι μ' ἐξελέξατε,
καὶ ἐπὶ νίκη, ἦν τῆς ἡλικίας μου
τὸ ἀσθενὲς ἀπόνως τῷ ἠσφάλιζε,
κομπάζων ἀγερώχως. Οὕτω, βασιλεῦ,
ἡ κόμη αὐτῆ, ἦν ἡ κόμισ τῶν μαχῶν
ἐλεύκανε, τὸ αἶμα τοῦτο τὸ δοθὲν
ὕπερ τῆς βασιλείας καὶ τοῦ κράτους σας,
ἡ χεὶρ μου αὐτῆ, ἥτις ἦτο ἄλλοτε
τῶν πολεμίων στρατιῶν τὸ φόδητρον,
μετ' αἰσχους εἰς τὸν τάφον θὰ κατέβαινον,
οἶόν ἂν δὲν ἐγέννων ἄξιον ἐμοῦ,
τοῦ βασιλέως καὶ τῆς χώρας ἄξιον.
Τὴν στιβαράν του χεῖρα μοι ἐδάνεισε,
τὸν ὕβριστήν μου κόμητα ἐφόνευσε,
τὴν προσβληθεῖσαν μοι ἀπέδωκε τιμῆν,
τὸ κηλιδοῦν με ὄνειδος ἀπέπλυνεν.
Ἐὰν ἀνδρείας καὶ ὀργῆς ἐκαθήκεις,
ἐὰν κολάφου νόμιμος ἐκαθήκεις
θεωρητέαι πράξεις ἀξιόποινοι,
ὁ κεραυνὸς ἄς πᾶσιν μόνον ἐπ' ἐμοῦ,
Ἐμαρτανούσης τῆς χεῖρος, ἡ κεφαλῆ
τιμωρητέα. Ὅπως κἂν θεωρηθῆ
ἡ προκειμένη πράξις, ἐγκλημα ἢ μή,
χεὶρ μὲν ἐκεῖνος, κεφαλῆ δὲ εἰμ' ἐγώ.
Ἐὰν ἡ Χιμένη τὸν οἶόν μου ἐγκαλῆ
διότι τὸν πατέρα της ἐφόνευσε,
τοῦ φόνου θὰ ἀπείχεν, ἂν ἠδύνατο
νὰ διαπράξῃ τοῦτον ὁ πατήρ αὐτοῦ.
Τὴν κεφαλῆν μου θυσιάσατε λοιπόν,
τὴν κεφαλῆν μου ταύτην, ἦν ὁ θάνατος
μετὰ μικρὸν θάρπασθ, καὶ τηρήσατε
ὕπερ τοῦ κράτους χρήσιμον βραχίονα.
Εἰς τὴν Χιμένην δώσατε τὸ αἶμά μου
ἄς λάβῃ τοῦτο πρὸς ἱκανοποίησιν.

Εἰς τὴν ποινὴν μου ἀγογγύστως συναινῶ
καὶ θνήσκων ἄνευ ἀτιμίας δέχομαι
τὸν θάνατον ἀλύπως.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Ἡ ὑπόθεσις

σπουδαία οὕσα χρήζει διασκέψεως
ἐν πλήρει συμβουλίῳ. Ὁδηγήσατε,
δὸν Σάγγε, τὴν Χιμένην εἰς τὸν οἶκόν της.
Τοῦ δὸν Διέγου φυλακὴ ὁ λόγος του
καὶ ἡ ἀδελή μου ἔσσονται. Ὑπάγετε
καὶ τὸν υἱόν μου τάχιστα καλέσατε.
Δικαιοσύνην θάποδώσω.

ΧΙΜΕΝΗ

Δίκαιος

ὁ φόνος εἶναι τοῦ φονέως, βασιλεῦ

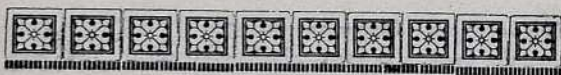
ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Τὴν ταραχὴν σου, θύγατερ, κατέλασον·
ἡσύχασον ὀλίγον, ἀναπαύθητι.

ΧΙΜΕΝΗ

Ἡ ἡσυχία, ἣν με διατάσσετε,
τὴν συμφορὰν μου ἐπιτείνει, βασιλεῦ.

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Δὸν Ροδρῖγοσ, Ἑλβίρα

ΕΛΒΙΡΑ

Τί ἐπραξας, Ροδρῖγε; Ποῦ δὲ ἔρχεσαι;

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Νὰ συνεχίσω τὴν φρικώδη μοιρὰν μου.

ΕΛΒΙΡΑ

Καὶ πῶσ τολμᾶς ἐκ νέου νὰ ἐμψανισθῆς
ὑπερηφάνως καὶ μετὰ θρασύτητος
ἐνταῦθα, ὅπου τὴν ὀδύνην ἐσπείρας,
καὶ νάψηφῆσῃς τὴν σκιὰν τοῦ κόμητος,
τοῦ θύματός σου, ἐν τῷ τόπῳ ἀκριβῶς
τοῦ φόνου;

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ἦτο ἡ ζωὴ του αἰσχρός μου.

Ἡ χεὶρ ἐτέλει τῆς τιμῆς τὸ πρόσταγμα.

ΕΛΒΙΡΑ

Ἄλλ' εἰς τὸν οἶκον τοῦ νεκροῦ πῶσ ὁ φονεὺς
ζητεῖ τὸ ἄσυλόν του!

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ἔρχομαι ἀπλῶς

εἰς τὸν δικάσοντά με νὰ παραδοθῶ.

Μὴ ἀπορήσῃς· ἔδωκα τὸν θάνατον
καὶ τὸν ζητῶ. Ὁ ἔρως, ἡ Χιμένη μου
εἰσὶν οἱ δικασταὶ μου. Ἀφοῦ ἄξιός
ὄπῃρξα τῆς ὀργῆς τῆς, εἶμαι ἄξιός
καὶ τοῦ θανάτου· καὶ νὰ λάθω ἔρχομαι
ὡς ἀγαθῶν ἀπάντων τιμαλφέστατον
τὴν καταδίκην ἀπὸ τῶν χειλέων τῆς
καὶ ἀπὸ τῆς χειρὸς τῆς τὴν ἐκτέλεσιν.

ΕΛΒΙΡΑ

Ἄ! φύγε μᾶλλον ἀπὸ τῶν ὀμμάτων τῆς·
τὴν ἔξαψίν τῆς φύγε· κρύψον σεαυτὸν·
μὴ εἰς τὰς πρώτας ἐκτεθῆς παραφοράς,
εἰς τὰς ὁποίας ἡ κοχλάζουσα ὀργὴ
νὰ παρασύρῃ τὴν Χιμένην δύναται.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ὁδχί, οὐχί, ἡ φίλη τῆς καρδίας μου
ἡ φίλη αὐτῆ, ἣν καιρίως ἔτρωσα,
δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ὅσην ἀπαιτεῖ
ἡ κατατρώχουσά με βασανὸς ὀργὴν
θὰ ἤσθάνῃ μὴν εὐτυχίαν ἀσπῆτον
ἂν τὴν ὀργὴν τῆς ἐπιτείνων ὀνηθῶ
ταχέως νὰποθάνω.

ΕΛΒΙΡΑ

Εἰς τὴν ἀκτορα

εἰσέτι παραμένει δακρυχέουσα·
πολλοὶ ἐνταῦθα θὰ τὴν συνοδεύσωσι.
Ροδρίγε, φύγε, πρὸς Θεοῦ· τῶν μεριμνῶν
ἀπάλλαξόν με. Τί θὰ εἰπωσιν ἐὰν
σὲ ἴδωσιν ἐνταῦθα; Πρὸς ἐπίμετρον
τῆς συμφορᾶς τῆς θέλεις ὅπως ἄνανδρος
συκοφαντία τῆς Χιμένῆς μὴ φεισθῆ
καὶ διαδώσῃ ὅτι ἐν τῷ οἴκῳ τῆς
τὸν δολοφόνον τοῦ πατρὸς ἀνέχεται;
Ροδρίγε, χάριν τῆς ἀσπίλου τῆς τιμῆς,
σὲ ἱκετεύω, κρύφθητι.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Λιμένη, δὸν Σάγχοσ, Ἑλβίρα

ΔΟΝ ΣΑΓΧΟΣ

Ναί, δέσποινα·

αἵματηρὰ θυσία σᾶς ὀφείλεται.
Δικαία εἶναι ἡ ὀργή σας, νόμιμα
τὰ δάκρυά σας. Διὰ λέξεων κενῶν
νὰ σᾶσ παρηγορήσω δὲν ἐπιχειρῶ,
ἀλλ' οὔτε νὰ πραῖνω τὴν ὀδύνην σας.
Ἐάν με θεωρῆτε ὅμως ἱκανὸν
νὰ σᾶσ ὑπηρετήσω, διαθέσατε
πρὸς τιμωρίαν τοῦ ἐγόχου, δέσποινα,
τὸ ξίφος τοῦτο καὶ μεταχειρίσθητε
τὸν ἔρωτά μου πρὸς ἐκδίκησιν ὁμῶν.
Ἄνικητος θὰ ἦναι ὁ βραχίων μου
ὕπὸ τὰς προσταγὰς σας.

ΧΙΜΕΝΗ

Δυστοχῆς ἐγώ!

ΔΟΘΗΝΩΝ

ΔΟΝ ΣΑΓΧΟΣ

Τὴν προσφορὰν μου, πρὸς Θεοῦ, προσδέχθητε.

ΧΙΜΕΝΗ

Τὸν βασιλέα οὔτω θὰ προσέβαλλον
ὕποσχεθέντα νὰ ποδώσῃ ἀστηρὰν
δικαιοσύνην.

ΔΟΝ ΣΑΓΧΟΣ

Δέσποινα, γνωρίζετε
πόσον βραδέως βαίνει, πόσον συνεχῶς
τὸ ἔγκλημα' ἀποφεύγει τὴν ἀμφίβολον
αὐτῆς πορείαν, πόσον ἡ βραδύτης της
πικρῶν δακρύων ἀποθαίνει ἀφορμή.
Εἰς φίλον σας ἰππότην ἐπιτρέψατε
ἐνόπλιω νὰ σᾶσ δώσῃ τὴν ἐκδίκησιν.

Ἄσφαλεστέρα εἶναι ἢ ὁδὸς αὐτὴ
καὶ ταχύτερα θά ἐπέλθῃ ἢ ποινή.

ΧΙΜΕΝΗ

Τὸ τελευταῖον τοῦτο εἶναι φάρμακον.
Ἄλλ' ἂν δεήσῃ νὰ τὸ μεταχειρισθῶ
καὶ ἂν εἰσέτι διαρκῆ ὁ οἰκτός σας
πρὸς τὴν δεινὴν μου συμφορὰν, ἐλεύθερος
θά ἦσθε τότε νὰ με ἐκδικήσητε.

ΔΟΝ ΣΑΓΧΟΣ

Αὐτὴν καὶ μόνην ἢ καρδία μου ζητεῖ
τὴν εὐτυχίαν· καὶ ἀφοῦ μοι δίδετε
τὴν προσδοκίαν, φεύγω ἔμπλεως χαρᾶς.

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

Χιμένη, Ἑλβίρα

ΧΙΜΕΝΗ

Εἶμ' ἐλεύθερα τέλος πάντων, δύναμαι
ἀπεριφράστως τὴν βαθεῖαν θλίψιν μου
νὰ ἐκδηλώσω, τοὺς πικροὺς μου στεναγμοὺς
ἀνέτως νὰ ἐκχέω, τὴν καρδίαν μου,
νὰ σοὶ ἀνοίξω τὴν πικρῶς αἰράσσουσαν.
Ἑλβίρα, ὁ πατήρ μου, φεῦ! ἀπέθανε·
τὸ ξίφος, ὅπερ πρώτην ὤπλισε φορὰν
τὸν τοῦ Ροδρίγου νεαρὸν βραχίονα,
ἀπέκοψε τὸ νῆμα τῆς ζωῆς αὐτοῦ.
Ὡ ὀφθαλμοί μου, κλαύσατε, θρηνηῆσατε
καὶ εἰς δακρύων μεταβλήθητε πηγᾶς!
Τὸ ἥμισυ μου εἰς τὸν τάφον ἔστειλε
τὸ ἄλλο ἥμισυ μου, καὶ τὸν ὄλεθρον
τοῦ ὀπολοίπου τῆς ζωῆς μου ἀπαιτεῖ
τὸ μὴ ὑπάρχον πλέον.

ΕΛΒΙΡΑ

Ἦσυχάσατε

ΧΙΜΕΝΗ

Πόσον ἀκαίρως ἐν τολαύτῃ συμφορᾷ
μοὶ συμβουλεύεις ἤσυχίαν! Πῶς λοιπὸν
νὰ κατευνάσω δύναμαι τὴν θλίψιν μου
ἂν δὲν μισήσω τὸν παραίτιον αὐτῆς;
Τί νὰ ἐλπίσω ἄλλο εἰ μὴ βάσανον
καρδιοβόρον, ὅταν τοῦ ἐγκλήματος
τὴν τιμωρίαν ἀπαιτοῦσα ἀγαπῶ
τὸν ἔνοχον;

ΕΛΒΙΡΑ

Ἐκεῖνος σὰς στερεῖ πατρός
καὶ σεις τὸν ἀγαπάτε;

ΧΙΜΕΝΗ

Ἄν τὸν ἀγαπῶ!

Πτωχὴ ἢ λέξις τὸν λατρεύω! Ἡ ὀργὴ
ἀνθίσταται ματαίως εἰς τὸν ἔρωτα.

Ἐν τῷ ἐχθρῷ εὐρίσκω τὸν ἐρώμενον·
μισῶ μὲν τὸν φονέα, ἀλλ' αἰσθάνομαι
παρὰ τὸ μῖσος ὅτι κατα τοῦ πατρός

ὁ ἐραστής ἐν μέσῃ τῇ καρδίᾳ μου
παλαίει ἔτι. Προχωρεῖ, υποχωρεῖ,
ἀμύνεται, προσβάλλει, νῦν μὲν ἰσχυρός,

ἀδύνατος δὲ πάλιν, ἠττημένος νῦν
καὶ αἰθὶς θριαμβεύων. Ἄλλ' ἐν τῇ σκληρᾷ
μονομαχίᾳ, ἣν ὁ ἔρως συγκροτεῖ

πρὸς τὴν ὀργήν, σπαράττει τὴν καρδίαν μου
μὴ συναρπάζων τὴν ψυχὴν μου. Ὅσῃν κἂν
ὁ ἔρως ἔχῃ ἐξουσίαν ἐπ' ἐμοῦ,
δὲν θὰ ἀκούσω τὰς ὑπαγορεύσεις του.

Ναί, τρέχω ἀδιστακτικῶς ὅπου ἡ τιμὴ
μὲ διατάσσει. Τὸν Ροδρίγον ἀγαπῶ,
ἢ τύχη του μὲ θλίβει, ἢ καρδία μου
ὅπερ ἐκείνου κρατερῶς ἀμύνεται

Ἄλλ' ὅμως παρὰ πάντας τοὺς ἀγῶνάς του
γνωρίζω ποία εἶμαι καὶ πῶς λέγομαι
καὶ ὅτι τὸν πατέρα μου ἐφόνευσεν

ΕΛΒΙΡΑ

Καὶ ἐννοεῖτε νὰ ἐπιζητήσητε
τὴν καταδίωξίν του ;

ΧΙΜΕΝΗ

Μοῖρα ἀπηγής,
εἰς ἣν νὰ ὑποκόψω ἀναγκάζομαι !
Ζητῶ τὴν κεφαλὴν του καὶ φοβοῦμαι μὴ
εἰσακουσθῶ ὁ τοῦ Ροδρίγου θάνατος
θὰ ἦναι θάνατός μου, καὶ ἐπιζητῶ
τὴν καταδίωξίν του.

ΕΛΒΙΡΑ

Παραιτήθητε
τοῦ τραγικοῦ σχεδίου σας. Μὴ ἀπηγῆ
εἰς τὴν ψυχὴν σας νόμον ἐπιβάλλετε.

ΧΙΜΕΝΗ

Νὰ ἴδω φονευθέντα τὸν πατέρα μου,
τὸ αἷμα τούτου νὰ βοᾷ ἐκδικητῶν,
καὶ νὰ μὴ λάβω ταύτην ! Ἡ καρδίᾳ μου,
θελητῶν ἀλλκων δούλη ἐπανειδίχστος,
νὰ τῷ προσφέρῃ μόνον δάκρυα κενά !
Νὰ συγκαλύψῃ ὑπὸ ἀνανδρῶν τριγῆν
ὁ πλάνος ἔρωσ τὴν τιμὴν μου !

ΕΛΒΙΡΑ

Συγγνωστὸν
σὰς εἶναι, δέσποινά μου, νὰ φυλάξητε
διὰ τὸ μέλλον ἄνδρα ἀπαράμιλλον,
πεφιλημένον ἐραστήν. Ἐπράξατε
ἀρκοῦντα ἤδη εἶδετε τὸν ἄνακτα
προσμείνατε τὸ τέλος, μὴ βιάζεσθε,
μὴ εἰς τοῦ πάθους τὴν ὀρμὴν ἐνδίδετε.

ΧΙΜΕΝΗ

Περὶ τιμῆς μου, ὦ Ἐλβίρα, πρόκειται
αὐτῇ με διατάσσει νὰ ἐκδικηθῶ.
Ναί, ὅσον κἂν μαγεύῃ πόθων ἔρωτος

τὸ πλάνον ἄσμα, εἰς καρδίας εὐγενεῖς
αἰσχρὸν τὸ ὑπεκφεύγειν δι' ἀναβολῶν.

ΕΛΒΙΡΑ

Ἄλλὰ τὸν ἀγαπάτε.

ΧΙΜΕΝΗ

Τὸ ὁμολογῶ.

ΕΛΒΙΡΑ

Τί τέλος πάντων θέλετε νὰ πράξητε ;

ΧΙΜΕΝΗ

Πρὸς ἀκεραίαν τῆς τιμῆς μου τήρησιν,
πρὸς λῆξιν τῆς ἀρρήτου ἀγωνίας μου,
νὰ τὸν καταδιώξω, νὰ ἐκδικηθῶ,
νὰ κατωρθώσω τὴν ἀπώλειαν αὐτοῦ.
καὶ νὰποθάνω ὕστερον.

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

Χιμένη, δὸν Ροδρίγος, Ἑλβίρα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

ΑΘΗΝΩΝ

Λοιπὸν, γαρις

νὰ λάβητε τὸν κόπον τοῦ θανάτου μου,
σᾶς ἀσφαλίζω τὴν τιμὴν, τὴν δόξαν του.

ΧΙΜΕΝΗ

Ποῦ εἴμεθα ; Τί βλέπω ; Εἰς τὸν οἶκόν μου,
ἐνώπιόν μου ὁ Ροδρίγος ; ὦ Θεέ !

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Τοῦ αἵματός μου μὴ φεισθῆτε, δέσποινα·
τῆς ἐκδικήσεώς σας, τοῦ θανάτου μου
ἠδέως καὶ ἀπόνως ἀπολαύσατε.

ΧΙΜΕΝΗ

Φεῦ !

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ἄκουσόν μου.

ΧΙΜΕΝΗ

Ἄποθνήσκω.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Πρὸς στιγμὴν.

ΧΙΜΕΝΗ

ὦ! ἄφες νάποθάνω.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Δύο ἄφες με

νά εἶπω λέξεις. Θάπαντήσης ἔπειτα
διὰ τοῦ ξίφους τούτου μόνον

ΧΙΜΕΝΗ

Πῶς! ἐνῶ

τὸ αἷμα τοῦ πατρός μου στάζει ἀπ' αὐτοῦ!

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Χιμένη!

ΧΙΜΕΝΗ

Κρύψον σιδηρὸν ἐπάραιτον,
τὸν τοῦ πατρός μου φόνον καταγγέλλαντα
καὶ τὴν ζωὴν σου ἀπαιτοῦντα παρ' ἐμοῦ.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ἴδὲ τον μᾶλλον ὅπως ἐξερεθισθῆ
ἢ κατ' ἐμοῦ ὀργή σου καὶ ἐπισπευσθῆ
ὁ θάνατός μου.

ΧΙΜΕΝΗ

Εἶναι εἰς τὸ αἷμά μου
εἰσέτι βεβαμμένον.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Βυθίσον αὐτὸ

ἐντὸς τοῦ αἵματός μου καὶ ἐξάλειψον
τοῦ ἰδικοῦ σου τὴν βαφήν.

ΧΙΜΕΝΗ

ὦ! ποία, φεῦ!

σκληρότης, ἥτις ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ

ἡμέρα θανατώνει τὸν πατέρα μὲν
διὰ τοῦ ξίφους, διὰ δὲ τῆς ὄψεως
τὴν θυγατέρα! Ἀπὸ τῶν ὀμμάτων μου
τὸ μυσσάρὸν τοῦ φόνου κρύφον ὄργανον.
Ἐνῶ ζητεῖς νὰ σὲ ἀκούσω ὡ σκληρῆ,
μὲ θανατώνεις.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Πράττω ὅπως βούλεσαι
ἀλλὰ τὸν πόθον ὅπως τῆς ἀθλίας μου
ζωῆς τὸ νῆμα κόψωσιν αἱ χεῖρές σου
δὲν παραιτῶ. Χιμένη, ἐκ τοῦ φίλτρου μου
μὴ ἀναμένῃς ἄνανδρον μετάνοιαν
ἐπὶ τελέσει εὐσεβοῦς καθήκοντος.
Δι' ἀνηκέστου προσβολῆς ἠτίμασε
τὸ γῆρας τοῦ πατρός μου τὸ πανσέβαστον,
ἐγείρας χεῖρα ὁ πατήρ σου κατ' αὐτοῦ.
Ἄνῆρ γενναῖος ράπισμ' ἀτιμωτικόν
δὲν δύναται νὰ φέρῃ καὶ νὰ ἐπίσῃ
Ἡ προσβολὴ ἀντανεκλάτο ἐπ' ἐμοῦ
τὸν προσβαλόντα νὰ ζητήσω ἰσχυρὸν,
τὸν εὖρον, τὴν τιμὴν μου καὶ τὴν τοῦ πατρός
ἐξεδικήθην, καὶ δὲν θὰ ἐδίσταζον
καὶ σήμερον νὰ πράξω τὸ καθήκόν μου,
ἂν ἡ αὐτὴ ἀνάγκη μὲ ἐδίαξεν.
Ἐπὶ μακρὸν δὲν ἔλειψ' ἐναντίον μου
καὶ ἐναντίον τοῦ πατρός μου ὑπὲρ σοῦ
ὁ ἔρωσ μου παλαίω. Κρίνον σὺ αὐτὴ
τὴν φοβερὰν του δύναμιν ἐδίστασα
καὶ ἐν τοιαύτῃ ὑβρεὶ ἐὰν ἔπρεπεν
ἐκδίκησιν νὰ λάβω. Εἰς τὸ δίλημμα
ἢ νὰ σὲ θλίψω ἢ τὴν ὑβριν νάνεχθῶ
περιελθὼν, τὴν χεῖρα συνεκράτησα,
τὸν σπεύδοντα βραχίονα ἐκώλυσα,
καὶ ἐπὶ βίᾳ ἐμαυτὸν κατέκρινον.
Κα! θὰ ἐνίκα ἀσφαλῶς τὸ κάλλός σου

ἂν εἰς τὰ θέλγητρά σου δὲν ἀντέτασσον
 τὴν σκέψιν ὅτι ἄνθρωπος ἀτιμασθεὶς
 δὲν εἶμαι ἄξιός σου, ὅτι ἄτρομον
 καὶ ἄμεμπτον ἰππότην ἀγαπήσασα
 τὸν λιποτάκτην θὰ ἐμίσεις τῆς τιμῆς,
 καὶ ὅτι ὑπακούων εἰς τὸν ἔρωτα
 τοῦ ἔρωτός σου δὲν θὰ ἤμην ἄξιος,
 θὰ ἐδυσφήμουν καὶ αὐτὸ τὸ φίλτρον σου.
 Καὶ πάλιν σοὶ τὸ λέγω καὶ ἐφ' ὅσον ζῶ
 ἀδιαλείπτως θέλω νὰ τὸ σκέπτωμαι,
 ἀπαύστως νὰ τὸ λέγω. Σὲ ἐπλήγησα,
 ἀλλὰ κατὰ καθήκον ἀπαράβατον
 ἵνα τὸ αἶσχος ἀποπλύνων ἀποθῶ
 καὶ πάλιν ἄξιός σου Ἐποτίσας νῦν
 τὴν ἱεράν μου ὀφειλὴν πρὸς τὴν τιμὴν
 τοῦ τε πατρός μου καὶ ἐμοῦ, προσέρχομαι
 καὶ τὴν πρὸς σὲ νὰ ἐξοφλήσω ὀφειλὴν.
 Τὸ αἷμά μου νὰ σοὶ προσφέρω ἔρχομαι:
 τελέσας ὅ,τι ἔδει ὅ,τι δεῖ τελεῶ.
 Δὲν με λανθάνει ὅτι φανεροὺς πατήρ
 σὲ ἐξοπλίζει κατὰ τοῦ φονέως του.
 Τὸ θῦμά σου νὰ κρύψω δὲν ἠθέλησα.
 θυσιάσων ἀφόδως εἰς τὸ αἷμά του
 τὸν τολμητίαν, ὅστις τοῦτο ἔχουσε.

XIMENH

Ροδρίγε, εἶναι ἀληθές, δὲν δύναμαι,
 εἰ καὶ ἐχθρά σου εἶμαι ἐκ καθήκοντος,
 νὰ σὲ μεμφθῶ διότι ἀπεφάσισας
 τὸ αἶσχος ν' ἀποπλύνης. Ὅπως δῆποτε
 κἂν ἐκραγῇ ἢ θλίψις καὶ τὸ ἄλγος μου,
 δὲν σὲ καταδικάζω, ἀλλ' ἀπλῶς θρηνηῶ
 τὴν συμφορὰν μου. Ναί, γινώσκω κάλλιστα
 τί εἰς ἰππότην ἐπιβάλλει ἡ τιμὴ
 μετὰ τοιαύτην ὕβριν. Ἐπραξας χρηστοῦ
 ἀνδρὸς καθήκον ἀλλὰ τοῦτο ἐκτελεῶν

ὕπεδειξας καὶ ποῖον τὸ καθήκον μου
Ἡ ὀλεθρία μὲ διδάσκει νίκη σου
ἐξεδικήθη αὐτὴ τὸν πατέρα σου,
τὴν δόξαν σου γενναίως ὑπεστήριξε.
Καὶ νῦν ἀπόκειται μοι ἡ αὐτὴ φροντίς·
ὀφείλω, τὴν καρδίαν μου σπαράττουσα,
τὸν τε νεκρὸν πατέρα νὰ ἐκδικηθῶ
καὶ ἀκεραίαν νὰ τηρήσω τὴν τιμήν.
Μὲ ἀπελπίζει κατὰ τοῦτο ὁ πρὸς σέ
διακαῆς μου ἔρωσ· ἐὰν ἄλλη χεὶρ,
τὸν τοῦ πατρός μου θάνατον ἐπέφερον,
ἐν τῇ γλυκεῖα ὄψει σου θὰ εἴρισκον
τὴν δυνατὴν τοῦ ἄλγους ἀνακούφισιν
καὶ ἐναντίον τῆς καιρίας λύπης μου
θὰ ἠσθανόμην θυμηδίαν ἄρρητον
τὰ δάκρυά μου ὅταν θὰ ἐσπόγγιζεν
ἡ χεὶρ σου ἢ τοσοῦτον μοι ἀγαπήτη.
Ἄλλ' ἐπιβάλλεται μοι σήμερον σκληρὰ
ἀνάγκη, τὸν πατέρα ἀπολέσασθαι,
καὶ σὲ νὰ ἀπολέσω. Ναί, τοῦ φίλτρου μου
τὴν καταδίκην ἐπιβάλλει ἡ τιμή.
Καὶ τὸ καθήκον τοῦτο τὸ ἀμείλικτον,
οὗ τὸ φρικῶδες μὲ φονεύει πρόστυγμα,
τὸν θάνατόν σου ἀπαιτεῖ ἐγὼ αὐτὴ
νὰ ἐπισπεύσω Ὅχι, ἐκ τοῦ φίλτρου μου
μὴ ἀναμένῃς ἄνανδρον παραίτησιν
τῆς ἐκδικήσεώς μου. Ὅσον κἂν θερμῶς
ἐν τῇ ψυχῇ μου ὑπὲρ σοῦ συνηγορῇ
ὁ ἔρωσ μας, ὀφείλω γεναιότητα
νὰ ἐπιδείξω ἴσην πρὸς ἣν ἔδειξας
Ἄν ἄξιός μου ἀνεδείχθης τρώσας με,
κὲγὼ ὀφείλω νὰ φανῶ ἀξία σου
τὸν θάνατόν σου ἐπισπεύδουσα.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Λοιπὸν

μὴ ἀναβάλης πλέον ὅ,τι ἢ τιμὴ
 δεσποτικῶς σοὶ ἐπιβάλλει· ἀπαιτεῖ
 τὴν κεφαλὴν μου, καὶ σοὶ τὴν παρέδωκα·
 φύσιαν πρόσφερε τὴν εἰς τὸ εὐγενὲς
 τῆς οὐκίης σου εὐσεβείας αἴσθημα.
 Ἀπόφασίς τε ἅμα καὶ ἐκτέλεισις
 γλυκεῖαι θὰ μοὶ εἶναι καὶ εὐπρόσδεκτοι.
 Μετὰ τὸ ἔγκλημά μου ἂν ἀνέμενον
 χολὴν δικαιοσύνην, θὰ ἀνέβαλλον
 τὸ θάνατόν μου ὅσον καὶ τὴν δόξαν σου.
 Εὐδαίμων θάποθάω καὶ μακάριος
 ἐκ τῆς χειρός σου ἀποθνήσκων.

XIMENH

Ἵπαγε·

ἀντίδικός σου εἶμαι, ἀλλ' ὀρθέποτε
 καὶ δῆμιός σου. Ἄν τὴν κεφαλὴν σου σὺ
 μοι παραδίδης, συγχωρεῖται εἰς ἐμέ
 νὰ λάβω ταύτην; Ὅχι. Νὰ ἐπιτεθῶ
 ὑφείλω μόνον κατ' αὐτῆς· ἀλλὰ καὶ σὺ
 καθήκον ἔχεις νὰ τὴν ὑπερασπισθῆς
 Τὴν ἀπαιτῶ παρ' ἄλλου, ὄχι παρὰ σοῦ.
 Ἀντίπαλός σου εἶμαι, ὄχι τιμωρός.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Μὴ λησμονήσης ὅτι, ὅσον κἂν θερμῶς
 σοὶ ὀμιλῶ ὑπὲρ ἐμοῦ ὁ ἔρωσ μας,
 ὀφείλεις ὅμως, εἶπες, γενναιότητα
 νὰ ἐπιδείξης ἴσην πρὸς ἣν ἔδειξα.
 Διὰ νὰ ἐκδικήσης τὸν πατέρα σου
 ἂν ξένην χεῖρα, ὦ Χιμένη, δανεισθῆς,
 τελεία δὲν θὰ ἦναι ἢ ἐκδίκησις.
 Τὴν ὕβριν τοῦ πατρός μου ἐξεδίκησεν
 ἢ χεῖρ μου μόνη· δέον νὰ ἐκδικηθῆ
 ἢ χεῖρ σου μόνη τὸν πατέρα σου.

XIMENH

Σκληρέ,

τί τόσοσ ἐπιμένεις; Ποῖον βοηθὸν
εἰς τὴν ἐκδίκησίν σου εἶχες, καὶ ζητεῖς
νὰ μοὶ προσφέρῃς ὡς τοιοῦτον σεαυτὸν;
Θὰ πράξω ὅτι ἔπραξας, καὶ ἀρκετὰ
γενναῖα εἶμαι ὅπως μὴ συγκαταθῶ
νὰ σὲ προσλάβω κοινωνὸν τῆς δόξης μου.
Ροδρίγε, τοῦ πατρός μου ἢ ἐκδίκησις
καὶ τῆς Χιμένης ἢ τιμὴ εἰς τὰς ὀρμάς
τοῦ ἔρωτός σου ἢ τῆς ἀπογνώσεως
δὲν ἐννοοῦσι νὰ ὑφείλωσιν οὐδέν.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Αὐστηροτάτη θεωρία τῆς τιμῆς!
Ἄλλ' οἴμοι! ἐπὶ τέλους δὲν θὰ δυνηθῶ,
μεθ' ὅσα καὶ ἂν πράξω, ταύτης παρὰ σοῦ
τῆς χάριτος νὰ τύχω; Ἐν ὀνόματι
πατρός ἀποθανόντος ἢ τοῦ ἔρωτός
τιμώρησον με, εἰάν ὄχι ἐξ ὀργῆς,
τοῦλάχιστον ἐξ οἴκτου. Ὀλιγοτέρον
ὁ ἀτυχῆς σου ἔραστῆς θὰ λυπηθῆ
ἐκ τῆς χειρός σου ἀποθνήσκων ἢ ὅτι ζῆ
μισούμενος δικαίως ὑπὸ σοῦ.

XIMENH

Οὐχί

δὲν σὲ μισῶ.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Πλὴν χρεωστεῖς νὰ με μισῆς.

XIMENH

Δὲν δύναμαι.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Καὶ δὲν φοβεῖσαι τὰς μομφὰς
καὶ τὴν συκοφαντίαν; Ὅταν μάθωσιν
ὁ φθόνος καὶ τὸ ψεῦδος τὴν τε πράξιν μου

καὶ ὅτι παρὰ ταύτην ἐξασκοουθεῖς
νὰ μ' ἀγαπᾶς εἰσέτι τί θὰ εἴπωσι ;
Τὰς κακολόγους γλώσσας κατασίγασσον
καὶ σῶσον τὴν τιμὴν σου θανατοῦσά με.

XIMENH

Θὰ ἀναλάμψῃ αὐτὴ ἐμφανέστερον
ἂν τὴν ζωὴν σ' ἀφήσω. Θέλω ἢ φωνή
τοῦ φθόνου νὰ ἐξάρῃ μέχρις οὐρανοῦ
τὴν συμφορὰν μου ἅμα καὶ τὴν δόξαν μου
καὶ νὰ κηρύξῃ ὅτι ἀγαπῶσά σε
νὰ σὲ καταδιώξω δὲν ἐδίστασα.

Μὴ τοῦ λοιποῦ δεικνύεις εἰς τὴν θλίψιν μου
τὸ φίλτρον, ὅπερ ἀπαιτεῖ ἢ μοῖρά μου
νὰ θυσιάσω. Ἐν τῷ σκότει τῆς νυκτός
τὴν ἔξοδόν σου κρύψον. Ἄν σε ἴδωσιν
ἐντεῦθεν ἐξεληθόντα, μέγαν κίνδυνον
θὰ διατρέξῃ ἢ τιμὴ μου. Κρείττονα
νῆ, εὖρη εὐκαιρίαν ἢ διαβολή
καὶ ἢ συκοφαντία δὲν θὰ δυνήθῃ
ἢ ὅτι σε ἠγάθη παριστάμενον
ἐνώπιόν μου. Μὴ τῇ ὁμῶς ἀφθρμῇ
τὴν ἄσπιλόν μου νὰ σπλώσῃ ἀρετήν.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ἄς ἀποθάνω μᾶλλον.

XIMENH

Φύγε

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Τί λοιπὸν

ἀποφασίζεις ;

XIMENH

Παρὰ τοὺς θελξίφρονας
τοῦ ἔρωτός μου πόθους, τοὺς ταράττοντας
τὸ μῖσος μου, θὰ πράξω ὅτι δυνατόν
διὰ νὰ ἐκδικήσω τὸν πατέρα μου.

Ἄλλ' ἀφ' ἑτέρου, παρὰ τὸ ἀμείλικτον
καθῆκον τοῦτο, εὐχομαι δακαῶς
νὰ ναυαγήσῃ πᾶσά μου προσπάθεια.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

ᾠ θαῦμα φίλτρου!

ΧΙΜΕΝΗ

ᾠ ἐσχάτη συμφορά!

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Φεῦ! πόσα οἱ γονεῖς μας δάκρυα πικρὰ
μᾶς προξενούσι

ΧΙΜΕΝΗ

Τίς θὰ τὸ ἐπίστευε,

Ροδρίγε;

ΔΟΝ Ρ ΔΡΙΓΟΣ

Ποῖος, οἴμοι! θὰ προέλεγε,

Χιμένη...

ΧΙΜΕΝΗ

ᾠ ὅτι ἡ εὐδαιμονία μας
ἀσφαλεστάτη οὐσα θὰ ἀπώλλυτο!

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Καὶ ὅτι λαίλαψ αἰφνης θὰ ἀνέτρεπεν
ἐν πλήρει, φεῦ! λιμένι τῆν ἔλπίδα μας!

ΧΙΜΕΝΗ

ᾠ δακεθόμου θλίψεως!

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

ᾠ τῶν κενῶν

ἐλπίδων μου καὶ πόθων!

ΧΙΜΕΝΗ

Φύγε, πρὸς Θεοῦ!

Δέν σε ἀκούω τοῦ λοιποῦ.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ἰγίαινε·

ἀβίωτον θὰ ζήσω βίον, ἕως οὗ
μοῦ ἀφαιρέσῃ ἡ ὀργή σου τὴν ζωήν.

ΧΙΜΕΝΗ

Ἐάν τὸ κατορθώσω, σοὶ ὀρκίζομαι,
μήτε στιγμήν νὰ ἐπιζήσω μετὰ σέ.
Ἰγίαινε, Ροδρίγες· σπεῦσον, ἔξελθε
καὶ πρόσεχε πρὸ πάντων μή σε ἴδῃ τις.

ΕΛΒΙΡΑ

Ἦ δέσποινά μου, πόσα φεῦ! ὁ οὐρανὸς
δεινὰ μᾶς ἀποστέλλει...

ΧΙΜΕΝΗ

Μή με ἐνοχλήσῃς·
νάναστενάζω ἄφες με. Τὴν σιωπὴν
καὶ τῆς νυκτὸς τὸ σκότος τοῦ λοιποῦ ζητῶ
διὰ νὰ κλαίω τὴν φρικώδη μοῖράν μου.

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Οὐδέποτε ἀπολαύει πλήρους ὁ θνητὸς
χαρᾶς· ἢ λύπη συνοδεύει πάντοτε
αὐτήν· ὅποια κθάνει ἀγωνία τις
καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἄκρᾳ θυμηδία μᾶς
Ἐν μέσῳ τοῦ θριάμβου ἡ καρδία μου
τὴν ἀγωνίαν ταύτην συνεσθάνεται.
Ἐκ φόβου τρέμω ἐνῶ πλέω ἐν χαρᾷ·
θανόντα εἶδον τὸν δεινὸν μου ὄδριστήν,
ἀλλὰ τὴν χεῖρα, ἣτις μ' ἐξεδίκησε,
δεν βλέπω πλέον μάταιοι οἱ κόποι μου
ματαίως ὅσας τὸ σαθρὸν σαρκίον μου
θυναίμεις ἔτι σώζει κατασπαταλῶ,
ἀνὰ τὴν πόλιν ἀπασαν ἀναζητῶν
τὸν νικηφόρον τῆς τιμῆς μου ἔκδικον.
Νομίζω ὅτι πανταχοῦ καὶ πάντοτε
κατὰ τὸ σκότος τοῦτο τὸ νυκτερινὸν
τὸν βλέπω, τὸν ἀκούω, τὸν ἀσπάζομαι·
σκιὰν καὶ ὄναρ μόνον περιπτύσσομαι,

καὶ πλανωμένη ἡ φιλοστοργία μου
 μυρίας ὑπονοίας ἀναπλάσσεται
 τοὺς φόβους μου ἐπιτεινούσας. Οὐδαμοῦ
 ἀνακαλύπτω ἵχνη τῆς φυγῆς αὐτοῦ·
 φοβοῦμαι τοῦ ἀποθανόντος κόμητος
 τοὺς ὀπαδοὺς καὶ φίλους· ἡ πληθὺς αὐτῶν
 τὰς φρένας μου ταραττει, μὲ καταπτοεῖ.
 Ἦ εἶναι ὁ Ροδριῆτος εἰς τὰς φυλακάς,
 ἢ δὲν ὑπάρχει πλέον.... Δίκαιε Θεέ!
 Σκιά καὶ πάλιν μὲ πλανᾷ, ἢ πράγματι
 τὸ μόνον τέλος πάντων βλέπω φίλτρον μου;
 Ἄμφιβολία δὲν ὑπάρχει.... Ὁ υἱός μου, ναὶ
 ἐκεῖνος εἶναι· Ὁ Θεὸς εἰσήκουσε
 τὴν δέησίν μου· ἔπαυσεν ἡ βάσανος·
 οἱ φόβοι διελύθησαν.

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ

Δὸν Αἰετός, δὸν Ροδριῆτος.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Ροδριῆτέ μου,

μοὶ ἐπιτρέπει τέλος πάντων ὁ Θεὸς
 νὰ σ' ἐπανίδω.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Οἴμοι!

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Μὴ εἰς τὴν χαρὰν
 τοὺς στεναγμοὺς μιγνύῃς. Ἄφες, ἄφες με
 ἐν πλήρει εὐφροσύνῃ νὰ σοὶ συγχαρῶ.
 Οὐδένα λόγον ἔχει ἡ ἀνδρεία μου
 νὰ σὲ ἀποκηρύξῃ· ἄριστα αὐτὴν
 ἀπεμιμήθης, καὶ ἀνέζησαν ἐν σοὶ
 τῆς γενεᾶς μου οἱ μεγάλοι ἥρωες.
 Ἀπόγονος ἐκείνων εἶσαι ἀληθής

καὶ τοῦ πατρὸς σου γνησιώτατος υἱός.
Ὁ πρῶτος ἄθλος τοῦ υἱοῦ ἐγένετο
πάντων τῶν ἄθλων τοῦ πατρὸς ἀντάξιος·
τῆς ἡθῆς σου τὸ σφρίγος ἐπεσφράγισε
διὰ θριάμβου ζηλωτοῦ τὴν δόξαν μου.
Ἐλθέ, τοῦ γήρατός μου ἔρεισμα στερρόν,
τὸ σέμνωμά μου καὶ τὸ ἀγαλλίαμα·
ἐλθέ καὶ ψαῦσον τὴν λευκὴν μου κεφαλὴν,
εἰς ἣν ἀνδρείως τὴν τιμὴν ἀπέδωκας·
ἐλθέ, υἱέ μου, φίλησον τὴν παρεϊάν,
ἀφ' ἧς τὸ στίγμα τῆς ἐσχάτης ὕδρευς
ἀπήλειψεν ἡ χεὶρ σου.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ἡ τιμὴ αὐτὴ
ἀνήκει, πάτερ, εἰς ὑμᾶς. Τὸ κατ' ἐμέ,
δὲν ἠδυνάμην τέκος ὦν καὶ θρέμμα σας,
καθῆκον νάθετήσω ἀπαράβατον.
Πολλὴν τὴν εὐφροσύνην ἡ καρδία μου
αἰσθάνεται διότι εὐηρέστησα
εἰς ὃν ὀφείλω τὴν ζωὴν. Ἄλλ' ὅμως μὴ
ζηλοτυπεῖτε ἂν ἐν τῇ χάριτι ὑμῶν
τὴν τύχην μου θρηνησῶ. Ἐπαίτρεψατε
ἡ θλίψις μου ἀνέτως νὰ ἐκόηλωθῃ.
Ἀρκούντως ἤδη ἐθαυκάρισαν αὐτὴν
οἱ σφετερικὸί σας λόγοι. Δὲν μετανοῶ
διότι τὸν πατέρα ὑπερῆτησα,
ἀλλὰ τὴν ἀποπτᾶσαν εὐτυχίαν μου
ἀπόδοτέ μοι. Πρὸς ἐκδίκησιν ὑμῶν
κατὰ τοῦ ἔρωτός μου ὁ βραχίον μου
ὠπλίσθη καὶ νικήσας, τὴν καρδίαν μου
ἐσπάραξε. Τὰ πάντα ἐθυσίασα
πρὸς χάριν σας, ὦ πάτερ· σᾶς ἀπέδωκα
ὅ,τι σᾶς ἐχρεώσθουν.

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Τοῦτο ἀκριβῶς
τιμωτέραν καθιστᾷ τὴν νίκην σου.
Ἄν ὁ πατήρ σου τὴν ζωὴν σοι ἔδωκε,
σὺ τὴν τιμὴν του εἰς αὐτὸν ἀπέδωκας·
ἂν δ' ἡ τιμὴ τιμαλφεστέρα τῆς ζωῆς,
ἐγὼ τούντεῦθεν εἶμαι ὀφειλέτης σου.
Ἀπὸ καρδίας ὅμως μεγαλόφρονος
τὴν ἀθυμίαν ταύτην ἀπομάκρυνον·
πολλαὶ μὲν ἐρωμέναι, μία δὲ τιμὴ·
ὁ ἔρωσ τέρψις καὶ καθῆκον ἡ τιμὴ.

ΔΟΝ ΔΡΟΡΙΓΟΣ

ὦ! τί τολμάτε νά με συμβουλευήγητε;

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Ὅ,τι ὀφείλεις νά γινώσκῃς.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Πῶς! ἐνῶ

ἀσπλάγχνως ἐκδικεῖται κατ' ἐμοῦ αὐτοῦ
ἡ ὕβρις τῆς τιμῆς μου, μέ προτρέπετε
αἰσχυρὰν ἀπάτην νά μετέλθω; Ἄτιμος
ἐξ ἴσου εἶναι ἀναλκίς πολεμιστῆς
καί ἔραστής προδότης. Εἰς τὴν πίστιν μου
τὴν ὕβριν ταύτην, πάτερ, μὴ προσάπτετε.
Εἰς τὸ γενναῖον τοῦ υἱοῦ ἀρκέσθητε
καί μὴ ζητεῖτε νά φανῶ ἐπίορκος.
Δεσμοὶ τοσοῦτον ἰσχυροὶ δὲν λύονται
τοιουτοτρόπως. Δὲν ἐλπίζω τοῦ λοιποῦ,
ἀλλὰ τιμὴ καὶ πίστις μὲ δεσμεύουσι·
καί οὔτε νάπολαύσω τὴν Χιμένην μου
δυνάμενος, ἀλλ' οὔτε δικαιούμενος
γὰ τὴν ἐγκαταλείψω, θέλω καὶ ζητῶ
τὸν θάνατόν μου ὡς ἡδίστην τῶν ποιῶν.

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Δὲν εἶναι ὥρα νά ζητῆς τὸν θάνατον.
Τοῦ ἀτιβαροῦ σου ἔχουσι βραχίονος
ἀνάγκην ἡ πατρίς σου καὶ ὁ βασιλεὺς.
τὰ πλοῖα, ἀπερ ἤδη ἀνηγγέλθησαν,
τὸν ποταμὸν κατέπλευσαν καὶ ἔρχονται
κὴν πόλιν ταύτην νά ἀνδραποδίσωσι.
Οἱ ἀπασαν τὴν χώραν νά δηλώσωσιν.
τοὶ Μαῦροι νάποθῶσιν ἐτοιμάζονται
ἐν ρεῦμα καὶ τὸ σκότος ὠφελούμενοι
ὕτὸς ὀλίγου ἀθορύβως φθάνουσι
πὸ τὰ τειχῆ ταῦτα Φόβος τῆς αὐλῆς
κατέχει μέγας, ὁ λαὸς ἀγωνιᾷ,
κλαυθμοὶ καὶ θρήνοι πανταχοῦ ἀκούονται.
Ἐν τῇ μεγάλῃ δημοσίᾳ συμφορᾷ
ἡ Θεία ὄντως Πρόνοια ηὐδόκησε
νά εὕρω προσελθόντας εἰς τὸν οἶκόν μας
πεντακοσίους ἐκ τῶν φίλων, οἵτινες,
τὴν κατ' ἐμοῦ μαθόντες ὕβριν ἔδραμον,
ἐκ ζήλου πάντως τοῦ αὐτοῦ ὀρμώμενοι,
νά προσφερθῶσι τῆς τιμῆς μου ἐκδικοί.
Προέλαβες ἐκείνους σύ, Ροδρίγέ μου,

καὶ αἱ γενναῖαι χεῖρες τῶν καλλίτερον
εἰς αἷμα θά βαφῶσιν ἀφρικανικόν.
Τὴν ἡγεσίαν τούτων λάβε τάχιστα
καὶ σπεῦσον ὅπου ἡ τιμὴ σὲ προικαλεῖ·
ἢ φάλαγγε τῶν ἀλκιμῶν τούτων μαχητῶν
σὲ θέλει ἀρχηγόν της. Ἔπαγε λοιπόν
καὶ τὰς ἐφόδους τῶν ἐχθρῶν ἀπόκρουσον.
Ἄν θέλῃς νάποθάνῃς, ζήτησον ἐκεῖ,
ἐν τῷ πεδίῳ τῆς τιμῆς, τὸν θάτατον.
Ἄριστη εὐκαιρία σοὶ προσφέρεται
μὴ ἀπολέσῃς ταύτην καὶ κατόρθωσον
εἰς τὴν ἀπώλειάν σου νὰ δφείλῃσι
τὴν σωτηρίαν καὶ πατρὶς καὶ βασιλεὺς·
ἢ κάλλιον ἐπάνελθε δαφνηστεφής.
Εἰς τιμωρίαν ὄβρεως ἢ δόξα σου
μὴ περιορισθήτω· ὕψηλότερον
ἀνάγαγέ την· διὰ τῆς ἀνδρείας σου
τῶν δικαστῶν σου τὴν συγγνώμην κέρδησον
καὶ τὴν Χιμένην βίασον εἰς σιωπὴν.
Τὸ μόνον μέσον εἶναι, ἂν τὴν ἀγαπᾷς,
τοῦ νάνακτῆσῃς· πάλιν τὴν καρδίαν της
νά ἐπανέλθῃς δαφνηφόρος νικητής.
Ἄλλὰ μὴ δαπανῶμεν τὸν πολυτίμον
καιρὸν εἰς λόγους· ἔργων ὡσαύτα παρῆστιν.
Ἐλθέ εἰς τὸ πεδίον, ἀκολούθει μοι,
πολεμήσον καὶ δεῖξον εἰς τὸν ἀναίτα
ἐμπράκτως ὅτι ἀεὺρίσκει παρά σοι
πᾶν ὅ,τι ἐν τῷ κόμητι ἀπώλεσε.

ΠΡΑΞΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Λιμένη, Ἑλβίρα

ΧΙΜΕΝΗ

Ψευδῆς δὲν εἶναι φήμη; Εἶναι ἀσφαλῆς
ἢ εἶδησις;

ΕΛΒΙΡΑ

Δὲν εἶναι δυνατόν ποτε
να φαντασθῆτε πόσον τὸν θαυμάζουσι
καὶ πόσον πάντες πανταχοῦ μιᾷ φωνῇ
τοῦ νεανίου ἥρωος ἐξαίρουσι
τοὺς περιδόξους ἄθλους μέχρις οὐρανοῦ.
Ἐνώπιόν του μόλις ἐπεφάνησαν
οἱ Μαῦροι, καὶ ἀμέσως κατησχύνθησαν,
καὶ ταχύτερα ἔτι τῆς ἐφόδου των
ὀπῆρξεν ἡ φυγή των. Μάχη τρίωρος
ἀφήκε πλήρη νίκην εἰς τοὺς ἄνδρας μας,
πρὸς δὲ καὶ δύο αἰχμαλώτους βασιλεῖς.
Οὐδὲν ἀπῆντα πρόσκομμα τοῦ ἀρχηγοῦ
ἢ ἑκπαγλος ἀνδρεία

ΧΙΜΕΝΗ

Καὶ τὰ θαύματα
αὐτὰ ἢ τοῦ Ροδρίγου χεῖρ διέπραττε;

ΕΛΒΙΡΑ

Τῶν εὐκλεῶν ἀγώνων του τὸ ἔπαθλον
οἱ δύο εἶναι βασιλεῖς ἢ χεῖρ αὐτοῦ
καὶ τοὺς ἐνίκη καὶ τοὺς ἡχμαλώτιζε.

ΧΙΜΕΝΗ

Καὶ παρὰ τίνος πάντα ταῦτα ἔμαθες ;

ΕΛΒΙΡΑ

Παρὰ τοῦ πλήθους, ὅπερ ψάλλει πανταχοῦ
τοὺς ὕμνους τοῦ Ροδρίγου καὶ ἀνευφημοῦν
τὸν ὀνομάζει χάσμα του καὶ σέμνωμα
καὶ φύλακά του ἄγγελον καὶ λυτρωτήν.

ΧΙΜΕΝΗ

Καὶ ποίῳ εἶδεν ὄμματι ὁ βασιλεὺς
τὴν τόσῃν του ἀνδρείαν ;

ΕΛΒΙΡΑ

Νὰ ἐμφανισθῆ
ἐνώπιόν του ἔτι δὲν ἐτόλμησεν·
ὁ δὲν Διέγος ὁμως, ἔμπλεως χαρᾶς,
δεσμίους ἐξ ὀνόματος τοῦ νικητοῦ
τοὺς αἰχμαλώτους βασιλεῖς προσαγαγὼν
καθικετεύει τὸν γενναῖον ἀνακτα
νὰ εὐδοκήσῃ ὅπως ἴδῃ εὐμενῶς
τὴν χεῖρα, ἣτις τὴν πατρίδα ἔσωσε.

ΧΙΜΕΝΗ

Μὴ ἐπληρώθη ἀρά γε ;

ΕΛΒΙΡΑ

Δὲν ἔμαθον
Ἄλλ' ὠχρίατε, δάσποινα, συνέλθετε

ΧΙΜΕΝΗ

Ναί, ἡ ὀργή μου ἡ ἐσασθενήσασα
ἀνάγκη νὰ συνέλθῃ. Τόσον λησμονῶ
περὶ ἐκείνου μεριμνῶσα ἐμαυτήν !
Τόσον ἀνάνδρως στέργει ἡ καρδιά μου
τοὺς ὕμνους τοῦ Ροδρίγου ! Τόσον ἄφωνος
κατέστη ἡ τιμή μου καὶ ἀνίσχυρον
τὸ μέγα μου καθήκον ! Ἔρω, σίγησον,
ἀπόδος τῆς ὀργῆς μου τὴν ἐνέργειαν !
Ἄν δύο οὗτος βασιλεῖς ἐνίκησεν,
οὐχ ἤττον εἶναι τοῦ πατρός μου ὁ φονεὺς.
Τοῦ πένθους αὐτῆ ἡ περιβολή, ἐν ἧ
τὴν συμφορὰν μου καὶ τὴν ὀρφανίαν μου
ἀναγινώσκω, εἶναι τῆς ἀνδρείας του
τὸ πρῶτον ἔργον. Ὅ,τι καὶ ἂν λέγωσιν
οἱ ἄλλοι ἐξυμῶντες καὶ γεραίροντες
καρδίαν τόσον εὐγενῆ. ἀλλ' εἰς ἐμὲ
τὰ πάντα, ὅσα πέριξ μου ὑπάρχουσι,

τὸν φόνον τοῦ πατρός μου καταγγέλλουσι.
Τὴν ἀγανάκτησίν μου ἐνισχύσατε
καὶ τὴν τιμὴν μου σεις ὑπερασπίσθητε
κατὰ τοῦ ἔρωτός μου πέπλοι, κρήδεμνοι,
στολή δακρύων, πένθιμος περιβολή,
εἰς ἣν ἡ πρώτη νίκη του μ' ἐθύθισε·
καὶ ὅταν παρασύρῃ τὴν καρδίαν μου
δεσπότης ἔρωσ, τὸ οἰκτρὸν καθήκόν μου
ὑπενθυμίζετέ μοι, καὶ τὴν χεῖρά του,
τὴν νικηφόρον χεῖρα, ἀποκρούετε.

ΕΛΒΙΡΑ

Τὴν ἔξαλίν σας ταύτην περιστείλατε·
ἡ βασιλόπαις ἔρχεται.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Ἡ Ἰνφάντη, Χιμένη, Ἐλεονώρα, Ἐλβίρα.

Ἡ ἸΝΦΑΝΤΗ

Δὲν ἐργάζομαι

νὰ σὲ παρηγορήσω εἰς τὴν θλίψιν σου,

ἀλλὰ νὰ συνθρηγῶ μάλλον μετὰ σοῦ.

ΧΙΜΕΝΗ

Τῆς γενικῆς νομίζω, εἶναι δίκαιον
χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης ἢ τὸ ἄσπαστος
σᾶς ἀποστέλει, μάλλον νὰ μετασχηθε.

Οὐδεὶς νὰ κλαίῃ δικαιούται πλὴν ἐμοῦ.

Ὁ μέγας, δέσποινά μου, κίνδονος, ἐξοῦ

ἡ νίκη τοῦ Ροδρίγου σᾶς ἀπήλλαξε,

τὸ δάκρυ ἐπιτρέπει μόνον εἰς ἐμέ.

Τὸν βασιλέα καὶ τὴν χώραν ἔσωσεν

ἡ νικηφόρος χεῖρ του μόνον εἰς ἐμέ

ὑπήρξεν ὀλεθρία.

Ἡ ἸΝΦΑΝΤΗ

Εἶναι ἀληθές,

Χιμένη, ὅτι θαύματα διέπραξε.

ΧΙΜΕΝΗ

Τὴν φήμην ἤδη μετὰ λύπης ἔμαθον·

μεγαλοφώνως ἀνομνεῖται πανταχοῦ

ὁ τόσο μὲν ἀνδρείος ὡς πολεμιστῆς

ἀλλὰ καὶ τόσο ἀτυχῆς ὡς ἐραστής.

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Καὶ διατί ἡ φήμη αὕτη σὲ λυπεῖ ;
 Ὁ νέος Ἄρης, ὅστις ἀνυμνεῖται νῦν,
 τὸν ἔρωτά σου τέως δὲν προσείλκυσε ;
 Δὲν εἶχε κατακτῆσει τὴν καρδίαν σου ;
 Τὴν ἰδικήν του ὄλην δὲν σοι ἔδωκε ;
 Καὶ ὅταν ἐπαινῆται ἡ ἀνδρεία του,
 ἡ ἐκλογή σου δὲν τιμᾶται ;

ΧΙΜΕΝΗ

Ἐκαστος

δικαίως νὰ ἐξάρη ταύτην δύναται·
 ἀλλ' εἶναι νέον δι' ἐμὲ μαρτύριον
 ὁ τῆς ἀνδρείας τοῦ Ροδρίγου ἔπαινος.
 Ἐξαιρομένης ταύτης, ἐπιτείνεται
 τὸ φοβερόν μου ἄλγος· συναισθάνομαι
 τί θάπολίσω τί ἀξίζει βλέπουσα.
 Σκληρὰ ὀδύνη ἐρωμένης ἀτυχοῦς !
 Καθ' ἅσον τὴν ἀξίαν του κατανοῶ,
 κατὰ τοσοῦτον ἡ ψυχὴ μου φλέγεται.
 Ἐν τούτοις τὸ καθήκον, ἰσχυρότερον
 τοῦ ἔρωτός μου, ἐπειγόντως ἀπαιτεῖ
 τὸν θάνατόν του νὰ ἐπιδιώξω.

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Χθὲς

τῶ ὄντι τὸ καθήκον ταῦτο ἔσχεον
 τιμὴν σοὶ περιήπτει καὶ ἠπόλησεν·
 τὸ σθένος σου, τὸ κράτος ἐπὶ σεαυτῆς,
 τοσοῦτον μέγα καὶ τοσοῦτον ὀψηλόν
 ἐκρίθη ὑπὸ πάντων, ὥστε ἕκαστος
 ἐν τῇ ἀλλῇ θαυμάζων τοῦτο ᾤκτειρε
 τὸν ἔρωτά σου· ἀλλ' εἰς φίλης σου πιστῆς
 τὴν γνώμην θέλεις νὰ πιστεύσῃς ἀρά γε ;

ΧΙΜΕΝΗ

Τὸ νὰ σᾶς παρακούσω εἶναι ἐγκλημα.

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Τὸ χθὲς ὀρθὸν δὲν εἶναι πλεόν σήμερον
 τοιοῦτον. Ὁ Ροδρίγος εἶναι τοῦ λοιποῦ
 τὸ μόνον στήριγμά μας, χάρμα καὶ ἐλπίς
 τοῦ ἔθνους ὅλου, ὅπερ τὸν λατρεύει νῦν,
 τῆς Καστιλλίης ἀπροσμάχητος ἀσπίς,
 τῶν Μαύρων τρόμος. Ὅτι ὁ βραχίων του
 μᾶς εἶχεν ἀφαιρέσει τὸ ἀπέδωκεν·
 ὁ φονεὺβεις πατήρ σου μόνον ἐν αὐτῷ

ἐκ τάφου ἀναστάντα βλέπει ἑαυτόν.
 Ἐξηγουμένη διὰ δύο λέξεων
 σοὶ λέγω ὅτι διὰ τοῦ θανάτου του
 ἐπιδιώκεις τὴν κοινὴν καταστροφὴν.
 Χιμένη, σκέψαι· ἐπιτρέπεται ποτε
 εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν σου τὴν πατρίδα σου
 νὰ παραδώσῃς χάριν ἐκδικήσεως;
 Ἡ καταδίωξις σου εἶναι νόμιμος
 τὴν χώραν ὅταν βλάβη; Τοῦ ἐγκλήματος
 μετέσχεν αὐτὴ ὥστε νὰ τιμωρηθῇ;
 Δὲν λέγω ὅτι μετὰ τὰ γενόμενα
 νὰ νυμφευθῆς καὶ πάλιν ἐπιτρέπεται
 ἐκείνον, τὸν ὅποιον ὁ ἀποθανών
 πατήρ σε ἀναγκάζει νὰ κατηγορῆς·
 σὲ ἀποτρέπω πρώτη τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ.
 Τὸν ἔρωτά σου ἀπ' αὐτοῦ ἀφαίρεσον,
 ἀλλ' ἄφες, ἄφες τὴν ζωὴν του εἰς ἡμᾶς.

XIMENH

Ἡ τόση ἀγαθότης δὲν ἀπόκειται
 εἰς τὴν Χιμένην. Τὸ ἐξερεθίσαν με
 καθήκον εἶναι μέγα, ἀδυσώπητον.
 Ἄν καὶ βαθέως τὸν Ροδρίγον ἀγαπῶ,
 ἂν καὶ λατρύῃ ὁ λαὸς τὸν νεκρὸν,
 ἂν καὶ γενναϊοτάτων καρδιῶν πλείας
 τὸν περιβάλλῃ, δέον ὑπὸ τὰς στυγίας
 νὰ θάψω κυπαρίσσους ἀπὸ τὰς δάφνας του.

H INFANTH

Γενναῖον ὅταν πρὸς ἐκδίκησιν πατρός
 προσβάλλῃ τὸ καθήκον φίλην κεφαλὴν·
 ἀλλ' εἶναι μείζον τούτου καὶ θειότερον
 τὸ ἐκουσίως τῇ πατρίδι ἐκχωρεῖν
 τοῦ αἵματός τοὺς τόκους. Πιστευσὼν μοι, ναί·
 ἀρκεῖ ἐκ τῆς ψυχῆς σου ἂν ἀποθρονηθῇ
 τὸ φλογερὸν πρὸς τὸν Ροδρίγον φίλτρον σου.
 Τοῦ ἔρωτός σου αὐτὴ ἡ ἀπώλεια
 ἢ βαρυτάτη ἔσται δι' αὐτὸν ποινή.
 Καὶ τί πιστεύεις πρὸς ἱκανοποίησιν
 ὁ βασιλεὺς νὰ σοὶ παράσχῃ;

XIMENH

Δύναται
 εἰς τὴν φωνὴν μου νὰ κωφεύσῃ· ἀλλ' ἐγὼ
 δὲν δύναμαι νὰ σιωπήσω.

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Στάθμισον

καλῶς, Χιμένη, τὰς βουλὰς καὶ πράξεις σου.

Ἵγίαινε· σ' ἀφίνω μόνην νὰ σκεφθῆς.

XIMENH

Μετὰ τὸν φόνον τοῦ πατρός μου, δέσποινα,

δὲ ἔχω πλέον ἐλευθέραν ἐκλογήν.

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

Δὸν Φερνάνδος, δὸν Διέγος,

δὸν Ἀρίας, δὸν Ροδριῆγος, δὸν Σάγχοσ.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Γενναῖε κληρονόμε, γένους ἀγαστοῦ,

τοῦ γένους, ὅπερ πάντοτε ἐγένετο

τῆς Καστιλλίας ἔρεισμα καὶ σέμνωμα,

ἀπόγονε ἡρώων, ὧν ἐφάμιλλον

οἱ πρῶτοί σου ἀγῶνες σὲ ἀνέδειξαν,

πρὸς ἀμοιβήν σου εἶναι λίαν πενιχρὰ

ἢ δυνάμεις μου, εἶναι τῆς ἀξίας σου

πολλῶ πενιχροτέρα. Σὺ εἰς χεῖράς μου

ἐστήρισας τὸ σκῆπτρον, σὺ ἐνίκησας

τοὺς Μαύρους, πρὶν εἶσθαι λάθω τὸν καιρὸν

νὰ διατάξω τὴν ἀποκρούσιν αὐτῶν.

Οἱ ἄθλοι οὗτοι εἰς τὸν βασιλέα σου

ἐλπίδα, τρόπον, μέσον δὲν κατέλιπον

νὰ σοὶ πληρώσῃ ὀφειλὴν ἀτιμητον.

Ἀλλὰ τοὺς δύο αἰχμαλώτους βασιλεῖς

πρὸς ἀμοιβήν σου λάβε. ΣΙΔ σ' ἐκάλεσαν

ἐνώπιόν μου, δηλαδὴ δεσπότην των.

Διὰ τὸν μέγαν τοῦτον τίτλον τῆς τιμῆς

δὲν σὲ φθονῶ· ναί, ἔτο ΣΙΔ εἰς τὸ ἐξῆς.

Τὸ μέγα τοῦτο ὄνομα ὑπέροχον

παντὸς ἐτέρου ἔστω· τρόμου ἄς πληροῖ

Γρενάδαν καὶ Τολέδην καὶ εἰς ἅπαντα

τὰ ἔθνη, ὅσα ζῶσιν ἐν τῷ κράτει μου,

τί σοι ὀφείλω, τί μοι εὐηργέτησας

ἄς σημειώην.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ἢ Μεγαλειότης σας!

τοῦ ταπεινοῦ φεισθήτω ὑπηρέτου Της.

Ἵπερβαλλούσης Αὐτῆ ἀξιοὶ τιμῆς

μικρὰν ὀπηρεσίαν καὶ ἐνώπιον
Αὐτῆς μὲ ἀναγκάζει νὰ ἐρυθριῶ
διότι δὲν ἐφάνην ἄξιος αὐτῆς.
Καλῶς γινώσκω ὅτι εἰς τοῦ κράτους σας
τὴν ὑπαρξὲν ὀφείλω καὶ τὴν ἀμυναν
τὸ αἷμά μου τὸ ζέον, τὸν ἄερ' αὐτόν,
ὄν ἀναπνέω καὶ ἐὰν ἀμφοτέρα
ὕπερ ἀγῶνος θυσιάσω ἱεροῦ,
ἀπλοῦν καθήκον ὀπηκόου ἐκτελῶ.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Πλὴν τὸ καθήκον τοῦτο οἱ ὀφείλοντες
δὲν ἐκπληροῦσι πάντες μετὰ τοῦ αὐτοῦ
γενναίου ζήλου· οὔτε νίκας εὐκλεεῖς,
ἂν εἰς σημεῖον ἢ ἀνδρεία ὕψιστον
δὲν προαχθῆ, κερδίζει. Τὰ ἐγκώμια
τὰ ὀφειλόμενά σοι δέχθητι λοιπὸν
καὶ τὰ τῆς νίκης ταύτης ἐκτενέστερον
ιστόρησόν μοι.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ἡ Μεγαλειότης Σας
γινώσκει ἴσως ὅτι φίλων στρατία
τὴν ὥραν τοῦ κινδύνου, ὅστις πανικὸν
ἀνὰ τὴν πόλιν ἄπασαν ἐπέσπειρεν,
εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρὸς μου σπεύσαντες
προέτρεπόν με πλήρη ἐπιταραχῆς.
Ἄλλ' ἀναξ, σύγγνωτέ μοι τὴν ἀραδίαν
ἐὰν ἐκείνων ἄνευ τῆς ἀδείας σας
τὴν ἀρχηγίαν ἔλαβον. Ἐπέκειτα
ὁ κίνδυνος, ἐτοιμῆ ἦν ἡ φάλαγξ των·
εἰς τὴν αὐλήν σας παρουσιαζόμενος
τὴν κεφαλὴν μου ἐρριψοκινδύνεον
καὶ ἂν νὰ καταπέσῃ αὐτὴ πρόκηται,
μοὶ εἶναι μυριάκις προτιμότερον
νὰ καταλίπω τὴν ζωὴν μαχόμενος
ὕπερ τοῦ βασιλέως καὶ τῆς χώρας μου.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Ροδρίγε, τὴν ὀρμὴν σου πρὸς ἐκδίκησιν
τοῦ τῆς τιμῆς σου ὄδριστοῦ σοὶ συγχωρῶ.
Τὸ κράτος, ὅπερ ἐλυτρώθη ὑπὸ σοῦ,
τοῦ λυτρωτοῦ του ἀπαιτεῖ τὴν ἄψειν.
Ὅτι κὰν εἶπη ἢ Χιμένη τοῦ λοιποῦ,
δὲν τὴν ἀκούω πλέον· οὐδὲν δύναιμι

νά χορηγήσω ἄλλο εἰς αὐτὴν ἐκτὸς
παρηγορίας. Ἄλλ' ἐξακολούθησον.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ἡ φάγξ αὐτὴ προελαύνει ὑπ' ἐμέ·
ἢ ὄψις πάντων τόλμην ἀκτινοβολεῖ.
Ἄναχωροῦντες μόλις ἠριθμούμεθα
ἐν ὄλῳ ἄνδρες πεντακόσιοι· ἀλλὰ
πολλῶν καὶ ἄλλων προσδραμόντων καθ' ὁδὸν
εἰς τὸν λιμένα φθάνοντες ἀνήλθομεν
εἰς τρισχιλίους. Τὸ λαμπρὸν τῆς φάλαγγος
παράστημα καὶ τὴν πορείαν βλέποντες
ἀναθαρροῦσι καὶ οἱ μάλιστα δειλοί.
Τὰ δύο τρίτα ἕμα τῇ ἀφίξει μας
κελεύω νὰ κρυθῶσιν ἐνεδρεύοντα
ἐντὸς τῶν πλοίων, ὅσα ἔτυχον ἐκεῖ·
οἱ δὲ λοιποὶ, ὧν ἠϋξάνεν ὁ ἀριθμὸς
καθ' ἑκαστὸν μας βῆμα, ἀνυπόμονοι
καὶ πλήρεις μένους μένουσι· περὶ ἐμέ·
κατακλιθέντες δ' ἀθροῦθως κατὰ γῆς
τὸ πλεῖστον μέρος τῆς νυκτὸς διέρχονται·
κατὰ διαταγὴν μου πράττει τὸ αὐτὸ
καὶ ἡ φρουρά, καὶ κεκρομένη μένουσα
εἰς τὸ στρατήγημά μου λίαν σόντελεῖ.
Ἐγὼ προσεπιλήθημι ὅτι παρ' ὑμῶν
τῆς μάχης ταῦτο ἔλαβον τὸ πρόσταγμα
καὶ ἐκτελῶν εἰς πάντας διεβίβασον.
Ἐπὸ τὸ τρέμον τέλος τῶν ἀστέρων φῶς
πολλοῖς διαύλοις ὕδατος φερόμενα
τριάκοντα περίπου πλοῖα βλέπομεν.
Κοινῶ ἀγῶνι Μαύρων τε καὶ ποτιμοῦ
εἰς τὸν λιμένα ταῦτα καταπλέουσιν,
οὐδὲν ἡμῶν παρεμβυλόντων πρόσκομμα.
Βαθεῖα ἡρεμία πανταχοῦ κρατεῖ
εἰς τὸν λιμένα, εἰς τὰ φρούρια οὐδεὶς
ὑπάρχει στρατιώτης· ἡ σιγὴ ἡμῶν
τοὺς ἀπατᾷ· οὐδόλως ἀμφιβάλλοντες
ὅτι ἐξ ἀπροόπτου μᾶς κατέλαβον,
τὰ πλοῖά των ἀφόθως προσορμίζουσι
καὶ ἀγκυροβολοῦσιν ἀποβαίνουσιν,
εἰς τὴν ἐνέδραν τρέχοντες ἐμπίπτουσιν.
Ἄθροοι τότε ἐγερθέντες ἅπαντες
ἡμεῖς, οὐρανομήκεις βάλλομεν κραυγᾶς,
εἰς ἃς οἱ ἐκ τῶν πλοίων ἀποκρίνονται
καὶ πάνοπλοι ὀρμῶσι. Συνταράσσονται

οἱ μόλις ἀποβάντες Μαῦροι· πανικὸς
καταλαμβάνει τοὺς ἐχθροὺς μας, οἵτινες,
πρὶν ἢ τὰ ὄπλα χειρισθῶσι καθ' ἡμῶν,
ἀπολεσθέντας θεωροῦσιν ἑαυτοὺς.
Πρὸς δῆωσιν προσῆλθον καὶ διαρπάγην
καὶ ἀπατῶσι πρὸ αὐτῶν τὸν πόλεμον
Κατὰ ξηρὰν τε καὶ ἐπὶ τοῦ ὕδατος
τοὺς Μαύρους συνωθοῦμεν καὶ πιέζομεν,
καὶ ποταμοὶ τοῦ αἵματός των ρέουσι,
πρὶν ἢ οὐδεὶς προλάβῃ νὰ ἀντισταθῇ
ἢ νὰ ἐπανακάμψῃ εἰς τὴν θέσιν του.
Ἄλλὰ ταχέως, παρὰ τοὺς ἀγῶνάς μας,
οἱ βασιλεῖς των συνασπίζουσιν αὐτούς·
τὸν φόβον λησμονοῦσι, καὶ τὸ θάρρος των
ἀναγεννᾶται· ἀναστέλλει τὴν φυγὴν
καὶ τὴν ἀνδρείαν ἀποδίδει εἰς αὐτοὺς
τὸ αἶσχος τοῦ νὰ πέσωσιν ἀμαχητεῖ.
Στερροῦ ποδὶ ὀρμῶσιν ἐναίτιόν μας,
πολλῶν ἀνδρείων ἡ ζωὴ ἐκκίπτεται,
ἢ γῆ, τὸ ὕδωρ, ὁ λιμὴν, ὁ στόλος των
σφαγῆς πεδία ἀποβαίνουσιν, ἐν οἷς
τὸ τοῦ θανάτου θριαμβοῦσι δρέπανον.
ὦ! πόσοι ἄθλοισι ἀδῶσι παρέμειναν
ἐν τῇ σφοδρῇ τῇ νεκροῦ καὶ τῇ
τῶν πράξεων του μόνος μάρτυς ἕκαστος
ποῦ ἔκλινεν ἢ τύχη δὲν ἀνεκρίνευ.
Ἐγὼ τὰς τάξεις διατρέφων τοῦ στρατοῦ
καὶ πάντας ἐνθαρρύνων καὶ ἐκείνους μὲν
κελεύων ὅπως δράμωσιν ἐπίκουροι
τῶν ἀγωνιζομένων, τοὺς δ' ἐκάστοτε
προσερχομένους συνασπίζων ἀθαρρεῖ
καὶ πέμπων ὅσον τάχος κατὰ τοῦ ἐχθροῦ,
τὴν ἐκθασιν ἠγγόουν μέχρι τῆς αὐγῆς.
Ἄλλ' ἢ ἡμέρα τέλος ἀπεκάλυψε
τὴν ἡμετέραν νίκην. Τὴν ἀπώλειαν
κατανοεῖ ὁ Μαῦρος, καὶ ἀποθαρρεῖ
ἰδὼν καὶ νέους ἐπικούρους φθάνοντας·
τὴν ἀμιλλαν τῆς νίκης διαδέχεται
ὁ φόβος τοῦ θανάτου· καταφεύγουσι
καὶ πάλιν εἰς τὰ πλοῖα· ἀποκόπτουσι
ἀγκύρας καὶ ἀλύσσεις καὶ καλώδια·
οὐρανομήκεις οἰμωγὰς ρηγνύουσι
καὶ φεύγουσιν ἀτάκτως, μὴ προσέχοντες
ἐὰν οἱ βασιλεῖς των ἦναι μετ' αὐτῶν.

Καὶ οὕτω τὸ καθήκον των ὑποχωρεῖ
 εἰς τὴν ἰσχὺν τοῦ τρόμου τὴν ἀδύρητον.
 Παλίρροια τοὺς πολεμίους ἤγαγε
 καὶ τοὺς ἀπάγει ἄμπωτις, καθ' ὃν καιρὸν
 οἱ βασιλεῖς των μεθ' ὑμῶν συμπλέκονται,
 ὀλίγιστοι δὲ τούτων, καὶ περ φέροντες
 πληγὰς μυρίας, κρατερῶς ἀμύνονται
 καὶ ἀκριβὰ πωλοῦσι τὴν ζωὴν αὐτῶν.
 Ματαίως νὰ παραδοθῶσι τοὺς καλῶ
 ὀρμῶσι ξιφοφόροι, δὲν ἀκούουσιν.
 Ἄλλὰ πεσόντας πρὸ ποδῶν των βλέποντες
 τοὺς ἄνδρας των καὶ ὅτι μόνοι τοῦ λοιποῦ
 ἀνθίστανται ματαίως καὶ ἀνωφελῶς
 τὸν ἀρχηγὸν ζητοῦσιν· ἐμφανίζομαι
 οἱ βασιλεῖς τῶν Μαύρων παραδίδονται,
 οὓς ἀμφοτέρους ἤδη σὰς ἀπέστειλα.
 Καὶ παύ' ἡ μάχη ἐν ἑλλείψει μαχητῶν.
 Τοιουτοτρόπως . . .

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

δὸν Φερνάνδος, δὸν Μεγας, δὸν Ροδρίγος,
 δὸν Ἀρίας, δὸν Σάργος, δὸν Ἀλόγος.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΔΟΝ ΣΑΡΓΟΣ

Ἡ Χιμενὴ ἔρχεται

δικαιοσύνην νὰ ζητήσῃ, βασιλεῦ.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Ἄνιαρὸν καθήκον! Δὲν ἐπιθυμῶ
 νὰ τὴν βιάσω νὰ σὲ ἴδῃ. Ὑπαγε.
 Ἄντι εὐχαριστίας ἀναγκάζομαι
 νὰ σὲ διώξω· ἀλλ' ἔλθε νὰ σ' ἀσπασθῇ
 ὁ βασιλεὺς σου πρὶν ἢ φύγῃς

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Βασιλεῦ,

καταδιώκει τὸν Ροδρίγον ἀφ' ἑνὸς
 καὶ ἀφ' ἑτέρου θέλει νὰ τὸν σώσῃ.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Ναί.

Μοὶ εἶπον ὅτι ἐμμανῶς τὸν ἀγαπᾷ
 καὶ θὰ τὴν δοκιμάσω. Προσποιήθητε
 τὸν τεθλιμμένον.

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

δὸν Φερνάνδος, δὸν Διέγος, δὸν Ἄριας,
δὸν Σάγχοι, δὸν Ἀλόνσοι, Χιμένη, Ἑλβίρα.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Ἰκανοποιήθητε·

οἱ πόθοι σας, Χιμένη ἐπληρώθησαν.
Ἄν ὁ Ροδρίγος τοὺς ἐχθροὺς κατέβαλε,
καιρίως ὅμως πληρωθεῖς, ἀπέθανεν
ἐνώπιόν μας. Δότε δόξαν τῷ Θεῷ
νῦ ἐκδικήσαντί σας.

(Πρὸς τὸν δὸν Διέγον)

Ἴδετε πῶς ὠχριά.

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Λιποθυμεῖ, ὦ ἄναξ! Πόσον θαυμαστὸν
τοῦ ἔρωτος τὸ κράτος! Ἡ ὀδύνη τῆς
προδίδει τῆς ψυχῆς τῆς τὸ ἀπόρητον
καὶ δὲν μᾶς ἐπιτρέπει νὰμφιβάλλωμεν
περὶ τοῦ ἔρωτός τῆς

ΧΙΜΕΝΗ

Πῶς! ἀπέθανε

τῷ ὄντι ὁ Ροδρίγος;

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Ὀχι, ὄχι, ἔη,

τὸν ἔρωτά του ἀναλλοίωτον ἔγνων.
Κατεύνασον τὴν ἐπὶ τοῦτω θλίψιν σου

ΧΙΜΕΝΗ

Λιποθυμεῖ τις, βασιλεῦ, καὶ ἐκ χαρᾶς·
καὶ αὕτη, ὡς ἡ λύπη, τὰς αἰσθήσεις μας
καὶ τὴν ψυχὴν πιέζει.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Ἐννοεῖς λοιπὸν

καὶ εἰς αὐτὰ ἀκόμη τὰ ἀδύνατα
πρὸς χάριν σου, Χιμένη, νὰ πιστεύσωμεν;
Ἀπεκαλύφθη ἐμφανῶς ἡ λύπη σου.

ΧΙΜΕΝΗ

ὦ ἄναξ, ἔστω, καὶ τὸ ἔσχατον αὐτὸ
εἰς τὴν δεινὴν μου συμφορὰν προσθέσατε·
ἐκ λύπης προσελθοῦσαν θεωρήσατε
τὴν ἀθυμίαν, ἣτις μὲ κατέλαθε.
Δικαία τὴν προῦκάλει δυσάρεσκεια.

Τὴν κεφαλὴν τοῦ ἔκλεπτεν ὁ θάνατος
 ἀπὸ τὴν νόμιμόν μου ἀντεκδίκησιν
 Ὑπὲρ τῆς χώρας ἂν ἐκεῖνος πληρωθεὶς
 ἀπέθνησκε, προεδιδόμην, βασιλεῦ,
 δὲν ἱκανοποιούμην, ὕβρις δι' ἐμὲ
 θά ἦτο ἡ ὠραία αὐτῆ τελευτή.
 Ἐπιζητῶ τὸν θάνατόν του, ἀλλ' οὐχί
 ἐξαιρόντα τὴν αἴγλην καὶ τὴν δόξαν του,
 οὐχί ἐν τῇ ἐντίμῳ κλίνῃ τῶν μαχῶν,
 ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ἀτίμου ἱκριώματος
 Ἄς ἀποθάνῃ διὰ τὸν πατέρα μου,
 ὑπὲρ πατρίδος ὅχι ἐπονεϊδιστον
 τὸ ὄνομά του ἔστω καὶ ἡ μνήμη του.
 Τοῦ ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀποθνήσκοντος
 ἡ τύχη εἶναι ζηλωτὴ ἀθάνατον
 ὁ μετὰ δόξης θάνατος τὸν καθιστᾷ
 Ἄνευ ἐλέγχου συνειδότης δύναμαι
 λοιπὸν τὴν νίκην τοῦ Ρωδρίου νάγαπῶ
 τὸ κράτος ἀσφαλίζει καὶ τὸ θῆμά μου
 μοὶ ἀποδίδει εὐγενές, περιδοξόν,
 ὑπέροχον ἀπάντων τῶν πολεμιστῶν,
 ἀντὶ ἀνθέων φέρων ἐπὶ κεφαλῆς
 τῆς νίκης δάφνας, ἱερεῖον ἄξιον
 εἰς τοῦ πατρὸς μου τὴν σκιάν νὰ προσφερθῇ.
 Εἰς πρίαν, φεῦ ἐλπίδα παρατύρρηται!
 Οὐδὲν φοβεῖται ὁ Ρωδριός παρ' ἐμοῦ
 Τί κατ' ἐκείνου δύνανται νὰ πράξωσι
 τὰ δάκρυά μου τὰ περιφρονούμενα:
 Ὀλόκληρον τὸ κράτος εἶναι δι' αὐτὸν
 ἀσύλου τόπος, καὶ ὑπὸ τὸ σκῆπτρόν σας
 τὰ πάντα εἰς ἐκεῖνον ἐπιτρέπονται.
 Ὁ θριαμβεύσας κατ' ἐχθρῶν καὶ κατ' ἐμοῦ
 ἐπίσης θριαμβεύει εἰς τὸ αἷμά των
 τὸ δίκαιον ἐπνίγη, τοῦ ἐγκλήματος
 τοῦ νικητοῦ ἀπέδη νέον τρόπαιον
 κοσμοῦμεν τὴν πομπὴν του· ἡ ἀθέτησις
 τῶν νόμων μᾶς ζευγνύει εἰς τὸ ἄρμα του
 ἐν μέσῳ δύο βασιλέων.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Θύγατερ

σὲ παραφέρει ἡ πολλή σου ἔξαψις.
 Σταθμίζει πάντα ὁ κριτῆς ὁ δίκαιος.
 Ἄν ὁ πατήρ σου ἐφονεύθη, ἤρξατο
 χειρῶν ἀδίκων, καὶ αὐτὸ τὸ δίκαιον

μοὶ ἐπιβάλλει μετριότητα. Πρὶν ἢ
κατηγορήσῃς ταύτην, τὴν καρδίαν σου
ἐρώτησον, Χιμένη κύριος αὐτῆς
δεσπόζει ὁ Ροδρίγος, καὶ ὁ ἔρωσ σου
τὸν ἀνακτὰ σου μυστικῶς εὐχαριστεῖ
διότι σώζει ὑπὲρ σοῦ τὸν ἔραστὴν.

ΧΙΜΕΝΗ

Ἵπὲρ ἐμοῦ! Ἐκεῖνον! Τὸν πολέμιον!
Τοῦ μίσους μου καὶ τῆς ὀργῆς μου τὸν σκοπὸν!
Τῆς φοβερᾶς μου συμφορᾶς τὸν αἴτιον!
Τὸν δολοφόνον τοῦ πατρός μου! Τόσον, φεῦ!
ὀποτιμᾶται ἢ δικαία μου ὀργή
ὥστε νομίζει ὅτι μὲ ὑποχρεοῖ
ὁ μὴ ἀκούων τὴν θερμὴν μου δέησιν!
Ἐφοῦ ἀρνεῖσθε τὴν ἱκανοποίησιν
εἰς τοὺς κλαυθμούς μου, νὰ προσδράμω ἄφετε
εἰς τὴν τῶν ὄπλων τύχην καὶ ἀπόφασιν.
Διὰ τῶν ὄπλων μὲ προσέβαλεν αὐτός,
διὰ τῶν ὄπλων θὰ ἐκδικηθῶ κ' ἐγώ.
Παρὰ τῶν ἵπποτων σας πάντων, βασιλεῦ,
ζητῶ τὴν κεφαλὴν τοῦ τοῦ κομισάντος
αὐτὴν θὰ ἤμαι λάφυρον. Ἄς ἔλθωσιν
εὐθὺς μετὰ τὴν μάχην ὑπανδρευομαι,
ὅταν ὁ Ροδρίγος φανερωθῇ, τὸν κλητὴν.
Νὰ προκηρῦξω τούτο ἐπιτρέψατε.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Τὸ ἔθος τοῦτο τὸ ἀρχαῖον, ἀτυχῶς
κρατῆσαν καὶ ἐνταῦθα ὑπὸ πρόφασιν
τῆς τιμωρίας ἀναξίων προσβολῶν,
στερεῖ τὸ κράτος τῶν κρατίστων μαχητῶν.
Ἡ τύχη τοῦ ἀγῶνος τούτου τοῦ οἰκτροῦ,
τυφλὴ πολλάκις, τὸν ἀθῶον ἀδικεῖ
καὶ τοῦ ἐνόχου φεΐδεται. Δὲν συναινῶ
εἰς τὴν κονίστραν ταύτην ἢ πολῦτιμος
νὰ κινδυνεύσῃ τοῦ Ροδρίγου ὑπαρξίς.
Ἄν ἡ γενναία ἡμαρτε καρδία του,
οἱ Μαῦροι ὁμῶς φεύγοντες παρέλαβον
τὸ ἐγκλημὰ του.

ΧΙΜΕΝΗ

Πῶς! Μεγαλειότατε,
ὑπὲρ ἐκείνου ἀνατρέπετε λοιπὸν
τοὺς νόμους, οὗς τοσάκις πᾶσα ἡ αὐλή
ἐτήρησε; Τί θὰ πιστεύσῃ ὁ λαός;

Ὁ φθόνος τί θὰ εἶπῃ ἂν φιλοψυχῶν
φανῆ ἔκεινος καὶ ἂν πρόφασιν λαβῶν
τὴν ἀπαγόρευσίν σας δὲν ἐμφανισθῆ
εἰς τὸ πεδῖον. ὅπου δόξης θάνατον
ζητοῦσι πάντες τῆς τιμῆς οἱ πρόμαχοι ;
Θὰ ἐκηλίδου ἢ τοιαύτη εὐνοια
τὴν δόξαν τοῦ Ροδρίγου· τοῦ θριάμβου του
ὡς ἀπολαύῃ ἄνευ ἐρρυθήματος.
Τοῦ κόμητος τὴν τόλμην ἐτιμώρησεν
ἀγωνισθεὶς ἀνδρείως· καὶ ὀφείλει νῦν
τὴν φήμην νὰ τηρήσῃ τῆς ἀνδρείας του.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Ἄφου τὸ θέλεις, ἔστω, συναινῶ· ἀλλὰ
τοῦ πρώτου ἠττωμένου, εἰς τὴν θέσιν του
μοῖροι ἄλλοι θὰ παρουσιάζοντο,
καὶ τὸ βραβεῖον, ὅπερ εἰς τὸν νικητὴν
δωρεῖται ἢ Χιμένη, ἀντιπάλους του
θὰ καταστήσῃ πάντας τοὺς ἱππότες μου.
Νάντιταχθῆ καθ' ὅλων εἶναι ἄδικον
ἄρκει ἂν ἅπαξ καθ' ἐνὸς ἀγωνισθῆ.
Λοιπόν, Χιμένη, ἔκλεξον ἂν βούλεσαι.
ἀλλὰ κατόπιν ἄλλο πλεόν μὴ ζητῆς.

ΔΟΝ ΔΙΕΤΟΣ

Μὴ δίδετε προφάσεις καὶ υπεκφυγὰς
εἰς ὄρους, ἀναξ, ὁ βραχίων τοῦ πταεῖ
καὶ ἄφετε ἐλεύθερον τὸ σταθῖον.
Οὐδεὶς εἰς τοῦτο θὰ κατέλθῃ. Τίς ποτε
ἢ τολμητίας, ἢ ἀνδρείως, ἢ θρασύς
κατ' ἀντιπάλου. ὅστις διετράνωσε
τοσοῦτον περιδόξως τὴν ἀνδρείαν του,
τολμᾷ νάντεπεξέλθῃ ;

ΔΟΝ ΣΑΓΧΟΣ

Διατάξατε

τὸ σὺνθημα τῆς μάχης, ἀναξ, νὰ δοθῆ.
Ἐνώπιόν σας εἶναι ὁ ἀντίπαλος.
Ὁ τολμητίας, ὁ ἀνδρείος εἴμ' ἐγώ.

(Πρὸς τὴν Χιμένην)

Τὴν χάριν ταύτην εἰς τὸν μέγαν ζῆλόν μου
μὴ ἀρνηθῆτε, δέσποινα. Γνωρίζετε
τίς ἢ ὑπόσχασίς σας.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Τὸν ἀγῶνά σου,
Χιμένη, ἀναθέτεις εἰς τὰς χεῖράς του ;

ΧΙΜΕΝΗ

Τὸ ὄψεσθέην, ἄναξ.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Ἐτοιμάσθητε

δι' αὔριον, δὸν Σάγγε.

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Ὅχι, βασιλεῦ,

ἀναβολῆς ἀνάγκη δὲν ὄφισταται.

Ὁ ἔχων θάρρος πάντοτε εἶν' ἔτοιμος.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Πῶς! νὰ μονομαχήσῃ μόλις ἐξεληθῶν
ἀπὸ τῆς μάχης!

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Ἀνεπαύθη, βασιλεῦ,

τὰ κατὰ ταύτην εἰς Ἰμάς ἀφηγηθεῖς.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ὀλίγας ὥρας, ἐννοῶ, τοῦλάχιστον
νάναπαυθῆ, ἀλλ' ὅπως ὡς παράδειγμα
μὴ χρησιμεύσῃ ὁ ἀγὼν καὶ δηλωθῆ
εἰς πάντας ὅτι ἄκων τὴν αἰματηρὰν
αὐτοδικίαν ἐπιτρέπω, οὐτ' εἶπα
οὔτ' ἄλλος τις τῶν ἀδελφῶν μου εἰς αὐτὴν
θά παραστή

(Πρὸς τὸν δὸν Ἀριᾶς)

Τῶν ἀντιπάλων μόνος σεῖς
θά ἦσθε μάρτυς καὶ κριτής. Φροντίσατε
ὡς ἄμεμπτοι ἱππῶται νὰ τελέσωσι
τὰς ἀπαιτήσεις τῆς τιμῆς ἀμφοτέρω.

Κατόπιν δὲ τῆς μάχης προσαγάγετε
τὸν νικητὴν ἐνταῦθα. Ὅστις καὶ ἂν ᾖ,
τὸ ἔπαθλον τῆς νίκης ἔσται τὸ αὐτό.

Εἰς τὴν Χιμένην τῇ ἰδίᾳ μου χειρὶ
θά τὸν παρουσιάσω, καὶ πρὸς ἀμειδίην
τὴν χειρὰ τῆς θᾶ λάβῃ

ΧΙΜΕΝΗ

Τόσον ἀπηνῆ,

ὦ ἄναξ, νόμον μὴ μοι ἐπιβάλλετε.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Παραπονεῖσαι· ἀλλ' ὁ ἔρωσ σου ἀντὶ
νὰ βεβαιώνῃ τὸ παράπρον αὐτό,

ἀσμένως τὸν Ροδρίγον ἀποδέχεται
ἐὰν νικήσῃ. Παῦσον ἀντιλέγουσα
κατὰ τοσοῦτον θυμηδοῦς θεσπίσματος.
Θὰ ἦναι σύζυγός σου ὅστις ἐξ αὐτῶν
ὑπερτερήσῃ. Αὕτη μου ἡ θέλησις.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΠΡΑΞΙΣ ΠΕΜΠΤΗ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Δὸν Ροδρίγος, Λιμένη,

XIMENH

Τί βλέπω ; Σὺ, Ροδρίγε, εὖ ; Ἐν πλήρει πῶς
τολμᾷς ἡμέρα νὰ προσέλθῃς ; Ἀπελθε·
ἐχθέσεις τὴν τιμὴν μου φέγε, πρὸς Θεοῦ !

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Πρὸς θάνατον βαδίζων, ἦλθον, δέσποινα,
πρὸ τοῦ καιρίου τραύματος τὸ ὕστατον
νὰ σᾶς προσείπω χαίρε. Ὁ ἀμείωτος
ἐκεῖνος ἔρωσ, ὅστις μὲ ἐδέσμευσεν
εἰς τὸν ζυγόν σας, δὲν τολμᾷ νὰ ποδεχθῇ
τὸν θάνατόν μου, εἰάν τοῦτον εἰς ὑμᾶς
δὲν προσενέγκῃ.

XIMENH

Βαίνεις πρὸς τὸν θάνατον !

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ναί, τρέχω πρὸς τὴν ὥραν τὴν εὐδαίμονα,
ἐκείνην, ἧτις τὴν ζωὴν μου, δέσποινα,
εἰς τὴν ὀργὴν θὰ δώσῃ καὶ τὸ μῖσος σας.

XIMENH

Πρὸς θάνατον βαδίζεις ! Τόσον φοβερὸς
ἀπέβη ὁ δὸν Σάγγος, ὥστε νὰ πτοῇ
τὴν μέχρι τοῦδε ἄτρομον καρδίαν σου ;
Τί σε τοσοῦτον ἀσθενῆ κατέστησεν ;
Ἥ τί τὸν Σάγγον τόσον ἀκατάβλητον ;
Εἰς μάχην ὁ Ροδρίγος ἀποδύεται

καὶ κρίνει ἐκ προτέρων ἑαυτὸν νεκρὸν!
Τὸν κόμητα, τοὺς Μαύρους ὃ μὴ φοβηθεῖς
πρὸ τοῦ δὸν Σάγγχου ἀποβαίνει ἄπελπις!
Ἐκλείπει οὕτως ἡ ἀνδρεία σου λοιπὸν
ἐν τῇ ἀνάγκῃ!

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Τρέχω πρὸς τὸν θάνατον,
οὐχὶ πρὸς μάχην· ὃ πιστὸς δὲ ἔρωσ μου
μὲ ἀποτρέπει τῆς ἀμύνης τῆς ζωῆς
ὁπότεν σεις ζητῆτε τὴν θυσίαν μου.
Καρδίαν ἔχω αἰωνίως τὴν αὐτήν,
ἀλλὰ δὲν ἔχω χεῖρας, ὅταν πρόκειται
νὰ σώσω ὅ,τι ἀπαρέσκει εἰς ὑμᾶς.
Τὸν θάνατόν μου ἤδη θὰ ἐστήμαιεν
ἢ νῦξ ἢ τελευταία. ἂν ὑπὲρ ἐμοῦ
καὶ μόνου ἐλαχόμην· ἀλλ' ὑπερμαχῶν
ὑπὲρ πατρίδος, βασιλείως καὶ λαοῦ,
προδότης πάντων τούτων θὰ ἀπέβαινον
ἐὰν δὲν ἡμυνόμην. Κατὰ τῆς ζωῆς
δὲν τρέφει τόσον μίσησ ἢ ἀπότητος
ψυχῆ μου, ὥστε ν' ἀποχωρισθῆ αὐτῆς
δι' ἀπιστίας Ἡδὴ ὅτε πρόκειται
περὶ ἐμοῦ καὶ μόνου, τὴν θυσίαν μου
ὑμεῖς ζητῆτε καὶ ἐγὼ τὴν δέχομαι.
Ἡ ἀγανάκτησίς σας ἐξελέσεται
τὴν χεῖρα τρίτου δὲν ἐκείνην ἄξιος
ἐκ τῆς χειρὸς σας νὰ παθῶν. Τὰς πληγὰς
τοῦ ἐκλεγέντος παρ' ἡμῶν δραχίονος
δὲν θάποκρούσω· χρεωστῶ νὰ σεβασθῶ
ἐκεῖνον, ὅστις προμαχεῖ ὑπὲρ ὑμῶν.
Καὶ χαίρων ὅτι παρ' ὑμῶν προέρχονται,
ἀφοῦ διὰ τῶν ὄπλων τὴν τιμὴν ὀμῶν
ὑπερασπίζει, ἀνοικτὰ τὰ στέρνα μου
θὰ τῷ παρουσιάσω, ἀσπαζόμενος
τὴν χεῖρα, ἥτις μὲ φονεῦε· πράγματι
διὰ τῆς ἰδικῆς του.

XIMENH

Ἄν τὸ θλιβερὸν
καθῆκον, ὅπερ μ' ἀναγκάζει ἄκουσαν
νὰ σε καταδιώξω, εἰς τὸ φίλτρον σου
τοιούτον νόμον ἐπιβάλλη αὐστηρὸν
καὶ ἂν ἐκόντα καὶ ἀνυπεράσπιστον
εἰς τὸν ἀναλαθόντα τὸν ἀγῶνά μου
σὲ παραδίδη, μὴ ἐν τῇ πωρώσει σου,

Ροδρίγε, λησμονήσης ὅτι πρόκειται
 περὶ τιμῆς σου μᾶλλον ἢ περὶ ζωῆς
 καὶ ὅτι ὅσον ἂν ἐδοξάσθης ζῶν.
 ὁ θάνατός σου ἦττα θὰ θεωρηθῆ.
 Προσφιλεστέρα ἢ τιμὴ σου καὶ ἐμοῦ
 σοὶ ἦτο, ὅτε ἔθαψε τὰς χεῖράς σου
 τὸ τοῦ πατρός μου αἷμα καὶ σ' ἠνάγκαζε
 παρὰ τὸν ἔρωτά σου νὰ ἀπαρνηθῆς
 τὴν γλυκυτάτην ὄλων τῶν ἐλπίδων σου,
 τῆς φίλης σου Χιμένης τὴν ἀπόκτησιν.
 Πῶς τὴν τιμὴν σου παραδέλεις σήμερον
 τοσοῦτον, ὥστε προτιμᾶς νὰ ἦττηθῆς
 χωρὶς ἀμύνης; Ποία τὴν ἀνδρείαν σου
 ἀνωμαλία ταπεινώνει; Διατί
 δὲν ἔχεις ταύτην τοῦ λοιποῦ, ἢ διατί
 τὴν εἶχες πρῶτην; Μόνον κατ' ἐμοῦ λοιπὸν
 ἀνδρείος ἦσε, ὅταν δὲ δὲν πρόκειται
 νὰ μὲ λυπήσης, ἀποθαίνεις ἄτολμος;
 Τοιαύτην, ὦ Ροδρίγε, πρὸς τὸν κόμητα
 σκληρότητα δεῖκνύεις, ὥστε δέχσαι,
 καταβαλὼν ἐκείνον, ἄλλον νικητὴν
 ἀμαχητὴν νὰ ναναγνωρίσης; Ἐπαγε
 χωρὶς νὰ θέλῃς νὰ ποθάνῃς, ἄφες με
 νὰ σὲ καταδικάσω, καὶ προστάτευσον
 ἂν τὴν ζωὴν δὲν θέλῃς, τὴν τιμὴν σου κἂν.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ἐποῦ κατὰ τῶν Μαύρων ἐθροισθεύσα
 καὶ τὸν ἀνδρείον κόμητα ἐφόνευσα,
 τί ἄλλο πλέον ἀπαιτεῖ ἢ δόξα μου;
 Τὴν ἄμυνάν μου δύναται ν' ἀπαξιόσῃ
 ἐγνώσθη ὅτι καὶ τ' ἀτόλμητα τολμᾶ
 ἢ τόλμη μου νὰ πράξῃ καὶ π' ἀδύνατα
 νὰ κατορθώσῃ δύναται τὸ θάρρος μου,
 καὶ ὅτι ὑπὸ τοῦτο τὸ στερέωμα
 οὐδὲν μοι μᾶλλον τῆς τιμῆς πολύτιμον.
 Οὐχί, Χιμένη, ὅ,τι κἂν πιστεύσητε,
 πρὸς τὸν δὸν Σάγγον δύναται μονομαχῶν
 ὁ δὸν Ροδρίγος ν' ἀποθάνῃ, οὐδαμῶς
 διακωδεύων τὴν κτηθεῖσαν δόξαν του·
 ἐπ' ἀνανδρία δὲν θὰ κατηγορηθῆ
 οὐδέποτε, ἀλλ' οὔτε θὰ θεωρηθῆ
 ὅτι ἠττήθη ἢ ἠνέχθη νικητὴν.
 Ἄπλως θὰ εἶπῃ πᾶς τις τὰ ἐπόμενα:
 ἢ Ἐγάπα τὴν Χιμένην· δὲν ἠθέλησε

„να ζήσῃ φέρων τὸν κλοιὸν τοῦ μίσους τῆς
 „ὀπέκυψ' ἔκουσίως εἰς τὴν αὐστηρὰν
 „βουλὴν τῆς τύχης, ἣτις ἐξεβίαζε
 „τὴν φίλην του τὸν θάνατόν του νὰ ζητῇ.
 „Τὴν κεφαλὴν του ἤθελεν, ἐκεῖνος δὲ
 „ἐσκέφθη ὅτι ἐγκλημα θὰ ἔπραττεν
 „ἂν τὴν ἤρνεϊτο Τὴν τιμὴν του ἐκδικῶν
 „ἀπώλεσε τὸν ἔρωτά του· ἐκδικῶν
 „τὴν δέσποινάν του τὴν ζωὴν ἀπώλεσε.
 „Καὶ ὄσας κἂν ἐλπίδας ἢ καρδία του,
 „δεδουλωμένη καὶ δεσμώτις, ἔτρεφε,
 „τῆς μὲν Χιμένης τὴν τιμὴν προδότησε
 „τὴν δὲ Χιμένην τῆς ἰδίας του ζωῆς“.
 Ὁ θανατὸς μου ἄρα ὁ ἐκούσιος
 ἐν τῷ ἀγῶνι τούτῳ εἰς τὴν δόξαν μου
 ἀντὶ κηλίδος νέαν αἰγλήν καὶ τιμὴν
 θὰ περιάψῃ ταύτην, ὅτι πλὴν ἐμοῦ
 νὰ ἱκανοποιήσῃ, δέσποινα ὑμᾶς
 οὐδεὶς θὰ ἦτο ἄλλος ἱκανός.

XIMENH

Ἄφου
 ἐκ τοῦ θανάτου νὰ σε ἀποτρέψωσι
 ἀδυνατοῦσιν ἢ ἰδίᾳ σου ζωῇ
 καὶ ἡ τιμὴ σου, ἂν παρὲς τὴν ἄπρησιν,
 ὑπερασπίσῃ σεαυτὸν πρὸς ἀμοιβήν,
 Ροδρίγε, ὅπως μ' ἀπαλλάξῃς θέσεως
 εἰς ἄνδρα μισητὸν παραδόουσης με
 καὶ λύτρωσόν με κρατερῶς μαχόμενος
 ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ δὸν Σάτχου. Φίλτατε,
 τολμῶ νὰ εἶπω πλέον τι· πολέμησον
 ἵνα κατασιγάσῃς τὴν ἐκδίκησιν
 καὶ ἐκβιάσῃς οὕτω τὸν καθήκόν μου
 καὶ ἂν εἰσέτι ζῇ ἐν τῇ καρδίᾳ σου
 ὁ ἔρωσ πρὸς με, νικητὴς ἐπᾶνελθε
 ἐκ τοῦ ἀγῶνος, οὐ εἰμὶ τὸ ἔπαθλον.
 Ὑγίαινε! Τοῦ αἰσχούς τὸ ἐρόθημα
 αἰσθάνομαι τὴν λέξιν ταύτην λέγουσα.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ (μόνος)

Ἐχθρὸς ὑπάρχει πλέον, ὃν δὲν δύναμαι
 νὰ καταβάλω; Μαῦροι καὶ Καστιλλανοί

καὶ Ναβαρραῖοι, σπεύσατε! Προσέλθετε
ἄθροοι οἱ ἄνδρες, ὅσους ἔθρεψεν
ἡ Ἰσπανία, καὶ ἐν φάλαγγι πυκνῇ
προσβάλλετε τὴν χεῖρα, ἣν ἀνίκητος
κρατύνει ἔρωσ καὶ ἐλπίς περιίθυμος.
Ὅσοι κἂν ἦσθε, δὲν θὰ ἐπαρκέσητε
τοῦ ἔρωτος τὸ μένος νὰ νικήσητε

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

Ἡ ἸΝΦΑΝΤΗ

Εἰς σὲ καὶ πάλιν, σέβας πρὸς τὸ γένος μου,
τὸ παριστῶν μοι ἔγκλημα τὸ φίλτρον μου,
θὰ ὑπακούσω; ἢ θὰ ἀκούσω, ἔρωσ, σέ,
ὕπὸ τὸ κράτος τοῦ ὑποίου τὸ γλυκὺ
οἱ πόθοι τῆς ψυχῆς μου ἐπανίστανται;
Εἰς ποῖον ἐκ τῶν δύο θὰ ὑποταγῆς,
δειλαία βασιλόπαις; ἢ ἀνδρεία σου,
Ροδρίγε, ἄξιόν μου σὲ κατέστησεν;
ἀλλ' οἴμοι! παρὰ πᾶσαν τὴν ἀνδρείαν σου
ἐκ ρίζης βασιλέων δὲν ἐδοκίμησας!
Ἄγρίως, τύχη, διατί το γένος μου
εἰς τὰς εὐχάς μου ἀνειτάσσεις; Διατί
τόσον ἐπαιτίας ἀρετῆς ἢ ἐκλογῆς
τὸν ἔρωτά μου νὰ σπαράττει ἀπηλῶς;
Εἰς ποῖον, ὦ Θεέ μου, ἢ καρδίᾳ μου
θὰ βυθισθῆ δακρύων πέλαγος, ἐὰν
δὲν κατορθώσῃ μετὰ βάσανον μακρὰν
τὸν ἔρωτα νὰ σθέσῃ ἢ ἀποδεκτὸν
τὸν προσφιλεῖ τῆς νᾶναδείξῃ; Ἄλλ' ἄρκει,
ἄρκει· ἄς παύσῃ πλέον πᾶς ἐνδοιασμός.
Δὲν συγχωρεῖται ἐπαξίας ἐκλογῆς
ἢ παρὰ πάντα λόγον περιφρόνησις.
Ἄν εἰς μονάρχας μόνον μὲ προώρισεν
ἢ γέννησίς μου, εἶναι ὅμως ἐνδοξόν
καὶ σοῦ νὰ ἦμαι, ὦ Ροδρίγε, σύζυγος.
Νικήσας δύο βασιλεῖς πῶς στέμματος
καὶ σκήπτρου νὰ στερῆσαι εἶναι δυνατόν;
Τὸ ὄνομα ἐκεῖνο, ὅπερ εὐκλεῶς
ἐκέρδησας, τὸ μέγα ὄνομα τοῦ Σίδ,
δὲν φανερῶνει τίνων εἶναι δίκαιον
νὰ βασιλεύσῃς; Ἄξιός μου εἶναι ναί·
ἀλλ' ἢ Χιμένη τῆς καρδίας του κρατεῖ.
Ἐγὼ τὸ δῶρον τοῦτο τῇ προσήνεγκον,

μὲ παραγράφει δ' αὐτῆ μου ἡ δωρεά.
Ἐλάχιστον τὸ μῖσος, ὅπερ μεταξὺ
ἐκείνων παρεμβάλλει θάνατος πατρός,
καὶ ἀκουσίως τὸ καθήκον θυγατρὸς
καταδιώκει πατροκτόνον ἔραστήν.
Οὐτ' ἐκ τοῦ φόνου, οὔτε ἐκ τῆς λύπης μου
δὲν ἔχω ἄρα νὰ ἐλπίσω τι, ἀφοῦ
ἡ μοῖρα τιμωροῦσά με ἐπέτρεψε
νὰ ἐπιζῆ ὁ ἔρωσ μεταξὺ ἐχθρῶν.

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

Ἡ Ἰνφάντη, Ἡ Ελεονώρα

Ἡ ἸΝΦΑΝΤΗ

Ἡ Ελεονώρα, τί ζητοῦσα ἔρχσαι;

ΕΛΕΟΝΩΡΑ

Διὰ τὴν ἡσυχίαν νὰ σὰς συγχαρῶ,
ἦν τέλος πάντων ἡ ψυχὴ σὰς, δέσποινα,
ἀνεῦρεν

Ἡ ἸΝΦΑΝΤΗ

Πόθεν ἐν τῇ αὐραῖά μου
νά μοι προέβη ἡ γαλήνη τῆς ψυχῆς;

ΕΛΕΟΝΩΡΑ

Ἐὰν ὁ ἔρωσ δι' ἐλπίδος ἐπέφηται
καὶ ἀποθνήσκῃ μετ' αὐτῆς, ἀνὴ δύνатаι
ὁ δὸν Ροδρίγος πλέον τὴν καρδίαν σὰς
νὰ δελεάζῃ, δέσποινα. Γνωρίζετε
εἰς ποῖον ἡ Χιμένη τὸν προκάλεσε
δεινὸν ἀγῶνα ἐπειδὴ δὲ πρόκειται
ἢ νὰποθάνῃ ἢ νὰ νυμφευθῇ αὐτήν,
ἐκλείπει ἡ ἐλπίς σὰς καὶ τὸ πνευμά σὰς
εὐρίσκει θεραπείαν.

Ἡ ἸΝΦΑΝΤΗ

Ἄ! πολλοῦ γε δεῖ.

ΕΛΕΟΝΩΡΑ

Τί προσδοκάτε;

Ἡ ἸΝΦΑΝΤΗ

Ποίαν δὲ σὺ δύνασαι
νά μοι ἀπαγορεύσῃς προσδοκίαν μου;

Ἄν ὁ Ροδρίγος βιασθεῖς μονομαχῇ

ὕπὸ τοιούτους ὄρους, μὴ δὲν δύναμαι
νὰ εἶρω τρόπους πρὸς ματαίωσιν αὐτῶν ;
Πολλὰ ὁ ἔρω, ὁ γλυκὺς παραίτιος
τῶν φρικωδῶν βασάνων μου, τεχνάσματα
διδάσκει τοὺς ἐρῶντας.

ΕΛΕΟΝΩΡΑ

Πλὴν τί δύνασθε,
ἀφοῦ δὲν ἠδυνήθη θάνατος πατὴρ
νὰ διορύξῃ χάσμα μεταξὺ αὐτῶν ;
Διότι τῆς Χιμένης ἡ διαγωγὴ
δεικνύει ὅτι αἴτιον τοῦ διωγμοῦ.
ὄν κατὰ τοῦ Ροδρίγου ὑποκρίνεται,
τὸ μίσος τῆς δὲν εἶναι Ἐὰν προκαλῆ
μονομαχίαν, ὅμως ὡς ὑπέρμαχον
τὸν πρῶτον προσφερθέντα ἀποδέχεται.
Τὰς χεῖρας τῶν γενναίων δὲν ἀναζητεῖ
ἄς τόσοι ἄθλοι εὐκλεσεῖς ἀνέδειξαν,
Ἄρκει εἰς ταύτην ὁ δὲν Σάγχος· πράγματι
τῆς ἐκλογῆς τῆς εἶναι ἄξιος, ἀφοῦ
τὸ πρῶτον εἰς ἀγῶνα ἀποδύεται.
Ἦσῳ ἐκεῖνος εἶναι ἀπειρότερος,
τοσοῦτον ἡ Χιμένη εἶναι ἀφοῦ.
Ἐκ τῆς ταχείας καὶ τοιαύτης ἐλλαγῆς
κατανοεῖτε ὅτι ἐπεξήτησεν
ἀγῶνα τὸ καθήκον ἐκδιδόντα,
ἀγῶνα, ὅστις, νίκην δίδων εὐχερῆ
εἰς τὸν Ροδρίγον, ἐπιτρέπει εἰς αὐτὴν
κατευνασθεῖσα τέλος πάντων νὰ φανῇ.

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Τὸ ἐννοῶ καὶ ὅμως ἡ καρδία μου,
φθονοῦσα τὴν Χιμένην, πάλλει δι' αὐτόν.
ὦ! τί νὰποφασίσω, ὄσερως ἐγώ!

ΕΛΕ ΝΩΡΑ

Νάναμνησθῆτε εἷνος εἰσθε γενεᾶς.
Εἰς βασιλεῖς ἡ τύχη σᾶς προώρισε
καὶ ἀγαπᾶτε ἓνα σας ὑπήκοον.

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Ἐξ ὀλοκλήρου ὅμως ἀντικείμενον
μετέβαλεν ὁ ἔρω μου Δὲν ἀγαπῶ
τὸν δὲν Ροδρίγον πλέον, οὐδ' ἀπλοῦν τινα
ἵπποτην· ὄχι, ὄχι, δὲν τὸν θεωρεῖ
ὁ ἔρω μου τοιοῦτον Ἦ καρδία μου
ποθεῖ τὸν ἀθλοφόρον, τὸν γενναῖον Σίδ,
τὸν δύο Μαύρων βασιλέων κύριον.

Μεθ' ὅλα ταῦτα θὰ νικήσω ἑμαυτὴν,
οὐχὶ ἐκ φόβου τῶν ἐλέγχων καὶ μομφῶν,
ἀλλ' ὅπως μὴ ταράξω ἔρωτα πιστόν.
Καὶ ἂν τὸ στέμμα τῷ δοθῆ ἢ πρὸς χάριν μου,
ὀπίσω δὲν λαμβάνω ὅ,τι ἔδωκα.

Ἄφου ἐν τῷ ἀγῶνι τούτῳ τῆς τιμῆς
ἢ νίκη τοῦ Ροδρίγου εἶναι ἀσφαλῆς,
ὀπάγωμεν καὶ πάλιν νὰ ποδώσωμεν
αὐτὸν εἰς τὴν Χιμένην, σὺ δ' ἢ βλέπουσα
σπαρασσομένην τὴν καρδίαν μου, ἐλθὲ
νὰ μ' ἴδῃς συμπληροῦσαν ὅ,τι ἤρχισα.

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

Χιμένη, Ἑλβίρα

XIMENH

Ἑλβίρα, πάσχω] Πόσον εἶμαι δυστυχῆς !

Μοὶ ἀπομένει ἀμυδρὰ μόνον ἐλπίς,
καὶ βλέπω πανταχόθεν ῥόδων ἀφορμάς.
Ἐὐχὴν καμμίαν νὰ ἐκφράσω δὲν τολμῶ.

Ἄν εὐχθῶ τι, τάχιστα μετανοῶ
Μονομαχοῦσι δύο μου ἀντεστάται·
τῆς μάχης ταύτης ἢ ἀρίστη ἔκθασις
θὰ μοι στοιχίσῃ δάκρυα καὶ ὅ,τι κἂν
ἢ εἰμαρμένη προορίζῃ εἰς ἐμέ,
ἢ ὁ πατήρ μου μένει ἀνεκδιήκτος,
ἢ ἀποθνήσκει ὁ ἀνὴρ, ὃν ἀγαπῶ

ELBIRA

Ἄμφότεραι αἱ περιπτώσεις, δέσποινα,
σᾶς ἐγγυῶνται πλήρη ἀνακούφισιν.
ἢ ἐκδικεῖτε τοῦ πατρὸς τὸν θάνατον,
ἢ τὸν Ροδρίγον ἔχετε καὶ ὅ,τι κἂν
ἢ εἰμαρμένη προορίζῃ εἰς ὑμᾶς
καὶ σᾶς δοξάζει καὶ σᾶς δίδει σύζυγον.

XIMENH

Πῶς ! τὸν ὀποπεσόντα εἰς τὴ μίσος μου
εἰς τὴν ὀργὴν μου. τὸν φονέα τοῦ πατρὸς
ἢ τοῦ Ροδρίγου ! Οἴμοι ! Ἐκατέρωθεν
προσφέρεται μοι σύζυγος, παμφίλτατον
εἰσέτι αἴμα στάζων. Ἡ καρδία μου
καθ' ἑκατέρου τούτων ἐπανίσταται.

Τὸ τέρμα τοῦ ἀγῶνος ὄν προῦκάλεσα,
φοβοῦμαι πλέον ἢ αὐτὸν τὸν θάνατον.
Ἐκδίκησις καὶ ἔρωσ ταραξίφρονες,
ἀντὶ τιμῆς τοιαύτης δὲν μὲ θέλγετε!
Καὶ σὺ, ὦ μοῖρα, ἦτις τόσον ἀπηνῶς
μὲ κατατρύχεις, τὸν ἀγῶνα πέρανον
ἀκρίτως καὶ οὐδὲν' ἀναδεικνύουσα
οὔτε νενικημένον, οὔτε νικητὴν.

ΕΛΒΙΡΑ

Σκληρὰ θὰ ἦτο ἂν θὰ σᾶς εἰσήκουε.
Θὰ ἦτο νέον δι' ἡμᾶς μαρτύριον.
ἂν καὶ μετὰ τὴν μάχην ἠναγκάξεσθε,
τὴν ζέουσαν καὶ πάλιν ἀγανάκτησιν
βυρσοδομοῦσα νὰ ζητήτε δίκαιον
καὶ νὰπαιτήτε πάντοτε τὸν θάνατον
τοῦ ἐραστοῦ σας. Προτιμότερον πολὺ
τὴν κεφαλὴν του ἂν ἡ νίκη στέφουσα
σᾶς ἐπιβάλῃ σιωπὴν, ὦ δέσποινα,
ἂν νὰ ὑποταχθῆτε εἰς τοὺς πόθους σας
ὁ βασιλεὺς σᾶς ἀναγκάσῃ.

XIMENEH

Καὶ φρονεῖς
ἐὰν νικήσῃ, ὅτι θὰ ὑποταχθῶ;
Ἄνεκκλητον, Ἐλβίρα, τὸ καθήκον μου
καὶ ἡ ἀπώλεια μου ἀθεράπευτος
καὶ δὲν ἀρκοῦσι πρὸς ὑπόταξιν αὐτῶν
ἡ κρίσις τοῦ ἀγῶνος καὶ ἡ θέλησις
μονάρχου. Τὸν δὲν Σάγγχον ἴσως δύναται
μετ' εὐχερείας νὰ νικήσῃ, ἀλλ' οὐχὶ
καὶ μετὰ τούτου τῆς Χιμένης τὴν τιμὴν.
Ὅ,τι κἂν ὑπεσχέθη εἰς τὸν νικητὴν
ὁ ἀναξ, πλείστους ἄλλους δύναται ἐχθροὺς
νὰ ἐξεγείρῃ ἢ τιμὴ μου κατ' αὐτοῦ.

ΕΛΒΙΡΑ

Προσέξατε μὴ ἐπὶ τέλος ὁ Θεός,
τὴν ὑπερηφάνιαν ταύτην τιμωρῶν,
σᾶς χορηγήσῃ ἢν ζητεῖτ' ἐκδίκησιν!
Πῶς! ἐξακολουθεῖτε ν' ἀποκρούητε
τὴν εὐτυχίαν, ἦτις σᾶς προσφέρεται,
τὴν εὐτυχίαν ταύτην ὅτι δύνασθε
νὰ σιωπάτε σήμερον μετὰ τιμῆς;
Τί τὸ καθήκον τοῦτο ἀπαιτεῖ λοιπὸν
καὶ τί ἐλπίζει; Τὸν πατέρα δύναται

ὁ τοῦ Ροδρίγου νάναστήσῃ θάνατος ;
Μία μόνη συμφορὰ δὲν σὰς ἀρκεῖ ;
Τί θέλετε ; ἐπὶ θανάτῳ θάνατον
καὶ θλίψεις ἐπὶ θλίψεσι ; Προσέχετε !
Ἐν τῇ ἰδιοτρόπῳ τῆς τιμῆς ὁμῶν
ἐπιμονῇ ἀξία δὲν παρίστασθε
τοῦ προσριζομένου εἰς ὑμᾶς ἀνδρός·
καὶ ἴσως ἢ δικαία τοῦρανοῦ ὀργή,
τὸν θάνατον ἐκείνου ἐπιτρέπουσα
θά σὰς ἀφήσῃ τὸν δὸν Σάγχον σύζυγον.

ΧΙΜΕΝΗ

Ἄρκεϊ, Ἐλβίρα, ὅσον πάσχω καὶ πονῶ !
Μὴ ἐπιτείνῃς τὴν φικτὴν ὀδύνην μου
διὰ τοιοῦτου ἀπαισίου οἰωνοῦ.
Θὰ ἐπροτίμων, ἐὰν ἦτο δυνατόν,
νὰ ἀποφύγω ἀμφοτέρους, ἀν δὲ μή,
ὕπερ Ροδρίγου αἰ εὐχαί μου ἄπασαι
ἐν τῷ ἀγῶνι τούτῳ ἀπευθύνονται·
οὐχὶ διότι πρὸς αὐτὸν μὲ φέρονσι
βεβήλων πότων ἀπολαυστικαὶ ὀρμαί,
ἀλλὰ διότι, ἀν ἐκεῖνος νικηθῇ,
εἰς τὸν δὸν Σάγχον θὰ δοθῶ ὡς λάφυρον.
Ὁ φόβος οὗτος τῶν εὐχῶν μου αἴτιος...
Τί βλέπω ὁμῶς ; Ὁ, τῆς βασταχίας μου !
Τέτέλειστα, Ἐλβίρα.

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ

Δὸν Σάγχος, Λιμένη, Ἐλβίρα.

ΔΟΝ ΣΑΓΧΟΣ

Εἰς τοὺς πόδας σας
τὸ ξίφος τοῦτο προσκομίζω, δέσποινα.

ΧΙΜΕΝΗ

Πῶς ! ἀποστάζον ἔτι ἐκ τοῦ αἵματος
τοῦ δὸν Ροδρίγου. Πῶς, ἐπίβουλε, τολμᾶς
ἐνώπιόν μου νὰ ἐμφανισθῆς, ἀφοῦ
ὅτι πρὸ πάντων ἐπὶ γῆς ἠγάπησα
μὲ ἀφαιρεῖς ; Ἀποκαλύψου, ἔρωσ μου,
μὴ δειλιάσῃς τοῦ λοιποῦ νὰ ἐκραγῆς !
Ἐξεδικήθη τοῦ πατρός μου ἡ σκιά
μὴ ὑποκρύπτου πλέον. Ἡ αὐτὴ πληγὴ
τὴν δόξαν καὶ τιμὴν μου ἐξησφάλισε,

τὴν τάλαιναν καρδίαν μου ἀπήλπισε,
τὸν ἔρωτά μου ἤλευθέρωσεν.

ΔΟΝ ΣΑΓΧΟΣ

Ἐάν

ἡρεμωτέρα ἦσθε....

XIMENH

Νὰ μοὶ ὀμιλῆς
τολμᾶς εἰσέτι, ἀποτρόπαιε φονεῦ
τοῦ λατρευτοῦ μοι ἤρωτος. Ἄ! ὕπαγε.
Προδοτικῶς βεβαίως τὸν κατέβαλες.
Πρὸ ἀντιπάλου, οἷος σύ, οὐδέποτε
ὁ πρῶτος τῶν ἀνδρείων θὰ ὑπέκυπτε.
Μηδὲν ἐλπίσῃς ἀπολύτως παρ' ἐμοῦ
τὴν ἐλαχίστην χάριν δὲν σοὶ χρεωστῶ.
Νομίζων ὅτι ἐκδικεῖς τὴν δόξαν μου
ἀφ' ἡρεσᾶς μου τὴν ζωὴν.

ΔΟΝ ΣΑΓΧΟΣ

Παράδοξος

ἢ στάσις σας, κυρία· πρὶν ἀκούσητε....

XIMENH

Νὰ σὲ ἀκούσω θέλεις ἐγκαυχώμενον
διὰ τὸν θάνατόν του; Ἀκαθάρτατα
νάκούσω σὲ θρασέως ἀφηγούμενον
τὴν συμφορὰν ἐκείνου, τὴν ἀνδρείαν σου,
τὸ ἔγκλημά μου!

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ

Δὸν Φερνάνδος, δὸν Διέγος, δὸν Ἄριας,
δὸν Σάγχο, δὸν Ἀλόγος, Χιμένη, Ἐλβίρα.

XIMENH

Δὲν ὑπάρχει, βασιλεῦ,
ἀνάγκη πλέον νὰ τηρήσω σιωπὴν
περὶ ἐκείνου, ὅπερ παρά πάσας μου
τάς προσπάθειάς νὰποκρῶψω εἰς ὑμᾶς
δὲν ἴσχυσα. Ἠγάπων, τὸ γνωρίζετε·
ἀλλ' ὅπως ἐκδικήσω τὸν πατέρα μου,
ἐξήτησα τοσοῦτον φίλης κεφαλῆς
τὴν προγραφὴν. Ἡ ὑμετέρα, βασιλεῦ,
Μεγαλειότης εἶδε πῶς ἠνάγκασα
τὸν ἔρωτά μου εἰς καθήκον ἱερὸν

νά υποκύψῃ. Τέλος φεῦ! ἀπέθανεν
ὁ δὸν Ροδρίγος, καὶ ὁ θάνατος αὐτοῦ
ἀπὸ ἐχθρᾶς ἀσπόνδου μὲ μετέβαλεν
εἰς τεθλιμμένην ἔρωμένην. Ὁφείλων
εἰς τὸν γεννήσαντά με τὴν ἐκδίκησιν
ὀφείλω εἰς τὸν ἔρωτά μου τοῦ λοιποῦ
τὰ δάκρυά μου ταῦτα μὲ ἀπώλεσεν
ἀναλαβὼν ὁ Σάγχος τὸν ἀγῶνά μου
καὶ εἰς τὴν χεῖρα, ἥτις μὲ ἀπώλεσε,
προσφέρομαι ὡς ἄθλον. Ἄν, ὦ βασιλεῦ,
νά συγκινήσῃ τοὺς μονάρχας δύναται
ὁ οἶκτος, πρὸς Θεοῦ, ἀνακαλέσατε,
σᾶς ἰκετεύω, νόμον τόσον ἀπηνῆ·
ὡς ἄθλον νίκης ἥτις μὲ ἀφῆρσε
τὸν ἄνδρα ὃν ἠγάπων καὶ ἐλάτρευο·,
τῷ καταλείπω τὴν περιουσίαν μου.
Ἄς με ἐγκαταλείψῃ εἰς ἐμὲ αὐτὴν
ὅπως κλεισθεῖσα εἰς τι μοναστήριον
θρηνῶ ἀπαύστως μέχρι τελευταίας μου
πνοῆς τὸν τε πατέρα καὶ τὸν ἔραστήν.

ΔΟΝ ΔΙΕΡΟΣ

Ἐρᾶται, τέλος, βασιλεῦ, καὶ ἐγγύημα
οὐδόλως πλέον κρίνει τὸ ὁμολογεῖν
τὸν νόμιμόν της ἔρωτα.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Ἀπόβαλε,
ἀγαπητὴ Χιμένη, τὴν ἀπάτην σου.
Ὁ ἔραστής σου δὲν ἀπέθανε· ψευδῶς
ὁ ἠττηθεὶς δὸν Σάγχος σοὶ παρέστησε
τὰ τοῦ ἀγῶνος·

ΔΟΝ ΣΑΓΧΟΣ

Ἵπερβάλλουσα σπουδῇ
καὶ ἀγωνία ὄλως ἀκουσίως μου
τῆς πλάνης ταύτης ἔγεινε παραίτιος.
Ἐπανηρχόμην ἐκ τῆς μάχης, βασιλεῦ,
τὴν ἐκθασίν της ὅπως τῇ ἀφηγηθῶ.
Ὁ μέγας ἥρωας, ὅστις τὴν καρδίαν μου
κατέκτησε, μοὶ εἶπεν ἀφοπλίσας με·
» Μὴ ἔχε φόβον· προτιμῶ τὴν νίκην μου
» νᾶφήσω ἀβεβαίαν καὶ ἀόριστον
» παρὰ νᾶ χύσω ζέον αἷμα μαχητοῦ
» ὑπὲρ Χιμένης ριψοκινδυνεύσαντος.
» Ἄλλ' ἐπειδὴ, δὸν Σάγχε, τὸ καθήκόν μου

„πλησίον νῦν τοῦ βασιλέως μὲ καλεῖ
 „σὸ ἀντ' ἐμοῦ νὰ τῆ ἐκθέσης ὑπαγε
 „τὰ τοῦ ἀγῶνος καὶ παρὰ τοῦ νικητοῦ
 „νὰ προσκομίσης εἰς αὐτὴν τὸ ξίφος σου..
 Καὶ ὑπακούσας ἤλθον, τὴν ἠπάτησε
 τὸ ξίφος τοῦτο· νικητὴν μ' ἐνέμισεν
 ἰδοῦσά με ἐπανελθόντα, καὶ εὐθὺς
 τὸν ἔρωτά της ἠ ὀργῆ προέδωκε
 τοσοῦτον παρ' ἰφθίμως, ὥστε ἀτυχῶς
 καὶ πρὸς στιγμήν νὰ τύχω ἀκροασεως
 δὲν ἠδυνήθη. Βασιλεῦ, τὸ κατ' ἐμέ,
 καὶ ἠττημένος εὐτυχῆς λογιζομαι·
 καὶ ἂν παρὰ τοὺς πόθους τῆς καρδίας μου
 ἀπώλεσα ἐκείνην, ὅπως ἀγαπῶ
 τὴν ἠτταν ταύτην, ἥτις εἶναι ἔρωτος
 ἀκραιφνεστάτου νίκη.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Νὰ ἐρυθρίας·

δι' ἔρωτα τοσοῦτον, θύγατερ, ἀγνὸν
 δὲν πρέπει πλέον, οὔτε νὰ ἐπιζητῆς
 τὴν ἀποκήρυξίν του· ἀγασσὶ ἀθάνατος
 ἄς μὴ σε παραπέιθη. Ἐξέσφαλλε
 τὴν ἀγαθὴν σου φήμην, τὸ κληθῆκαί σου
 ἐξώφλησας ταλαίως, τὸν πατέρα σου
 ἐξέσφαλλε. Πλήρης ἦν ἐκδίκης
 τὸ ὅτι τὸν Ροδρίγον σου εἰς κινδύνον
 τοσάκις ἀδιστακτικῶς περιέστειλε.
 Ὡς βλέπεις ἄλλως ὁ Θεὸς ἐπέλεξε·
 μὴ ἔσο πλέον ἀπειθής, ὦ θύγατερ,
 εἰς τὴν διαταγὴν μου, ἥτις σύζυγον
 τὸν ἐκλεκτὸν σοὶ δίδει τῆς καρδίας σου.

ΣΚΗΝΗ ΟΓΔΟΗ

Δὸν Φερνάνδος, δὸν Διέγος, δὸν Ἀλφιας, δὸν Ροδρί-
 γος, δὸν Ἀλόσος, δὸν Σάγγχος, ἠ Ἰνφάντη·
 Χιμένη, Ἐλεονώρα, Ἐλβίρα

Ἡ ἸΝΦΑΝΤΗ

Χιμένη, παῦσον κλαίοντα καὶ δέχθητι·
 ἀλόπως τὸν γενναῖον τοῦτον νικητὴν
 ἐκ τῶν χειρῶν ἠγεμονίδος φίλης σου.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Συγγνώμην ὄν ἐνώπιόν σας, βασιλεῦ,
 ἐξ εὐλαθείας ἔρωτος γονυπετῶ
 πρὸ τῆς Χιμένης. Δέσποινα δὲν ἔρχομαι
 ὡς ἄθλον νίκης ἀπαιτῶν τὴν χειρὰ σας,
 ἀλλὰ καὶ πάλιν προσκομίζων εἰς ὑμᾶς
 τὴν κεφαλὴν μου. Δὲν θὰ ἐπικαλεσθῆ
 μονομαχίας δίκαια ὁ ἔρωσ μου
 ἢ καὶ τοῦ βασιλέως τὴν ἀπόφασιν.
 Ἄν ὄσα ἤδη ἔπραξα σᾶς φαίνωνται
 μὴ ἐπαρκοῦντα πρὸς ἱκανοποίησιν
 πατρὸς ἀποθανόντος, εἶπατέ μοι τί
 νὰ πράξω ἄλλο πρέπει πρὸς ἐξίλασμον
 τῆς δόξης καὶ τιμῆς σας; Ἄντιπάλων μου
 νὰ καταβάλω μυριάδας; Εἰς τῆς γῆς
 τὰ ἄκρα νὰ ἐκτείνω τοὺς ἀγῶνάς μου;
 Νὰ ἐκδιᾶσω μόνος μου στρατόπεδον;
 Ολόκληρον νὰ τρέψω εἰς φυγὴν στρατόν;
 Νὰ ὑπερβῶ καὶ τοὺς τῶν μύθων ἤρωας;
 Ἄν πά τα ταῦτα ἴηαι τέλος ἀρκετὰ
 τὸ ἐγκλημὰ μου ν' ἀποπλύσωσι, τολμῶ
 νὰ τὰ ἐπιχειρήσω καὶ θὰ θνηθῶ
 νὰ τὰ ἐπιτελέσω. Ἄν δέ, δέσποινα,
 ἢ ὑπερήφανός σας ἀπαιτῆ τιμὴ
 ἀδι-σωπῆτως πρὸς ἱκανοποίησιν
 τῶν τοῦ ἐνόχου θάνατον, μὴ καὶ ἐμοῦ
 τὴν τῶν ἀνθρώπων δύναμιν ὀπλίζετε.
 Τὴν κεφαλὴν μου φέρω εἰς τοὺς πόδας σας.
 Ἐκδικηθῆτε τῇ ἰδίᾳ σας χειρὶ
 Ἡ χεὶρ σας μόνη δικαιούται νὰ νικᾷ
 τοὺς ἀνικήτους· λάβετε ἐκδίκησιν
 εἰς πάντα ἄλλον τῶν θνητῶν ἀνέφικτον.
 Ἄλλ' ἀποχρῶσαν κρίνατε τοῦλάχιστον
 πρηνῆν τὸν θάνατόν μου· μὴ ἐξώσητε
 τὸν ἀτυχῆ Ροδρίγον ἐκ τῆς μνήμης σας.
 Καὶ ἐπειδὴ ἦναι εἰς τὴν δόξαν σας
 ἐκὼν προσφέρω ἑμαυτόν, τὴν μνήμην μου
 τηρήσατε, Χιμένη καὶ οἰκτείρουσα
 τὴν ἀπηνῆ μου τύχην εἶπατέ ποτε:
 "Ἐὰν δὲν με ἤγάπα, δὲν θὰπέθνηκα".

ΧΙΜΕΝΗ

Ἐγέθητι, Ροδρίγε. Ναί, ὁμολογῶ
 ὅτι νὰ κρύψω, βασιλεῦ, δὲν δύναμαι
 μεθ' ὅσ' ἀκριτομύθως σᾶς ἐδῆλωσα.

Τὰς ὑπερόχους τοῦ Ροδρίγου ἀρετὰς
δὲν ἠδυνάμην νὰ μισήσω· ἄλλως δὲ
ὀπόταν ὁ κελεύων ἦναι βαριλεὺς
ὀφείλει πᾶς τις εὐλαβῆ ὑποταγῆν.
Εἰς ὅτι ὁμοῦς καὶ με κατεδίκασεν
ἢ ὁμετέρα βασιλεία, δύνата:
τὸν γάμον τοῦτον θεμιτὸν νὰ θεωρῆ;
Καὶ ὅταν νὰ βιάσω τὸ καθήκον μου
μὲ διατάσῃ ἢ δικαιούνη της
πρὸς τὴν διαταγῆν της συμβιβάξεται;
Ἄν ὁ Ροδρίγος τόσον ἀπαραίτητος
ἀπέβη εἰς τὸ κράτος, πρέπει ἀρά γε
ἐγὼ νὰ ἤμαι τίμημα τῶν ἄθλων του
καὶ ν' ἀποδῶ δικαίως ἀντικείμενον
ἐλέγχου αἰωνίου ὅτι ἔδωκα
τὴν χειρὰ μου εἰς αἷμα πατρικόν:

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Πολλὰ

ὁ χρόνος ἤδη νόμιμα ἀνέδειξε
θεωρηθέντα κατ' ἀρχὰς ἀθέμιτα.
Ἄνδρείως ὁ Ροδρίγος σὲ κατέκτησε
καὶ τῶ ἀνήκει. Ἄλλ' ἐχθρὸς τῆς δόξης σου
δὲν εἶμαι ὥστε νὰ τῶ ὄσω παρρηθὺς
τῆς νίκης του τὸ ἄθλον. Ἡ ἀναβολὴ
τοῦ γάμου σὰς οὐδόλως συνπάσχει
τὴν κύσιν νόμου, ὅστις σὲ προώρισεν
ὡς σύζυγόν του· χρόνος ἄς μὴ ὀσισθῆ·
ἂν θέλῃς, λάβε πρὸς παραμυθίαν του
ἐν ὅλον ἔτος.

Ἐν τῶ μεταξύ δὲ σὺ
τὰ ὄπλα σου, Ροδρίγε, λάβε καὶ ἀφοῦ
ἐνίκησας τοὺς Μαύρους ἐπελάσαντας
καὶ ἀποκρούσας τὰς δεινὰς ἐφόδους των
ἀνέτρεψας τὰ σχέδιά των, ὕπαγε,
καὶ τὸν στρατὸν μου ἄγων πῶρ καὶ μάχισαν
καὶ ἐρημίαν φέρε εἰς τὴν χώραν των.
Εἰ δυνατόν δέ, μᾶλλον ἄξιος αὐτῆς
ἐπᾶνελθε ἐκεῖθεν, κατακτώμενος
τοιαύτην φήμην, ὥστε δόξαν καὶ τιμὴν
τὸν μετὰ σοῦ νὰ θεωρήσῃ γάμον της

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ἐπερ τοῦ βασιλέως καὶ τῆς χώρας μου
καὶ ὅπως λάβω τὴν Χιμένην σύζυγον,

τί ὁ βραχίων ὀδτος δὲν θὰ δυνηθῆ
νὰ διαπράξῃ; Καίτοι δὲ μακρὰν αὐτῆς
δεινῶς θὰ πάσχω, εὐτυχία ἄρρητος
μοὶ εἶναι ὅτι νὰ ἐλπίζω δύναμαι

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Εἰς τοῦ Ροδρίγου τὴν ἀνδρείαν ἔλπιζε
καὶ εἰς τοῦ ἀνακτός σου τὴν ὑπόσχειν·
καὶ τῆς καρδίας τῆς ὡραίας φίλης σου
δεσπόζων ἀπὸ τοῦδε, τοὺς ἐνδοιασμοὺς
τιμῆς ὑποπτησοῦσης καὶ τοὺς πόθους σου
ἀποκρουούσης ἄφες νὰ νικήσωσιν
ὁ χρόνος, ἡ ἀνδρεία καὶ ὁ ἄναξ σου.

ΤΕΛΟΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000020682

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΣ

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΟΥ

I. Racine. - ΦΑΙΔΡΑ, τραγωδία εἰς πρά-
ξεις πέντε.

„ ΑΘΑΛΙΑ, τραγωδία εἰς πρά-
ξεις πέντε.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Τιμάται δραχμῶν 2